



Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande budgetpropositionen för 2013 med förslag till anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, vilket också innefattar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag Internationellt utvecklingssamarbete (prop. 2012/13:1 utg.omr. 7). Anslagen inom utgiftsområde 7 uppgår 2013 till drygt 31 miljarder kronor.

De motioner om utvecklingsbiståndet som behandlas i betänkandet avser främjande av internationella biståndsströmmar, finansiering från biståndsramen av utgifter inom andra utgiftsområden och fördelningen på anslag inom utgiftsområde 7. De innefattar också förslag om den närmare inriktningen av biståndsinsatser, verksamheten vid Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev), kapitaltillskott till det statliga bolaget Swedfund International AB samt styrningsfrågor och resultatuppföljning.

I betänkandet behandlas också regeringens skrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter. Där har regeringen redogjort för resultat från Sveriges internationella utvecklingssamarbete och reformsamarbetet i Östeuropa. En följdmotion till skrivelsen har lämnats, och denna behandlas i betänkandet.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete fastställs till 1 procent av beräknad BNI för 2013, vilket motsvarar 38,2 miljarder kronor. Utskottet anser att Sverige och EU ska vara pådrivande för att FN:s millennieutvecklingsmål ska kunna nås och för att de internationella biståndsåtaganden som gjorts också ska förverkligas.

Utskottet föreslår att riksdagen, med undantag för regeringens förslag om ett anslag för avveckling av Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev), bifaller regeringens förslag om anslagstilldelning och tillstyrker förslagen om bemyndiganden, garantier och godkännanden i budgetpropositionen.

I fråga om Sadev finns det en samsyn i utrikesutskottet om behovet av att reformera utvärderingsverksamheten vad gäller svenskt bistånd. Utskottet anser att det är av stor vikt att det finns en fristående utvärderingsfunktion med ett stort mått av oberoende. Det finns en bred politisk majoritet om vikten av utvärdering av biståndets genomförande och långsiktiga effekter och om att utvärderingsverksamheten ska svara mot behovet av kvalitativt och relevant beslutsunderlag. Regeringen, som förbereder en omstrukturering från Sadev till en ny och mer ändamålsenlig utvärderingsfunktion, bör skyndsamt återkomma till riksdagen för samråd om detta. En bred politisk enighet bör eftersträvas kring den framtida verksamhetsutformningen. Det är enligt utskottet av särskild vikt att det inte uppstår något glapp i utvärderingsverksamheten under övergången till den nya utvärderingsfunktionen. Utskottet utesluter inte att en framtida utvärderingsverksamhet kan förläggas till Karlstad.

Utskottet förordar att riksdagen delvis bifaller regeringens förslag om anslag inom utgiftsområde 7 med den ändringen att det anslag som i budgetpropositionen benämns Avveckling av institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete ska ersättas av ett anslag benämnt Utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (se tabell i bilaga 3). Därmed föreslår utskottet att riksdagen delvis bifaller motionsförslag om Sadev från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Samtliga övriga motionsförslag med anknytning till utvecklingsbiståndet avstyrks.

Utskottet tillstyrker förslagen från Riksrevisionen om anslag och bemyndigande.

Utskottet anser i likhet med regeringen att de tre tematiska prioriteringarna för utvecklingssamarbetet ger grundläggande förutsättningar för att stimulera utvecklingens drivkrafter. Prioriteringarna är demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat respektive främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Vissa motioner behandlas förenklat i ett särskilt avsnitt.

I betänkandet finns 14 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Utskottet föreslår att regeringens resultatskrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter läggs till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Bakgrund	11
Propositionens huvudsakliga innehåll	12
Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll	14
Utskottet	15
Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt	
bistånd	15
Propositionen	15
Motionerna	15
Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.	15
Anslag och anslagsfrågor, prioriteringar inom biståndet, insatser för att nå millenniemålen m.m.	17
Utskottets överväganden	22
Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.	22
Prioriteringar inom biståndet, särskilda insatser för att nå millenniemålen, anslag och anslagsfrågor m.m.	28
Allmänna frågor om inriktningen av Sveriges och EU:s utvecklingsbistånd, särskilda insatser för att nå millenniemålen, humanitära insatser	28
Verksamheten vid Sadev	41
Swedfund	42
Revisionens iakttagelser	43
Anslag och bemyndiganden	44
Övriga yrkanden	49
Biståndets resultat	49
Bakgrund till resultatskrivelsen på temat demokrati och mänskliga rättigheter	49
Resultatskrivelsen	50
Motionerna	52
Utskottets överväganden	54
Reservationer	61
1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)	61
2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (MP, V)	65
3. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (SD)	66
4. Inriktning på EU-biståndet, punkt 3 (S, MP, V)	68
5. Skuldavskrivning, punkt 4 (MP, V)	69
6. Dacregler, punkt 5 (MP, V)	69
7. Vissa frågor om styrning och öppenhet, punkt 6 (S, MP, V)	70

8. Miljö och klimat, punkt 7 (S)	71
9. Miljö och klimat, punkt 7 (MP, V)	72
10. SRHR, hbtq, punkt 8 (MP, V)	73
11. Beställningsbemyndigande för anslag 2:1, punkt 10 (SD)	73
12. Styrning och resultatuppföljning, punkt 13 (S, MP, V)	74
13. Jämställdhetsperspektiv, punkt 14 (MP, V)	75
14. MR i biståndet, punkt 15 (SD)	75
Särskilda yttranden	78
1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (S)	78
2. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (MP)	80
3. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (V)	84
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	88
Proposition 2012/13:1	88
Skrivelse 2011/12:164	89
Följdmotion med anledning av skrivelse 2011/12:164	89
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	89
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	100
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	101
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkterna 1 och 12	102
<i>Bilaga 5</i>	
Reservantens anslagsförslag	104

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd**

a) Biståndsramen

Riksdagen fastställer biståndsramen för 2013 till 1 procent av den bruttonationalinkomst för 2013 som beräknats vid budgeteringstillfället. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 1 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Anslag och anslagsvillkor för 2013 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet angivit, för budgetåret 2013 anslag under utgiftsområde 7 i enlighet med utskottets förslag i bilaga 3 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 11, bifaller delvis proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 9 och motionerna 2012/13:U281 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1, 2012/13:U286 av Julia Kronlid m.fl. (SD) i denna del, 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 14, 2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 2 och 2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 7 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Bemyndigande om garantier för biståndsverksamhet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 3.

d) Bemyndigande om garantier för EIB-lån

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet som inklusive tidigare lämnade garantier uppgår till högst 23 575 651 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 4.

e) Bemyndigande om garantier för NIB:s miljöinvesteringsslån

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till ett belopp av högst 103 720 437 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 5.

f) Godkännande av Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i AfDB och bemyndigande om garantier till följd av kapitalhöjningen

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) som innebär att Sverige under 2013–2020 till AfDB ska inbetala 20 059 000 kronor och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 971 040 000 Units of Account (UA). Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 6.

g) Bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 7 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Reservation 1 (SD)

2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2,

2012/13:U233 av Anita Brodén (FP) yrkande 1,

2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 3,

2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 5 samt

2012/13:U315 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 2 (MP, V)

Reservation 3 (SD)

3. Inriktning på EU-biståndet

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 11.

Reservation 4 (S, MP, V)

4. Skuldavskrivning

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 21 och 22 samt

2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 5 (MP, V)

5. Dacregler

Riksdagen avslår motion

2012/13:U238 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 6 (MP, V)

6. Vissa frågor om styrning och öppenhet

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 15 och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 7 (S, MP, V)

7. Miljö och klimat

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 4,

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 9,

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 19 samt

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (MP, V)

8. SRHR, hbtq

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 25.

Reservation 10 (MP, V)

9. Beställningsbemyndigande för anslag 1:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 för anslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 52 700 000 000 kronor 2014–2023. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 2.

10. Beställningsbemyndigande för anslag 2:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 för anslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 280 000 000 kronor 2014–2019. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 8.

Reservation 11 (SD)

11. Beställningsbemyndigande för anslag 1:5

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2013 för anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 22 000 000 kronor 2014–2016. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 10.

12. Vissa övriga frågor

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

13. Styrning och resultatuppföljning

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12 i denna del,

2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 och

2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 12 (S, MP, V)

14. Jämställdhetsperspektiv

Riksdagen avslår motion

2012/13:A386 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 13 (MP, V)

15. MR i biståndet

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:U1 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 14 (SD)

16. Skrivelse om biståndets resultat

Riksdagen lägger skrivelse 2011/12:164 till handlingarna.

Stockholm den 27 november 2012

På utrikesutskottets vägnar

Hans Wallmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Wallmark (M), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Tommy Waidelich (S), Mats Johansson (M), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Désirée Pethrus (KD), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Yilmaz Kerimo (S), Ismail Kamil (FP), Helén Pettersson i Umeå (S) och Valter Mutt (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens budgetförslag för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som inkluderar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag för internationellt utvecklingssamarbete (prop. 2012/13:1 utg.omr. 7).

Utskottet behandlar i betänkandet även regeringens skrivelse 2011/12: 164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter. Denna skrivelse till riksdagen, som överlämnades den 4 juli 2012, innehåller en redogörelse för hur Sverige arbetar för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet och en redovisning av resultat och lärdomar från denna verksamhet.

I betänkandet behandlas vidare ett antal motionsförslag. Det gäller en följdmotion till resultatskrivelsen och ett antal motionsförslag från den allmänna motionstiden hösten 2012.

Efter att utskottet den 29 november 2011 justerade betänkande 2011/12: UU2 om budgeten för utgiftsområde 7 under 2012 deltog en ledamot i utrikesutskottet i en högnivåkonferens om biståndseffektivitet i Busan, Sydkorea, den 29 november–1 december 2011.

Vid sammanträdet den 26 januari 2012 fick utskottet information om verksamheten i Swedfund International AB av statssekreterare Hanna Hellquist, Utrikesdepartementet, med medarbetare och av bolagets styrelseordförande Lars Gårdö och tf. verkställande direktör Anders Craft med medarbetare.

Den 27 februari 2012 besökte utrikesutskottet Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev). Vid besöket lämnade institutets generaldirektör Gunilla Törnqvist med medarbetare information om verksamheten där.

Utrikesutskottet behandlade EU:s utvecklingspolitik i överläggningar med biståndsminister Gunilla Carlsson den 28 februari och den 27 mars 2012.

Utskottet besökte Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) den 11 april 2012 och fick då föredragningar om myndighetens verksamhet av generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka med medarbetare.

Den 10 maj 2012 informerade statssekreterare Hanna Hellquist, Utrikesdepartementet, utskottet om de frågor som skulle tas upp vid biståndsministrarnas möte inom ramen för rådet (utrikesfrågor) den 14 maj 2012.

Vid utskottets sammanträde den 4 oktober 2012 informerade biståndsminister Gunilla Carlsson om frågor som skulle tas upp vid biståndsministrarnas möte inom ramen för utrikesrådet den 15 oktober 2012. Biståndsminis-

tern informerade också om regeringens beslut om att avveckla Sadev och om regeringens förberedelser för en biståndspolitisk plattform. Hon redovisade även uppgifter om sitt FN-uppdrag kring millenniemålen efter 2015.

Företrädare för utskottet sammanträffade den 4 oktober 2012 med Kristalina Georgieva, EU-kommissionär med ansvar för internationellt samarbete, humanitärt bistånd och krishantering.

Utskottet fick den 25 oktober 2012 en föredragning om aktuella förslag på det utrikespolitiska området med anknytning till EU:s nästa fleråriga budgetram av kabinetssekreterare Frank Belfrage och statssekreterare Sofia Strand, Utrikesdepartementet.

Utrikesutskottet besökte den 5 november 2012 Nordiska Afrikainstitutet.

Den 20 november 2012 anordnade utskottet en offentlig utfrågning om politiken för global utveckling.

Utskottet har i samband med ärendets beredning tagit del av Regeringskansliets faktapromemorior 2011/12:FPM169 Mobilisering av utvecklingsfinansiering, 2012/13:FPM5 Meddelande om EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser och 2012/13:FPM7 Årsrapport om humanitärt bistånd och civilskydd 2011.

Bakgrund

Målet för Sveriges politik för global utveckling är att bidra till en hållbar global utveckling. Detta har riksdagen, efter förslag från utrikesutskottet, senast bekräftat i juni 2008 (bet. 2007/08:UU5, rskr. 2007/08:252). Beslutet 2008 innebär ingen förändring av det mål som fastställdes vid 2003 års beslut om den svenska politiken för global utveckling (bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112).

Regeringen överlämnade den 28 juni 2012 skrivelsen 2011/12:167 Genomförandet av samstämmighetspolitiken för utveckling – Fokus: den globala utmaningen ekonomiskt utanförskap till riksdagen. Utskottet avser att senare under riksmötet i ett betänkande behandla skrivelse 2011/12:167 och motioner om politiken för global utveckling.

Sveriges globala utvecklingspolitik ska bidra till att uppnå FN:s millennieutvecklingsmål och innebär en samstämmighet och samverkan mellan politikområden. Den svenska politiken för global utveckling präglas av två perspektiv som ska vägleda regeringens gemensamma arbete: fattiga människors perspektiv på utveckling samt ett rättighetsperspektiv.

Förvaltningsmyndigheter inom utgiftsområde 7 är Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien och Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev). Dessutom har Riksrevisionen ett ramanslag för internationellt utvecklingssamarbete som är klassificerat som bistånd enligt den definition som fastlagts av biståndskommittén (Dac, Development Assi-

stance Committee) inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Av budgetpropositionen för 2013 framgår att regeringen anser att Sadev ska avvecklas.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (utg.omr. 7) att riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till 1 procent av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst (BNI) för 2013 (prop.yrk. 1). Biståndsramen för 2013 beräknas enligt regeringen uppgå till 38 157 miljoner kronor.

I biståndsramen ingår kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd enligt OECD/Dac. Sådana kostnader återfinns under andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 och uppgår 2013 sammantaget till 6 971 miljoner kronor.

Kostnader för asylsökande från utvecklingsländer under deras första tid i Sverige ingår i biståndsramen och beräknas 2013 uppgå till 4 448 miljoner kronor.

I biståndsramen ingår vidare kostnader för det svenska bidraget till den del av Europeiska unionens (EU) gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget. För 2013 uppgår dessa kostnader till 1 628 miljoner kronor.

De förvaltningskostnader för utrikesförvaltningen som ingår i biståndsramen uppgår 2013 till 461 miljoner kronor.

Övriga kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd och ingår i biståndsramen uppgår sammantaget till 434 miljoner kronor 2013. De består av flera olika komponenter. Där ingår medel för den internationella biståndsverksamhet som bedrivs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, bidrag till Världssjöuniversitetet (WMU) och bidrag till demokratiinsatser i Ukraina och Vitryssland. Också den del av Sveriges bidrag till vissa FN-organs reguljära budget som klassificeras som bistånd ingår i biståndsramen. Från och med 2013 ingår i biståndsramen även en andel av Sveriges reguljära bidrag till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), som har inkluderats i den lista över multilaterala biståndsorganisationer som beslutats av biståndskommittén Dac. Av OSSE:s verksamhet klassificeras 74 procent som bistånd och motsvarande andel av det svenska bidraget inkluderas i biståndsramen. Från och med 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor som gäller stipendier för särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Stipendiemedel som avser studenter från länder som enligt Dac klassificeras som mottagarländer för bistånd inkluderas i biståndsramen, i enlighet med Dacs riktlinjer.

I utgiftsområde 7 ingår 1 miljon kronor för garantiavgifter som gäller Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån och 5 miljoner kronor som avser förvaltningskostnader för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd. Dessa kostnader ingår inte i biståndsramen.

Det belopp som föreslås i budgetpropositionen för 2013 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 31 192 miljoner kronor.

Målet för utgiftsområde 7 är fortsatt att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Regeringens tematiska prioriteringar i utvecklingsarbetet alltsedan 2007 ger fortsatt en grundläggande vägledning för det svenska biståndets inriktning. Prioriteringarna är demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt jämställdhet och kvinnors roll för utveckling.

För budgetåret 2013 föreslår regeringen i budgetpropositionen (prop.yrk. 9) att riksdagen anvisar ramanslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition (anm. anslag 1:1–1:4, 1:6 och 2:1), enligt den tabell som framgår av bilaga 2 i betänkandet.

I budgetpropositionen föreslås det också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013

- för anslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 52 700 000 000 kronor 2014–2023 (prop.yrk. 2)
- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (prop.yrk. 3)
- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 23 575 651 euro (prop.yrk. 4)
- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till ett belopp av högst 103 720 437 euro (prop.yrk. 5)
- besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kronor (prop.yrk. 7)
- för anslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 280 000 000 kronor 2014–2019 (prop.yrk. 8).

Regeringen föreslår också att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) som innebär att Sverige under 2013–2020 till AfDB ska betala in 20 059 000 kronor och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 971 040 000 Units of Account (UA) (prop.yrk. 6).

I budgetpropositionen finns även två förslag från Riksrevisionen. Riksrevisionen föreslår att riksdagen

- bemyndigar Riksrevisionen att under 2013 för anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 22 000 000 kronor 2014–2016 (prop.yrk. 10)
- för budgetåret 2013 anvisar ett ramanslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt den tabell som framgår av bilaga 2 i betänkandet (prop.yrk. 11).

Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen redogör i skrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter, som överlämnades till riksdagen den 4 juli 2012, för hur Sverige arbetar för att främja demokrati och mänskliga rättigheter inom utvecklingssamarbetet och för resultat och lärdomar av Sveriges bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbete inom den tematiska prioriteringen demokrati och mänskliga rättigheter.

Av de statistiska uppgifterna i skrivelsen framgår bl.a. att Sverige är det givarland i världen som lämnar störst andel av det bilaterala biståndet till demokrati och mänskliga rättigheter och att stöd för demokrati och mänskliga rättigheter finns med som en av oftast tre sektorer i 46 av 48 geografiska land- och regionstrategier.

Skrivelsen sammanfattar den policy för stöd till demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet, som regeringen beslutat om. Regeringens förväntningar på resultat inom detta område redovisas.

En redogörelse lämnas för hur bilateralt och multilateralt utvecklingssamarbete kompletterar varandra. Därefter analyseras det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet i förhållande till regeringens policy.

Skrivelsen innefattar också en analys och bedömning av Sidas, EU:s samt några utvalda multilaterala organisationers resultatredovisning. Regeringen redovisar i skrivelsen lärdomar och operativa slutsatser om hur den anser att fortsatta insatser för att främja demokrati och mänskliga rättigheter ska utformas. Regeringen redogör också för sin syn på framtida resultatuppföljning av det svenska utvecklingssamarbetet.

Utskottet

Biståndsram, anslagsfrågor m.m. inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om biståndsram på 1 procent av beräknad BNI. Riksdagen bifaller, med undantag för regeringens förslag om ett anslag för avveckling av Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev), förslagen i budgetpropositionen om anslag inom utgiftsområde 7 och regeringens övriga förslag inom utgiftsområdet. Riksdagen bifaller delvis regeringens förslag om anslag inom utgiftsområde 7 med den ändringen att det anslag som i budgetpropositionen benämns Avveckling av Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete ska ersättas av ett anslag benämnt Utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete. Riksdagen bifaller därmed delvis motionsförslag om Sadev. Riksdagen avslår samtliga övriga motionsyrkanden. Vidare bifaller riksdagen förslagen från Riksrevisionen om anslag och bemyndigande.

Jämför reservationerna 1 (SD), 2 (MP, V), 3 (SD), 4 (S, MP, V), 5 (MP, V), 6 (MP, V), 7 (S, MP, V), 8 (S), 9 (MP, V), 10 (MP, V) och 11 (SD) samt särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP) och 3 (V).

Propositionen

Utskottet har i betänkandets inledande del, under rubriken Propositionens huvudsakliga innehåll, redovisat uppgifter om regeringens bedömning och förslag vad avser biståndsramen, ramen för utgiftsområde 7 samt anslag och bemyndiganden under utgiftsområdet.

Motionerna

Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.

Socialdemokraterna

I kommittémotionerna 2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 4 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12 delvis slår partiet fast att avräkningar kan göras från biståndsramen förutsatt att dessa står helt i överensstämmelse med Dacs regelverk. De medel som räknas av från biståndsramen måste uppfylla gällande mål för biståndet, vilket reger-

ingen bör redovisa i samband med att budgeten presenteras. Socialdemokraterna välkomnar initiativ till skuldavskrivning men kritiserar den metod för avräkning av skuldavskrivningar som regeringen har tillämpat. Den innebär att skulderna avräknas krona för faktisk krona i stället för att skulden avräknas med vad skulden är värd den dag avräkningen görs.

Miljöpartiet

I kommittémotion 2012/13:U341 av Bodil Ceballos (MP) yrkande 3 hävdar partiet att regeringen gör en alltför vid tolkning av OECD/Dacs regelverk för vad som får räknas som bistånd vid flyktingmottagning. En alternativ beräkningsgrund presenteras som leder till en väsentligt mindre avräkning. För framtida skuldavskrivningar bör ett system utarbetas som tar hänsyn till skuldens legitimitet och där man vid avskrivningar utgår från den faktiska fordran (yrkande 4).

I kommittémotion 2012/13:U238 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1 begär Miljöpartiet att Sverige ska verka för att Dacregelverket ändras i syfte att undvika att satsningar på kärnkraft i fattiga och instabila länder betalas av biståndsmedel.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2012/13:U286 av Julia Kronlid m.fl. (SD) delvis förordar Sverigedemokraterna en gradvis effektivisering av utvecklingsbiståndet så att detta kan sänkas till 0,7 procent av BNI 2014. Regeringen bör inte göra avräkningar för flyktingmottagning från biståndsramen, anser Sverigedemokraterna i partimotion 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 11.

Vänsterpartiet

I partimotion 2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 framhålls att behovet av bistånd i världen aldrig har varit större. Därför bör enprocentmålet för biståndet göras till ett enprocentsgolv som utvecklings-samarbetet inte får understiga. Allt bistånds- och utvecklingsarbete måste enligt yrkande 1 kopplas till uppfyllandet av millenniemålen och Sveriges politik för global utveckling. I EU och andra internationella forum bör Sverige aktivt verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet inom ramen för millenniemålen uppfyllande blir verklighet (yrkande 2).

Vänsterpartiet lägger i yrkande 20 fram förslag om vad Sverige ska verka för på biståndsområdet i förhandlingarna om EU:s långtidsbudget från 2014. Det gäller agerande för en färdplan för hur EU ska nå sitt gemensamma biståndsmål om 0,7 procent av BNI till 2015. Sverige bör också verka för att långtidsbudgeten fastställer åtagandet om att 0,15 procent av BNI ska gå till bistånd till de minst utvecklade länderna och att klimatfinansieringen ska ske utöver redan existerande åtaganden för biståndet.

Andra frågor som Vänsterpartiet begär att Sverige ska agera för är en färdplan för samstämmighet för utveckling (Policy Coherence for Development) och ett tydliggörande av det civila samhällets roll för utveckling.

Övriga motioner

I de enskilda motionerna 2012/13:U233 av Anita Brodén (FP) yrkande 1 och 2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 3 framhålls vikten av att Sverige fortsätter att driva på övriga givarländer att leva upp till sina biståndslöften och öka sitt bistånd.

Anslag och anslagsfrågor, prioriteringar inom biståndet, insatser för att nå millenniemålen m.m.

Oppositionspartiernas förslag om förändrade anslagsbelopp i förhållande till regeringens budgetförslag framgår av bilaga 2.

Socialdemokraterna

Partiets budgetförslag för 2013 innebär en oförändrad ram för utgiftsområde 7 jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen.

I kommittémotion 2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 3 föreslår Socialdemokraterna att Sverige inrättar en demokratifond där medel anslås för att främja demokrati och uppbyggnaden av demokratiska institutioner i länder och regioner där detta är eftersatt, däribland länderna i Nordafrika. Ett svenskt demokratisärendebud bör utses för att arbeta med demokratiframjande i Nordafrika och Mellanöstern. Den kommande biståndsökning som automatiskt följer av ökad BNI bör gå till en satsning på demokratifonden, kvinnors delaktighet i samhällsomvandlingen och stöd till svenska folkrörelsers arbete för ett civilt samhälle i Nordafrika. Regeringen bör öronmärka en del av det humanitära biståndet för västahariska flyktingläger (yrkande 6).

Enligt yrkande 2 bör Sadev finnas kvar. Det finns brister i verksamheten som måste åtgärdas och myndigheten bör reformeras. Det är dock enligt Socialdemokraterna fel att lägga ned verksamheten innan konkreta planer har presenterats för hur en fristående utvärdering ska bedrivas framöver. Partiet beräknar för institutets verksamhet 2013 medel som uppgår till samma belopp som det av regeringen föreslagna beloppet för utveckling av institutet (anslag 1:6). Ramen för utgiftsområde 7 påverkas således inte av Socialdemokraternas förslag om att Sadev ska finnas kvar.

I kommittémotion 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 3 presenteras Socialdemokraternas utgångspunkter för biståndet. Där slås fast att bistånd, rätt använt, kan vara en katalysator för utbildning, jämlikhet och framtidstro och dessutom ett sätt att bekämpa korrumpierade demokratiska styrelseskick. Tillsammans med insatser på andra områden skapar bistånd förutsättningar för utveckling. Biståndet bör vara klimatsäkrat, framhåller Socialdemokraterna i yrkande 9 och i kommittémotion 2012/13:

MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4. En mekanism för överföring av miljöteknik och kunskap till utvecklingsländerna bör inrättas. FN:s miljöprogram Unep bör stärkas och utvecklas. Sverige bör vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatåtgärder.

I motion 2012/13:U306 (S) yrkande 10 framhåller Socialdemokraterna att det civila samhällets medverkan i internationellt utvecklingssamarbete gör det möjligt att stärka det civila samhällets roll i utvecklingsländerna, något som är grundläggande för ett samhälles demokratiska utveckling. Det är viktigt med en mångfald av röster och aktörer i utvecklingssamarbetet. Socialdemokraterna riktar kritik mot de minskningar av informationsanslaget som skett i flera steg och anser att regeringen bör höja den andel som går till informations- och kommunikationsverksamhet till nivån före minskningarna. Medel från informationsanslaget måste också få avse opinionsbildande arbete. Motsvarande yrkande framförs i motion 2012/13:U318 (S) yrkande 5.

Svenskt utvecklingssamarbete via multilaterala organ, fonder och program bör enligt motion 2012/13:U306 (S) yrkande 11 följa prioriteringarna i det bilaterala utvecklingssamarbetet. EU-biståndet bör i större utsträckning inriktas på fattigdomsbekämpning, och unionens olika politikområden bör samordnas bättre för hållbar utveckling.

Enligt motion 2012/13:U318 (S) yrkande 1 kan Swedfund spela en viktig roll i utvecklingssamarbetet genom att bolaget kan tillhandahålla riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. Regeringen har dock inte återkommit till riksdagen med en fullödlig redogörelse för hur man åtgärdat den kritik mot bolaget som tidigare förts fram. Socialdemokraterna anser därför att regeringens förslag om ett kapitaltillskott på 400 miljoner kronor till Swedfund ska avslås och medlen i stället användas till tillväxt- och jobbskapande utvecklingssamarbete.

Miljöpartiet

Partiets budgetförslag i kommittémotion 2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 10 innebär en ökning av ramen för utgiftsområde 7 med 1 600 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen; medlen förs till anslag 1:1 Biståndsverksamhet. Ökningen av ramen för utgiftsområdet finansieras med minskade avräkningar från biståndsramen. Av de 1 600 miljoner kronor som Miljöpartiet återför till utgiftsområde 7 på grund av minskade avräkningar bör 60 miljoner kronor öronmärkas för informationsinsatser och opinionsbildning om utvecklingens drivkrafter och hinder (yrkande 5). I yrkande 2 framhåller partiet att klimatsatsningar i utvecklingsländer ska göras med additionella medel utöver biståndet och i enlighet med FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet. Stödet ska inte bestå i köp av osäkra utsläppsrätter och dubbelräknat bistånd utan ska ges utan krav på kompensation. Partiet förordar en klimatsatsning för utvecklingsländer på totalt 5 700 miljoner kronor 2013–2016 inom utgiftsområdena 7 och 20.

Enligt yrkande 7 bör Sadev finnas kvar. Det måste finnas en oberoende funktion för att granska hur biståndet och politiken för global utveckling genomförs inom olika politikområden. Partiet beräknar för institutets verksamhet 2013 medel som uppgår till samma belopp som det av regeringen föreslagna beloppet för avveckling av institutet (anslag 1:6).

Miljöpartiet säger i yrkande 1 nej till regeringens förslag om bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund. Partiet noterar att verksamheten fått nya ägaravisningar under 2012 och att bolaget har ambitioner att komma till rätta med de problem som påtalats av bl.a. Riksrevisionen. Enligt Miljöpartiet bör dock, innan nya medel skjuts till, en tydligare redovisning göras av hur Swedfunds verksamhet bidrar till en hållbar utveckling där fattiga människors perspektiv och rättigheter står i centrum.

Enligt kommittémotion 2012/13:U317 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) har reglerna för informationsbidraget till svenska organisationer förändrats så att bidraget enbart får användas för att ge fakta och öka kunskapen om bistånd hos svenska folket men inte för att öka engagemanget för utvecklingsfrågor eller till agerande för exempelvis fattigdomsbekämpning. Konsekvensen för exempelvis organisationen Ecpat, som arbetar mot barnsexhandel, är att den inte kan få stöd via informationsbidraget för att påverka reseföretag och resenärer att agera mot barnsexturism utan bara för att öka företagets och resenärernas kunskap om barnsexturism. Organisationen får alltså inte med argumentation påverka människor så att de agerar mot barnsexturism. Miljöpartiet anser att informationsbidraget bör ha samma fokus som övrigt bistånd, dvs. fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter.

I kommittémotion 2012/13:U315 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1–3 begärs att svenskt internationellt bistånd i högre grad och genom långsiktigt samarbete med utvecklingsländer inriktas på att bygga upp sociala trygghets- och transfereringssystem som ger människor pengar i handen. Sverige bör lyfta fram frågor om sociala trygghetssystem i dialogen med samarbetsländerna, i givarsamordning och i de multilaterala institutionerna.

I kommittémotion 2012/13:U312 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 1–3 förespråkas en ökning av det humanitära biståndet till torkans offer i Sahelområdet och flyktingarna där samt att Sverige verkar för överföring av ren teknik till området.

I kommittémotion 2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 25 och 26 betonas att bistånd i större utsträckning än i dag bör kopplas till utveckling av hbtq-personers rättigheter och att företrädare för Sverige bör stödja och träffa representanter för lokala hbtq-organisationer.

Sverigedemokraterna

Partiet föreslår som framgått en sänkning av biståndsramen till 0,7 procent av BNI, vilket innebär att ramen för utgiftsområde 7 reduceras med 7 538 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Av kommittémotion

2012/13:U286 av Julia Kronlid m.fl. (SD) delvis framgår att av Sverigedemokraternas besparingar på utgiftsområdet avser 6 453 miljoner kronor anslag 1:1 Biståndsverksamhet och 150 miljoner kronor anslag 1:2 som är Sidas förvaltningsanslag. Medelstildelningen för Sidas insatser i länder och regioner minskar med 2 496 miljoner kronor och bidragen till internationella finansiella institutioner, skuldavskrivningar och multilaterala organ med 3 146 miljoner kronor.

Sverigedemokraterna motsätter sig en nedläggning av Sadev och beräknar för 2013 ett oförändrat anslag för institutet jämfört med 2012. I partimotion 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 14 förespråkar partiet en omstart för institutet, en omstart som också ska innebära starkt oberoende.

Medelstildelningen till FN:s flyktingorgan UNHCR föreslås enligt motion 2012/13:U286 (SD) delvis öka med 1 000 miljoner kronor, och till humanitära insatser och konflikthantering föreslås en ökning med 1 000 miljoner kronor. Också i motion 2012/13:U288 (SD) yrkandena 1 och 10 förespråkas ökade medel till UNHCR och humanitärt bistånd.

I den sistnämnda motionen förordar Sverigedemokraterna i yrkandena 2, 4, 6, 7 och 9 ökade biståndsinsatser för rent vatten och grundläggande sanitet, jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk, utbildningsinsatser främst i de minst utvecklade länderna, hälsa samt ekonomisk utveckling. Regeringen bör enligt yrkandena 3 och 5 verka för att öka medvetenheten om betydelsen av satsningar på vatten och sanitet samt jordbruk och hållbart skogsbruk i sin dialog med multilaterala organisationer och internationella aktörer. De minst utvecklade länderna bör enligt yrkande 12 prioriteras i biståndet och utvecklingssamarbetet med medelinkomstländer upphöra. Budgetstödet i det bilaterala biståndet bör enligt yrkande 15 avvecklas på grund av brister i styrningen och kontrollen av stödformen.

I yrkande 13 förespråkas en utfasning av reformsamarbetet med Östeuropa som bör avslutas 2014. Av motion 2012/13:U286 (SD) delvis framgår att anslaget för reformsamarbetet med Östeuropa föreslås bli minskat med 907 miljoner kronor 2013. En större del av biståndet bör enligt motion 2012/13:U288 (SD) yrkande 16 kanaliseras genom svenska organisationer i det civila samhället.

Vänsterpartiet

I partimotion 2012/13:U281 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 delvis föreslås att ramen för utgiftsområde 7 ska ökas med 2 224 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Partiet riktar kritik mot att regeringen i alltför stor utsträckning finansierar flyktingmottagande via biståndsramen och anser att detta strider mot grunderna för svensk biståndspolitik och politiken för global utveckling. Av det belopp som regeringen har avräknat från biståndsramen och fört över till utgiftsområde 8 bör enligt Vänsterpartiet 2 224 miljoner kronor föras tillbaka till utgiftsområde 7 och anslag 1:1 Biståndsverksamhet för att användas till humanitär hjälp till de människor

som lever på flykt i andra delar av världen och till satsningar på frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Budgetförslaget innebär att Vänsterpartiet vill behålla Sadev. För detta ändamål beräknar partiet ett anslag för fortsatt verksamhet vid Sadev till samma belopp som regeringen förordat för att avveckla myndigheten. Regeringens förslag om ett kapitaltillskott till Swedfund på 400 miljoner kronor avvisas av Vänsterpartiet (yrkande 2).

Partiet förespråkar i yrkande 1 delvis en treårig satsning på ett klimatbistånd på totalt 4 500 miljoner kronor t.o.m. 2015, varav 1 000 miljoner kronor avsätts för 2013. Satsningen ligger inom föreslagen biståndsram och ska gå till att förebygga klimatförändringar i syd och till att motverka klimatförändringarnas konsekvenser i syd. Medlen ska inte få användas till att finansiera Sveriges egna åtaganden inom Kyotoprotokollet. Motsvarande yrkande framställs i partimotion 2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12.

I partimotion 2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9 och 11 begärs att Sverige i internationella klimatförhandlingar verkar för att klimatfinansiering inte inskränker på det ordinarie biståndet samt för finansieringsmekanismer med tillräckliga, stabila och förutsägbara summor till klimatåtgärder i utvecklingsländerna. I yrkande 19 föreslår Vänsterpartiet att Sverige ska agera för att det i EU:s budget utöver det befintliga utvecklingsbiståndet inrättas en enskild budgetpost för klimatbistånd.

I motion 2012/13:U208 (V) yrkande 4 betonar Vänsterpartiet att allt utvecklingsbistånd ska utgå från respektive mottagarlands eget behov och respektera dess suveränitet och inte förknippas med ekonomiska villkor. Flera länder har enligt yrkande 5 beslutat att inte koppla sitt utvecklings-samarbete till IMF:s makroekonomiska krav och Sverige bör göra det-samma. Andelen bilateralt och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet bör enligt yrkande 7 uppgå till 10 procent av biståndsbudgeten. I yrkande 8 begärs att tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice och utförandet av säkra aborter ska lyftas fram i analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

I yrkande 14 föreslås att regeringen lägger fram förslag om hur utvecklingsarbetet med rent vatten och sanitet kan utökas. Regeringen bör inom ramen för Open Aid-initiativet redovisa avräkningar från biståndsramen för flyktingmottagande, skuldavskrivningar och ambassadkostnader, anser Vänsterpartiet i yrkande 15. Egeninsatsen för frivilligorganisationers informationsarbete bör enligt yrkande 19 helt avskaffas.

I yrkande 21 framhåller Vänsterpartiet att internationella institutioner och länder i nord har beviljat lån till diktaturer trots att man varit medveten om att lånen inte skulle komma befolkningen till del. Norges regering har beslutat tillsätta en skuldrevision för att undersöka hur stor del av landets fordringar på fattiga länder som är legitima. Även Sverige bör tillsätta en skuldrevision enligt norsk modell för att undersöka hur stor del av Sve-

riges fordringar som är legitima. Vänsterpartiet förordar i yrkande 22 att Sverige verkar för att de 50 fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.

Övriga motioner

I den enskilda motionen 2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkan-dena 1 och 4 betonas att klimatbiståndet till största delen bör bli additio-nellt och att regeringen bör driva klimatdimensionen av utvecklingsfrågor och fattigdomsbekämpning.

I den enskilda motionen 2012/13:U296 av Emma Henriksson (KD) yrkande 4 framhålls behovet av att även framöver stödja det civila samhäl-lets utvecklingsfrämjande insatser.

Utskottets överväganden

Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i budgetpropositionen att biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete 2013 fastställs till 1 procent av den beräknade bruttonationalinkomsten för 2013 (prop.yrk. 1). Utskottet konstaterar att detta innebär att det s.k. biståndsmålet vidmakt-hålls och att medlen för biståndsinsatser beräknas uppgå till nära 38,2 miljarder kronor under 2013, vilket är en ökning med ca 2,4 miljarder kro-nor jämfört med 2012.

Utskottet avvisar Sverigedemokraternas förslag om en dramatisk minsk-ning av biståndsramen till 0,7 procent av BNI, vilket för 2013 beräknas motsvara en krympning av ramen för utgiftsområde 7 med mer än 7,5 mil-jarder kronor. Likaså avstyrker utskottet Vänsterpartiets förslag om att Sverige, nu när enprocentsmålet är uppnått, ska slå fast ett enprocentsgolv som inte får underskridas.

I budgetpropositionen redovisar regeringen kostnader som ingår i biståndsramen men som återfinns under andra utgiftsområden. Utskottet ställer sig bakom regeringens beräkning av dessa kostnader som räknas som bistånd enligt de definitioner som fastställts av OECD/Dac och avvisar motionsförslagen om en snävare beräkningsgrund för avräkningar. Utskottet avstyrker också motionsförslagen om ett förändrat tillvägagångs-sätt för att beräkna kostnader för skuldavskrivning.

Utskottet stöder regeringens inriktning mot ett effektivt och generöst bistånd som en del av en samstämmig utvecklingspolitik. Genom ökad sam-stämmighet mellan olika politikområden i linje med Sveriges politik för global utveckling (PGU) stärks det svenska bidraget till uppfyllandet av millenniemålen. Målet för det internationella utvecklingssamarbetet, att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor, är långtifrån uppnått.

Vid FN:s millennietoppmöte 2000 kom världens ledare överens om en milleniedeklaration och om åtta millennieutvecklingsmål för världen som skulle uppnås till 2015. Det är nu endast tre år kvar till denna tidsgräns.

Utskottet understryker att detta inte får innebära ett mindre fokus på att nå millenniemålen utan anser att detta i stället ska vara en sporre till ytterligare ansträngningar för att förverkliga dessa mål. Därför välkomnar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2013 aviserar särskilda satsningar i de allra fattigaste länderna för att nå millenniemålen minskad barnadödlighet och ökad tillgång till vatten och sanitet, men också för att ett starkare engagemang för demokratisering, yttrandefrihet och de fattigaste ländernas anpassning till klimatförändringarna.

Sveriges bidrag kommer att öka till millenniemålen med särskilt fokus på millenniemålen 4 om minskad barnadödlighet, 5 om förbättrad modershälsa och 7 om att säkra en miljömässigt hållbar utveckling samt på de länder som har längst kvar att uppnå målen eller riskerar att inte uppnå något av målen. Ett framgångsrikt genomförande av politiken för global utveckling bidrar också till att förverkliga millenniemålen.

Utskottet konstaterar att FN:s generalsekreterare Ban Ki Moon har utsett biståndsminister Gunilla Carlsson att ingå i en ny högnivåpanel, Millenniemålspanelen, som har i uppdrag att ge förslag till en vision för och utformning av en framtida global utvecklingsdagordning. Utskottet välkomnar deltagandet i panelen som ska samordna sitt arbete med den mellanstatliga arbetsgrupp som vid FN:s konferens om hållbar utveckling, även kallad Rio + 20, fick i uppgift att utforma mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals). Millenniemålspanelen ska lämna en slutrapport i maj 2013 inför FN:s generalförsamling i september 2013.

EU-kommissionen väntas i januari 2013 anta ett meddelande om utvecklingsagendan efter 2015 inklusive mål för hållbar utveckling. Utskottet avser att på lämpligt sätt följa statsrådets arbete i FN-panelen och EU:s arbete som rör utvecklingsagendan och uppföljningen till Rio + 20.

Sveriges bistånd uppgick 2011 till ca 36 miljarder kronor vilket motsvarar 1,02 procent av bruttonationalinkomsten (BNI), enligt preliminär Dacstatistik som publicerades i april 2012. Under 2011 var Sverige därmed världens största biståndsgivare mätt som andel av BNI.

FN:s milleniedeklaration och millennieutvecklingsmålen har fört med sig ett stort antal biståndsåtaganden och partnerskap, som bekräftats vid ett antal internationella sammankomster, däribland den internationella konferensen om utvecklingsfinansiering i Monterrey 2002 och Dohakonferensen 2008. Millenniemålen, de internationella klimatåtgärderna, den hållbara utvecklingen och de internationella handelsöverläggningarna har alla bäring på finansieringsfrågor.

Medlemmarna i Dac¹ minskade sitt bistånd med ca 3 procent 2011, enligt Dac. Bortsett från år då betydande skuldavskrivningar har skett var det första gången på 14 år som det totala biståndet minskade. OECD räknar med att fortsatt återhållsamhet i budgetpolitiken i OECD-länderna kan komma att inverka på bistånds nivåerna kommande år.

Också på global nivå reducerades biståndsströmmarna 2011. Enligt FN:s MDG Gap Task Force Report 2012 var minskningen nästan 3 procent, mätt som konstanta priser och växelkurser. Finansieringsbehoven är fortfarande enorma även om tre viktiga delmål knutna till millenniemålen har uppnåtts redan nu, innan 2015. Det är delmålen om att halvera den extrema fattigdomen, förbättra tillgången till rent vatten och skapa bättre levnadsvillkor i slumområden som redan är uppnådda. Framstegen är emellertid ojämnt fördelade, och utvecklingen har stagnerat inom vissa områden, inte minst på grund av de senaste årens ekonomiska turbulens. Enligt FN-rapporten är det fortfarande möjligt att nå resterande delmål till 2015, men bara om regeringarna uppfyller de åtaganden de har gjort och det internationella stödet är tillräckligt.

Utskottet har under en följd av år i sina budgetbetänkanden poängterat vikten av att främja internationella biståndsströmmar och betonat att Europeiska unionen och dess medlemsstater måste förverkliga sina åtaganden om utvecklingsfinansiering som gjorts vid ett flertal tillfällen. Utskottet vidhåller detta.

Förutom frågor om agerande på det internationella planet för ökade biståndsvolymer har utskottet i ett flertal budgetbetänkanden under 2000-talet tagit upp det internationella arbetet för biståndseffektivitet. Parisdeklarationen 2005 och uppföljningsmötet i Accra 2008 slog fast principer och åtaganden i syfte att förbättra kvaliteten på biståndet. En undersökning som publicerades av OECD 2011, 2011 Survey on Monitoring the Paris Declaration, visade att de beslutade principerna och åtagandena var långt ifrån genomförda.

Vid högnivåmötet om biståndseffektivitet som ägde rum i Busan 2011 var 160 stater, det civila samhället och näringslivet närvarande. Utskottet var representerat av en ledamot. Där slog man fast ett antal konkreta åtgärder för att skynda på och genomföra de internationella åtaganden som gjorts tidigare. I Busan ägnades särskild uppmärksamhet åt ett antal områden som är betydelsefulla för att utvecklingssamarbetet ska bli effektivt, däribland följande:

- Ägarskap: Utvecklingsländerna ska själva definiera vilken utvecklingsmodell de vill genomföra.
- Resultatfokus: Att få till stånd en bestående verkan ska vara drivkraften bakom investeringar och andra insatser i utvecklingspolitiken.

¹ EU och 23 stater, däribland Sverige, är medlemmar i Dac.

- Partnerskap för utveckling: Utveckling är beroende av att alla aktörer deltar och erkänner att de är olika och kompletterar varandra. Inte minst poängterades den roll och betydelse som näringslivet, civilsamhället och privata aktörer kan ha och vikten av samverkan mellan samtliga deltagande parter.
- Transparens och delat ansvar: Utvecklingssamarbete måste vara transparent och alla medborgare måste kunna utkräva ansvar.

Också en rad andra frågor lyftes fram i Busan, exempelvis att det inte längre bara är frågan om en relation mellan rika och fattiga, att mottagarlandets system ska användas, att fler multilaterala organ inte bör inrättas och att förutsägbarheten i biståndet ska bli bättre samt att starkare fokus ska riktas mot genderfrågor.

Utskottet har under beredningen av detta betänkande tagit del av kommissionens meddelande Årsrapport för 2012 om genomförandet av Europeiska unionens utvecklings- och biståndspolitik under 2011 (KOM(2012) 444). Där konstateras att EU och unionens medlemsstater sammantaget svarar för över hälften av allt offentligt utvecklingsbistånd i världen och därmed är den viktigaste biståndsgivaren globalt sett. Detta innebär ett långsiktigt åtagande när det gäller fattigdomsbekämpning och kommissionen understryker att det finns behov av att modernisera EU:s utvecklingspolitik.

Bidraget från EU och dess medlemsstater till det officiella utvecklingsbiståndet minskade dock mellan 2010 och 2011. Det uppgick 2011 till 53,1 miljarder euro, dvs. 0,42 procent av EU:s BNI, vilket är en reduktion från 53,5 miljarder euro 2010 (0,44 procent av BNI). Minskningen ägde rum i en situation med fortsatta budgetrestriktioner till följd av den ekonomiska och finansiella krisen.

Kommissionen publicerar årligen en rapport om utvecklingsfinansiering. I förra årets budgetbetänkande (bet. 2011/12:UU2) redogjorde utskottet för EU:s gemensamma åtaganden om offentligt utvecklingsbistånd (Official Development Assistance, ODA) och ODA-mål. Utskottet konstaterade att om inte alla EU:s medlemsstater uppfyller sina individuella mål kommer unionen inte att nå upp till det samlade biståndsmålet för 2015, dvs. ett ODA på 0,7 procent av BNI för EU15 och ett ODA på 0,33 procent av BNI för EU12. Utskottet förutsatte i betänkande 2011/12:UU2, precis som flera gånger tidigare, att regeringen ska fortsätta att aktivt agera för att EU:s åtaganden ska fullgöras. Detta är fortfarande utskottets mening.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att rådet (utrikesfrågor) i slutsatserna från sitt möte den 14 maj 2012 återigen bekräftade EU:s och medlemsstaternas kollektiva åtagande att öka biståndsutgifterna, så att målet om 0,7 procent senast år 2015 kan nås. Samtidigt konstaterade rådet att det är möjligt att nå detta mål endast om EU och dess medlemsstater förmår att mobilisera ytterligare 46 miljarder euro, vilket i praktiken innebär en fördubbling av 2011 års ODA. I rådsslutsatserna uppmanas andra internationella givare att höja sina ambitionsnivåer och öka sitt ODA till

ungefär samma nivå som EU. Också i rådets (utrikesfrågor) slutsatser från mötet den 15 oktober 2012 om finansiering för utveckling (se nedan) bekräftas EU:s tidigare biståndsåtaganden.

Som nämnts publicerar EU årligen en rapport om utvecklingsfinansiering. På grundval av årsrapporten för 2012² har kommissionen i meddelande KOM(2012) 366 presenterat förslag om hur EU ska kunna förbättra sitt stöd till utvecklingsländerna genom mobilisering av utvecklingsfinansiering. Meddelandet behandlas i Regeringskansliets faktapromemoria 2011/12:FPM169 Mobilisering av utvecklingsfinansiering.

Vid ett möte mellan utrikesrådet och representanter för medlemsstaternas regeringar den 15 oktober 2012 antogs slutsatser om finansiering av utveckling. I dessa betonas att den viktigaste källan för utvecklingsfinansiering är inhemska skatter och annan nationell resursmobilisering och att EU ska bistå vid utformandet av skattepolitik och uppbyggnad av skatteadministration. Andra finansieringskällor för utveckling som EU ska främja är skuldavskrivningar, handel och remitteringar. Det offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) är enligt slutsatserna väsentligt och kan fungera som en hävstång för övrig utvecklingsfinansiering. Innovativ finansiering välkomnas av rådet som också betonar bistånd och utvecklingseffektivitet i linje med slutdokumentet från högnivåmötet om biståndseffektivitet i Busan.

Frågan om finansiering för att nå millenniemålen har även belysts av OECD. I publikationen *Can we still Achieve the Millennium Development Goals?* (publicerad 2012) beräknas återstående kostnader för att nå millenniemålen. Rapportförfattarna anser att övre medelinkomstländer borde kunna mobilisera tillräckliga inhemska resurser för att nå målen för fattigdomsbekämpning, utbildning och hälsa. Däremot kommer offentligt utvecklingsbistånd även i fortsättningen att utgöra den främsta finansieringskällan för många låginkomstländer. Om det ska vara möjligt att tillgodose behoven hos de fattigaste människorna i de fattigaste länderna måste enligt OECD-rapporten alla viktiga finansieringskällor användas, dvs. inhemska skatter, privat kapital från såväl traditionella som nya partner, privata bidrag, remitteringar och utvecklingsbistånd.

Utrikesutskottet behandlade den 28 februari och den 27 mars 2012 i överläggningar med biståndsminister Gunilla Carlsson kommissionens meddelande Att göra EU:s utvecklingspolitik mer effektiv: En agenda för förändring (KOM(2011) 637). Utskottet ställde sig i likhet med regeringen generellt positivt till förslagen i meddelandet och betonade att frågor som rör jämställdhet och samstämmighet måste prioriteras i arbetet. Avvikande meningar anmäldes av Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Som framgår nedan antog rådet (utrikesfrågor) i maj 2012 slutsatser om hur EU:s utvecklingspolitik ska effektiviseras. Utskottet konstaterar att OECD:s biståndskommitté (Dac) dessförinnan – i april 2012 – hade publicerat en granskningsrapport om EU:s utvecklingsbistånd, European Union

² EU Accountability Report 2012 on Financing for Development.

Peer Review 2012. Dac genomför periodiska översyner av Dacmedlemmar-
nas utvecklingssamarbete. Som nämnts är EU tillsammans med 23 stater,
 däribland Sverige, medlem i kommittén.

Dacs förra granskning av EU-biståndet gjordes 2007. Sedan dess har EU-
institutionerna enligt Dac vidtagit positiva åtgärder för att unionens utveck-
lingsbistånd ska bli effektivare och ge större genomslagskraft. Bland annat
har större omorganisationer gjorts och förändringar genomförts av de finan-
siella instrumenten. Genom strategiska beslut är utvecklingssamarbetet nu
mer samordnat. Dialogen med det civila samhället har förbättrats. Men
Dac anser att fler åtgärder behöver vidtas och lämnar ett antal rekommenda-
tioner som bl.a. innefattar följande.

- EU måste klarlägga ansvaret för de olika EU-institutioner som arbetar
med utvecklingsfrågor. Den administrativa bördan för EU-tjänstemä-
nen och utvecklingsländerna måste minska, resultat av utvecklingssam-
arbetet granskas och kännedom om detta spridas.
- EU måste forma ett sammanhållet sätt att arbeta med utvecklingslän-
der i postkonfliktfaser.
- EU-biståndet kan effektiviseras genom en gemensam strategi med och
mellan EU och unionens medlemsstater. EU:s agenda för förändring
kan användas för att åstadkomma detta.
- EU bör se till att unionens finansiella ramverk för perioden 2014–
2020 stöder den gemensamma strategin.
- Såväl EU som medlemsstaterna ska se till att den nationella politiken
står i överensstämmelse med fastslagna mål för utvecklingssamarbetet.
- Ytterligare förenklingar bör göras av de komplexa budgetprocesserna
och administrativa processerna.

Dac understryker, utöver rekommendationerna om biståndet, också vikten
av att främja en politik för global utveckling.

Utskottet ser positivt på att utrikesrådet den 14 maj 2012 antog slutsat-
serna Att göra EU:s utvecklingspolitik mer effektiv: en agenda för föränd-
ring. Där slås fast att en global miljö i snabb förändring och den nya
internationella strukturen kräver en mer övergripande, lyhörd och effektiv
strategi för yttre åtgärder och utvecklingspolitik. Den nya strategin för
utvecklingspolitiken innebär att unionen i framtiden kommer att inrikta sig
på länder och sektorer där genomslagskraften kan bli störst. De principer
som kommer till uttryck i rådsslutsatserna ska tjäna som vägledning för
EU:s finansieringsinstrument för yttre åtgärder under nästa fleråriga budget-
ram för perioden 2014–2020, och då i synnerhet för det nya instrumentet
för utvecklingssamarbete. Som nämnts ovan fick utskottet den 25 oktober
2012 en föredragning om aktuella förslag på det utrikespolitiska området
med anknytning till EU:s nästa fleråriga budgetram av kabinetssekreterare
Frank Belfrage och statssekreterare Sofia Strand från Utrikesdepartementet.
I rådsslutsatserna om den nya strategin för utvecklingspolitiken uppmanar
rådet inte enbart EU utan också medlemsstaterna att tillämpa slutsatserna.

Utskottet har under beredningen av detta betänkande tagit del av rådsslutsatser om EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser, som antogs av utrikesrådet den 15 oktober 2012. Till grund för rådsslutsatserna låg ett kommissionsmeddelande på detta tema (KOM (2012) 492 En grund för demokrati och hållbar utveckling: EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser). Utskottet har också tagit del av Regeringskansliets faktapromemoria 2012/13:FPM5 Meddelande om EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser. De nämnda rådsslutsatserna tillgodoser enligt utskottet väl motionsförslaget om att Sverige i EU-samarbetet ska agera för ett tydliggörande av det civila samhällets roll för utveckling. Utskottet återkommer senare i betänkandet till det civila samhällets betydelse i Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete.

I ett motionsförslag föreslås att Sverige ska verka för att Dacregelverket ändras i syfte att undvika att satsningar på kärnkraft i fattiga och instabila länder finansieras med biståndsmedel.

Utskottet konstaterar att Dac genom enhälliga beslut slår fast det regelverk som anger vad som får räknas som bistånd (ODA). Huvudsyftet med ODA är att bidra till ekonomisk utveckling och välfärd.

Enligt Dacs kriterier för vad som får räknas som bistånd får stöd ges till fredlig användning av kärnkraft för energiframställning inom civila områden. En ändring av denna riktlinje eller en begränsning av vilka låg- och medelinkomstländer som skulle kvalificera sig för stöd diskuteras i dag inte inom Dac.

Från den svenska biståndsramen utgår stöd till Internationella atomenergiorganet (IAEA) och dess fond för tekniskt samarbete, som finns med på Dacs lista över internationella biståndsorganisationer. En del av fonden finansierar verksamhet inom området kärnkraft, ca 20 procent finansierar stöd inom hälsoområdet (för exempelvis cancerbehandling) och ca 10 procent går till insatser relaterade till vattenförsörjning samt livsmedel och jordbruk. Utöver stödet till fonden har Sverige även bidragit till satsningen Peaceful Uses Initiative med stöd till program för vattenresurshantering i Sahelområdet i Afrika, som syftar till att förbättra vattenresurshanteringen i området med hjälp av bl.a. isotopteknik.

Prioriteringar inom biståndet, särskilda insatser för att nå millenniemålen, anslag och anslagsfrågor m.m.

Allmänna frågor om inriktningen av Sveriges och EU:s utvecklingsbistånd, särskilda insatser för att nå millenniemålen, humanitära insatser

Målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete ligger fast. Målet är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Utvecklingssamarbetet ska präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling.

Det långsiktiga målet om att utrota fattigdom och förtryck är långt ifrån uppnått. Sverige ska fortsätta att ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd där det bilaterala och multilaterala stödet samverkar.

För att vara relevant måste politiken beakta förändringar som sker i vår omvärld. Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen identifierar ett antal omvärldsförändringar av särskild betydelse för det svenska biståndets utformning.

Samtidigt som det globala biståndet har fördubblats de senaste 10–15 åren har antalet biståndsaktörer ökat genom att nya givarländer och privata givare tillkommit, samtidigt som migranternas remitteringar och andra flöden för utvecklingsfinansiering fått ökad betydelse. Världsbanken beräknar att det offentliga biståndet till utvecklingsländerna 2009 globalt uppgick till 120 miljarder US-dollar medan remitteringarna till utvecklingsländerna samma år uppgick till 307 miljarder US-dollar³. Nya aktörer och flöden innebär förändrade krav på samordning och samspel, liksom på varje enskild givare att bidra till utveckling där mervärdet är som störst.

Samordningen och samspelet mellan EU och dess medlemsstater när det gäller utvecklingsbiståndet betonas av Dac i European Peer Review 2012, som utskottet redogjort för tidigare i betänkandet. Dac konstaterar att fattigdomsminskning är ett huvudsyfte för EU:s utvecklingssamarbete, vilket framgår av Lissabonfördraget och även framhålls i en motion. Dac konstaterar att EU:s agenda för förändring (jfr slutsatserna från utrikesrådet den 14 maj 2012) starkt betonar fattigdomsbekämpning. Prioriteringarna i agendan bör enligt Dac utgöra grunden för program och reglering i EU:s finansiella ramverk för perioden 2014–2020.

När det gäller det fortsatta genomförandet av EU:s agenda för förändring kommer Sverige att fortsätta vara drivande för att samarbetsländernas respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprinciper samt deras resultat när det gäller utveckling ska betonas när inriktningen, biståndsmetoderna och EU:s framtida utvecklingssamarbete beslutas. Av budgetpropositionen framgår att regeringen anser att det är biståndets huvudsakliga uppgift att rikta sig till de fattiga människor som lever i länder som har begränsade egna resurser, dvs. låginkomstländer. Som nämnts tidigare innefattar budgetförslaget för 2013 också särskilda satsningar på millenniemålen och de allra fattigaste länderna. Sverige kommer också fortsättningsvis att driva på det pågående arbetet att EU:s bilaterala bistånd bör koncentreras till de fattigaste länderna med störst behov. Likaså kommer Sverige att fortsätta agera för genomförande av Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och senare uppföljningskonferenser till denna. Detta innefattar bl.a. ägarskap som förespråkas i en motion.

I fråga om budgetstöd konstaterar utskottet att utrikesrådet i maj 2012 beslutade att när EU ger bistånd i form av stöd till samarbetslandets budget i form av s.k. generellt budgetstöd ska det bli viktigare att samarbetslandet i fråga respekterar EU:s grundläggande värden. Utskottet överlade

³ Migration and Remittances Factbook 2011, The World Bank.

med biståndsministern den 28 februari och den 27 mars inför rådsmötet och välkomnar att regeringen ska fortsätta verka för att respekt för de mänskliga rättigheterna ska vara en tydlig förutsättning för generellt budgetstöd genom EU.

I en motion begärs att det svenska bilaterala budgetstödet avskaffas. De riktlinjer för samarbetsstrategier för det bilaterala utvecklingssamarbetet som regeringen beslutade om 2010 gäller fortfarande. Där anges grundläggande kriterier för generellt budgetstöd liksom krav på att generellt budgetstöd kombineras med åtgärder till stöd för kapacitetsutveckling, ansvarsutkrävande och finansiell kontroll. Det kan vara fråga om att budgetstödet kopplas till insatser och reformer som stärker offentlig finansiell styrning, gransknings- och kontrollfunktioner samt ökar öppenhet och insyn. Stöd till parlament, nationella revisionsorgan och det civila samhället lyfts fram. I dagsläget lämnar Sverige generellt budgetstöd till endast tre länder, Burkina Faso, Moçambique och Tanzania. Beslutet om budgetstöd till Burkina Faso avser endast 2012. Regeringen beslutade i mars 2012 att frysa det bilaterala utvecklingssamarbetet med Malis regering och myndigheter. Hälften av biståndet till Mali skulle ha utgjorts av budgetstöd.

Av budgetpropositionen framgår att regeringen avser att förtydliga utvecklingssamarbetets övergripande inriktning och sina biståndspolitiska prioriteringar i en samlad biståndspolitisk plattform. Avsikten är att plattformen ska samla och ersätta en del av de styrdokument som finns i dag. I avvaktan på att regeringen redovisar sin syn på den nya biståndspolitiska plattformen är utskottet inte berett att förorda någon ändring av riktlinjerna för samarbetsstrategier.

Totala och ovillkorade skuldavskrivningar för de 50 fattigaste länderna förespråkas i en motion. I motionen begärs också att Sverige efter norsk förebild ska undersöka hur stor del av Sveriges fordringar på skuldyngda länder som är legitima.

Utskottet konstaterar att Sverige medverkar i multilateralt överenskomna skuldavskrivningar inom ramen för den s.k. Parisklubben. Det handlar oftast om avskrivningar som ett led i åtaganden under HIPC-initiativet (Heavily Indebted Poor Countries), dvs. det särskilda skuldåtgärdsinitiativet för de fattigaste och mest skuldyngda länderna. För 2013 finns inga planerade bilaterala skuldavskrivningar.

Utskottet anser att utgångspunkten för skuldavskrivningar ska vara skuldåtgärdsåtgärder och en god reformpolitik. Samtidigt ska skuldavskrivningar riktas mot de fattigaste och mest skuldyngda länderna. För att en skuldavskrivning ska innebära ett effektivt utnyttjande av medel för fattigdomsbekämpning är det viktigt att den baseras dels på en analys av skuldens hållbarhet, dels på att det aktuella landet för en politik som främjar tillväxt och fattigdomsbekämpning. Att skriva av skulder på andra grunder, såsom illegitimitet eller improduktivitet, kan enligt utskottet inte ses som en framkomlig väg.

I en motion efterfrågas en möjlighet att genom öppna biståndet (openaid.se) få fram information om kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsramen (ofta benämnda avräkningar).

Regeringens åtagande om transparens i biståndsflöden gäller alla kostnader som ingår i biståndsramen, alltså även kostnader som finansieras från andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Dessa kostnader läggs, liksom statistik för andra kostnader, in på openaid.se och redovisas till OECD/Dac. I budgetpropositionen finns utförlig information om kostnaderna och hur de beräknas. Uppgifter om detta framgår också tidigare i detta betänkande.

Den nuvarande versionen av onlinetjänsten openaid.se är inte strukturerad efter utgiftsområden eller anslag utan efter insatser och kategorier som genomförare och sektor. Det finns, som utskottet också konstaterade i förra årets budgetbetänkande (bet. 2011/12:UU2), redan nu uppgifter tillgängliga via openaid.se om kostnader som ingår i biståndsramen men som avser andra utgiftsområden. Avsikten är att vidareutveckla onlinetjänsten ytterligare så att det utifrån fler sökkriterier än i dag blir lättare att hitta statistik och att synliggöra hela biståndskedjan.

I en motion föreslås att Sverige ska lyfta fram frågor om sociala trygghetsystem i dialogen med samarbetsländerna i utvecklingsbiståndet, i givarsamordning och i de multilaterala institutionerna.

I den internationella debatten uppmärksammas alltmer betydelsen av sociala trygghetsystem kopplat till utmaningen att skapa en hållbar och jämlik utveckling. Som exempel kan nämnas att FN:s utvecklingsorgan UNDP i Human Development Report 2011 (Hållbarhet och social rättvisa: En bättre framtid för alla) behandlade frågor om mänsklig utveckling, som handlar om att förbättra människors valmöjligheter. För att främja den mänskliga utvecklingen krävs enligt rapporten att man dels fokuserar på en hållbar utveckling som innefattar de tre huvudkomponenter i hållbar utveckling som avser miljö, ekonomi och sociala förhållanden, dels att detta sker på lokal, nationell och global nivå och på ett mer rättvist och jämlikt sätt.

Internationella arbetsorganisationen (ILO) antog i juni 2012 en rekommendation om grundläggande sociala förmåner. Rekommendationen utarbetades mot bakgrund av att 80 procent av världens befolkning saknar adekvat socialt skydd. Den är avsedd att fungera som vägledning för de utvecklingsländer som vill införa och gradvis bygga ut sociala trygghetsystem och syftar till att garantera allas rätt till sjukvård samt ekonomisk trygghet för barn, för personer i arbetsför ålder utan tillräcklig inkomst, för personer med nedsatt arbetsförmåga och för äldre. Sverige stöder rekommendationen.

I rådets slutsatser Att göra EU:s utvecklingspolitik mer effektiv: en agenda för förändring, som nämnts tidigare i betänkandet, betonade rådet i fråga om hållbar tillväxt för alla insatser för social trygghet, vård och

hälsa samt utbildning. Stöd till social delaktighet och mänsklig utveckling kommer enligt rådsslutsatserna att fortsätta genom att minst 20 procent av EU-biståndet går till detta.

Kommissionen lade därefter fram meddelandet Socialt skydd i EU:s utvecklingssamarbete (KOM(2012) 446) som utskottet tagit del av under beredningen av detta betänkande. I meddelandet belyses hur det sociala skyddet främjar en hållbar utveckling för alla och hur EU:s utvecklingssamarbete kan bidra till att stärka politiken och systemen för socialt skydd.

Utrikesrådet antog den 15 oktober 2012 slutsatser om socialt skydd i EU:s utvecklingssamarbete. Där slår rådet fast att socialpolitik har en omskapande roll genom att den främjar rättvisa, social integration och dialog med arbetsmarknadens parter. I rådsslutsatserna anges riktlinjer för EU:s framtida utvecklingssamarbete vad gäller socialt skydd. Utskottet konstaterar att Sverige står bakom de båda nämnda rådsslutsatserna och förutsätter att dessa återspeglas i EU:s och medlemsstaternas agerande i utvecklingssamarbetet.

När det gäller de motionsförslag som lagts fram om humanitärt bistånd framhåller utskottet att Sverige under 2011 var den tredje största finansieraren av humanitärt bistånd och därtill har varit ledande och pådrivande i utvecklingen av det internationella humanitära systemet.

Det övergripande målet för Sveriges humanitära bistånd under perioden 2010–2016 är att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet till förmån för nödlidande människor som har utsatts för eller står under hot att utsättas för väpnade konflikter, naturkatastrofer eller andra katastrofliknande förhållanden. Regeringens strategi för humanitärt bistånd genom Sida under perioden 2011–2014 styr användningen av medel för humanitära insatser genom Sida.

I arbetet med att möta världens humanitära behov finansierar Sverige humanitära insatser via Sida och kanaliserar också stöd via multilaterala organ som exempelvis OCHA och UNHCR samt via humanitära organisationer i det civila samhället. Av budgetpropositionen framgår att regeringen har fortsatt höga ambitioner på det humanitära området, detta mot bakgrund av den allvarliga situationen i Sahel, en fortsatt kris på Afrikas Horn, våldsamheterna i Syrien och pågående konflikter i Sudan, Sydsudan och Demokratiska republiken Kongo.

Utskottet välkomnar regeringens inriktning på att bidra till att stärka lokal och nationell motståndskraft och responskapacitet på det humanitära området och att bidra till samordning vid övergången från humanitärt bistånd till långsiktig fattigdomsbekämpning. Den freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet som från 2013 ska finansieras via anslagsposten Globala insatser för mänsklig säkerhet kan omfatta insatser som stöder övergången från humanitärt bistånd till långsiktigt utvecklingssamarbete samt insatser för att förebygga konflikter och stödja försoningsprocesser. Utskottet är inte, som föreslås i en motion, berett att förorda öronmärkning av medel för en viss humanitär insats.

Utskottet, som nedan avvisar Sverigedemokraternas förslag om att minska ramen för utgiftsområde 7 med mer än 7,5 miljarder kronor, avstyrker också partiets förslag om medelstildelning till UNHCR, humanitära insatser och konflikthantering.

Som nämnts ovan sammanträffade företrädare för utrikesutskottet den 4 oktober 2012 med Kristalina Georgieva, EU-kommissionär med ansvar för internationellt samarbete, humanitärt bistånd och krishantering. Kommissionsnären redogjorde översiktligt för aktuella initiativ inom sina ansvarsområden och underströk att nödhjälp, återuppbyggnad och utvecklingsinsatser måste länkas samman.

Ett av de kommissionsinitiativ som kommissionär Georgieva nämnde var meddelandet EU-strategi för resiliens: lära av livsmedelsförsörjningskriser (KOM(2012) 586), som publicerades i oktober 2012. Där konstateras att pågående kriser på Afrikas horn och i Sahel har påverkat 31 miljoner människor och att detta bara är de senaste argumenten för att det behövs en hållbar policy för att öka resiliensen för sårbara människor i utvecklingsländerna. I EU-strategin definieras resiliens som förmågan hos en enskild person, ett hushåll, en befolkningsgrupp, ett land eller en region att motstå, anpassa sig efter och snabbt återhämta sig från påfrestningar och chocker.

I likhet med kommissionen anser utskottet, som framgått ovan, att det är angeläget att inte bara ge katastrofstöd så att människorna i sårbara samhällen överlever utan att det också är viktigt att bidra till hanteringen av och återhämtningen efter katastrofer. Utskottet välkomnar att kommissionen avser att under första kvartalet 2013 utarbeta en handlingsplan för att genomföra EU-meddelandet om resiliens.

Under beredningen av detta betänkande har utskottet också tagit del av kommissionens meddelande Årsrapport om Europeiska unionens politik för humanitärt bistånd och civilskydd och dess genomförande under 2011 (KOM (2012) 489) samt Regeringskansliets faktapromemoria 2012/13:FPM7 Årsrapport om humanitärt bistånd och civilskydd 2011.

Utskottet övergår nedan till att behandla motionsförslag med anknytning till de tematiska prioriteringar i utvecklingssamarbetet som gäller sedan 2007 och som ger en fortsatt grundläggande vägledning för det svenska biståndets inriktning. Prioriteringarna är:

- demokrati och mänskliga rättigheter
- miljö och klimat
- främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Dessa prioriteringar utgör enligt utskottet grundläggande förutsättningar för att stimulera utvecklingens drivkrafter. Det har emellertid, enligt regeringen i budgetpropositionen, visat sig att prioriteringarna är alltför allmänt hållna för att utgöra en tydlig biståndspolitisk inriktning. Därför avser reger-

ingen att precisera hur prioriteringarna ska omsättas i den praktiska biståndsverksamheten och vilka effekter som ska uppnås på längre sikt. Utskottet välkomnar att sådana förtydliganden planeras.

Tematisk prioritering: demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter

Den första tematiska prioriteringen i Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete, stöd till demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom såväl det multilaterala som det bilaterala utvecklingssamarbetet, har följande mål: demokratisk utveckling och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna i utvecklingsländer.

Regeringen har beslutat om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom svenskt utvecklingssamarbete under perioden 2010–2014. Policyn utgår från regeringens och riksdagens ställningstaganden under den förra mandatperioden i fråga om demokratibiståndet (skr. 2008/09:11, bet. 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd).

I policyn för demokrati och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet fastställs, liksom i alla policyer som regeringen beslutar om, grundläggande principer, och där anges på ett övergripande plan ställningstaganden inom utvecklingssamarbetet. Policyn är vägledande och ska, på samma sätt som övriga policyer, tillämpas i bl.a. strategier för samarbetet med länder, regioner och organisationer samt i Sveriges ståndpunkter i EU och inom det multilaterala systemet.

Tre huvudområden prioriteras under mandatperioden:

- medborgerliga och politiska rättigheter
- demokratins och rättsstatens institutioner och procedurer
- demokratiseringens aktörer.

Regeringen har i år i en särskild resultatskrivelse, skrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter, redogjort för resultat inom det tematiska området. Utskottet redovisar i ett senare avsnitt i betänkandet sina överväganden med anledning av den aktuella skrivelserna och motioner med anknytning till denna.

Utökade insatser för att främja demokrati, däribland i Nordafrika, föreslås i en motion. Bland annat framhålls där, liksom i andra motioner som behandlas nedan, det civila samhällets roll i Sveriges utvecklingssamarbete. Flera motioner tar också upp förslag om anslag och anslagsvillkor för informations- och kommunikationsverksamhet.

Utskottet hänvisar i fråga om demokratistöd till Nordafrika till sin redogörelse i förra årets budgetbetänkande (bet. 2011/12:UU2) där uppgifter redovisas om bl.a. den regionala strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika (MENA) under perioden 2010–2015. Biståndet via strategin är inriktat på stöd till demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, hållbart nyttjande av gränsöverskridande vattenresurser samt regional ekonomisk integration.

För att kunna stärka stödet till enskilda länders demokratisträvanden har under 2012 möjligheter öppnats för ökade landspecifika insatser inom sektorn demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter. Regeringen räknar i budgetpropositionen med att Sidas stöd till regionala och bilaterala strategier till Mellanöstern och Nordafrika under 2013 kommer att uppgå till 820 miljoner kronor, vilket är en kraftig ökning jämfört med 2012 då beloppet var 653 miljoner kronor.

Sveriges bilaterala stöd i utvecklingssamarbetet till det civila samhället och till informations- och kommunikationsverksamhet tas upp i motioner. Tidigare i betänkandet har utskottet behandlat ett motionsförslag om att tydliggöra det civila samhällets roll för utveckling i EU-biståndet.

Utskottet instämmer i de motioner där det civila samhällets betydelse i utvecklingssamarbetet framhålls. Det civila samhället är enligt utskottet en förutsättning för demokrati. Det är föränderligt och har potential att bidra till demokratisk utveckling i sin roll som opinionsbildare och som genomförare av utvecklingsinsatser. I denna roll kan det civila samhället påverka och granska makten, skapa utrymme för deltagande i offentliga samtal och fungera som en skola i demokrati.

Regeringen har beslutat om en strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället för perioden 2010–2014. I strategin anger regeringen att dessa organisationer ska uppmärksamma potentialen för det civila samhällets organisationer i utvecklingsländer att bl.a. utgöra en demokratiserande kraft. Där anges mål för stödet till dels kapacitetsutveckling inom det civila samhället i utvecklingsländerna, dels demokratisering och mänskliga rättigheter inom alla sektorer. Av resultatskrivelse 2011/12:164 framgår att Sidas insatser för demokratiskt deltagande och civila samhället har ökat från ca 300 miljoner kronor 2002 till ca 1 700 miljoner kronor 2011.

Med strategin styr regeringen det stöd som Sida lämnar till aktörer i det civila samhället i utvecklingsländer som kanaliseras via det svenska civila samhällets organisationer. En halvtidsöversyn av strategins genomförande ska ske under 2013. Ett av underlagen för denna tas fram av Statskontoret som fått regeringens uppdrag att göra en översyn av det s.k. ramavtalssystemet inom strategin Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället. Syftet är att undersöka ändamålsenligheten med de långsiktiga ramavtal Sida slutit med ett antal svenska organisationer i det civila samhället. Detta stöd utgör i dag en tredjedel av det bistånd som Sida ansvarar för.

I uppdraget till Statskontoret ingår att göra en bedömning av ändamålsenligheten med ramavtalssystemet utifrån principer om effektivitet, transparens och mångfald. Centrala frågor att belysa är bl.a. systemets kostnadseffektivitet och ändamålsenligheten i formerna för urval av organisationer i det civila samhället och i formerna för uppföljning och bidragskontroll. Statskontoret ska redovisa sitt uppdrag senast den 28 februari 2013. Regeringen avser att återkomma med eventuella förslag.

När det gäller motionerna om informations- och kommunikationsverksamhet konstaterar utskottet att denna regleras genom regeringens strategi för informations- och kommunikationsverksamhet, inklusive genom organisationer i det civila samhället under perioden 2010–2014. Regeringen genomför under 2012 en översyn av strategin. Sadev har på regeringens uppdrag utvärderat genomförandet och effekterna av den informations- och kommunikationsverksamhet som finansieras via Sida i enlighet med strategin. Syftet med utvärderingen, som publicerades i juni 2012, är att ge underlag för regeringens översyn och ställningstaganden om den fortsatta informations- och kommunikationsverksamheten. I utvärderingen (Sadev Report 2012:2) lämnas ett antal rekommendationer baserade på de slutsatser som dras i rapporten. Dessa ska tas i beaktande i regeringens pågående översynsarbete. Hur regeringens initiativ Öppna biståndet, inklusive transparensgarantin, tydligare ska integreras med informations- och kommunikationsverksamheten är en annan fråga som behandlas i översynen.

I den nämnda strategin för informations- och kommunikationsverksamhet under perioden 2010–2014 anges att egeninsatsen för att erhålla medel för kommunikations- och informationsinsatser ska vara 10 procent under strategiperioden. Vad gäller motionsförslaget om att avskaffa kravet på en egeninsats från svenska CSO menar utskottet att grundtanken bakom en egeninsats är att denna ger uttryck för engagemang, och förmågan att insamla medel till insatsen manifesterar allmänhetens förtroende för verksamheten.

Med hänvisning till pågående och planerat översynsarbete avstyrker utskottet motionsförslagen om organisationer i det civila samhället och om informationsinsatser och opinionsbildning.

Avslutningsvis konstaterar utskottet, när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter i EU:s utvecklingssamarbete, att det i de tidigare nämnda rådsslutsatserna om en agenda för förändring (utrikesrådet den 14 maj 2012) slås fast att unionen har en gemensam vision för utvecklingssamarbetet där mänskliga rättigheter och demokrati respektive hållbar tillväxt utgör grundpelare. Utskottet välkomnar att EU:s höga representant och kommissionen under hösten 2012 har lagt fram två gemensamma meddelanden som tar upp dessa aspekter. I meddelandet EU:s stöd till hållbara förändringar i övergångssamhällen (JOIN(2012) 27) behandlas stöd till övergångsländer för att uppnå en framgångsrik och hållbar omvandling till demokrati. I meddelandet Genomförandet av agendan för åtgärder på området demokratistöd i EU:s yttre förbindelser (JOIN(2012) 28) granskas genomförandet av agendan under perioden december 2010 till början av 2012.

Tematisk prioritering: miljö och klimat

Miljö och klimat utgör den andra tematiska prioriteringen i Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete. Det övergripande målet för Sveriges stöd till miljö och klimat är förbättrad miljö, hållbart nyttjande av naturresurser och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändring i utvecklingsländer samt begränsad klimatpåverkan.

Utskottet konstaterar att miljö- och klimatförändringar har störst påverkan på människor som lever i fattigdom. Fattiga människor som bor i slumområden, på landsbygden eller i avlägsna områden kan vara särskilt utsatta, och kvinnor och barn blir ofta hårdast drabbade.

Den policy för miljö och klimat i utvecklingssamarbetet under perioden 2010–2014 som regeringen beslutat om fastställer grundläggande principer och övergripande inriktning. Frågor om klimat och miljö ska integreras i utvecklingssamarbetet. Sverige ska särskilt inrikta verksamheten på följande områden: förstärkt institutionell kapacitet inom offentlig förvaltning, förbättrad livsmedelstillgång och hållbart nyttjande av ekosystemtjänster, förbättrad vattenresurshantering, ökad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet, ökad tillgång till hållbara energialternativ samt hållbar utveckling av städer.

I motionsförslag betonas satsningar i biståndet på jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk.

Jordbruket måste bli mer produktivt, dels för att försörja brukarna själva, dels för att skapa ett överskott att föra ut på marknaderna, vilket i båda fallen leder till förbättrad livsmedelstillgång. Fungerande marknader krävs för att säkra livsmedelsförsörjningen liksom en ökad köpkraft hos de fattiga konsumenter som är beroende av att köpa mat. Småskaliga jord- och skogsbrukare samt fiskare har en avgörande roll för livsmedelsförsörjningen i låginkomstländerna, vilket utgör en bas för ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning, som också innefattar ett jämställdhetsperspektiv.

Utskottet välkomnar att regeringen sedan 2009 gjort särskilda livsmedels-satsningar i biståndsbudgeten. Via dessa har stöd lämnats till småskaligt jordbruk och landsbygdsutveckling i de fattigaste länderna. Genom det svenska biståndet har stöd lämnats till en stärkt livsmedelsförsörjning, med särskilt fokus på Afrika, främst genom ökad produktivitet i jordbruket, och till bättre fungerande marknader och villkor för kvinnorna, som utgör en stor andel av de verksamma inom denna sektor. SLU har genom livsmedelssatsningen fått medel för att stärka långsiktiga insatser på forskning och utbildning.

Sidas stöd till jordbrukssektorn har bl.a. innefattat stöd till bioteknikinnovationer i Afrika och till regionala samarbeten där flera länder och institutioner fått möjlighet att utbyta idéer och vidareutveckla innovationer på bl.a. jordbruksområdet, vilka kan leda till framsteg för en tryggare livsmedelsförsörjning. Sverige lämnar ett aktivt stöd till multilaterala organisationer som Internationella jordbruksutvecklingsfonden (Ifad) och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO). Ifads insatser har främst inrik-

tats på att trygga livsmedelsförsörjningen i vissa av de minst utvecklade länderna. Som exempel kan nämnas att småbrukare i t.ex. Mali och Sudan har fått stöd med att öka avkastningen genom bevattning, veterinärtjänster och tillgång till mindre krediter för fattiga hushåll.

Utskottet ser positivt på livsmedelssatsningen och på att en väsentlig del av insatserna för jord- och skogsbruk har ett långsiktigt perspektiv med fokus på de småskaliga jordbruksföretagen och främjande av jämställdhet.

Med anledning av motionsförslagen om resurser för vatten och sanitet framhåller utskottet att ökad tillgång till vatten och sanitet är en av prioriteringarna i budgetpropositionen för 2013, vilket också nämnts tidigare i betänkandet. Regeringen följer därmed upp åtagandet från förra årets budgetbehandling (prop. 2011/12:1 Utgiftsområde 7, bet. 2011/12:UU2) om en samlad ansträngning fram till 2015 för att tydliggöra och stärka Sveriges bidrag till millenniemålen med särskilt fokus på millenniemålen 4 om minskad barnadödlighet, 5 om förbättrad mödr hälsa och 7 om att säkra en miljömässigt hållbar utveckling. Utskottet konstaterar när det gäller det sistnämnda målet att regeringen under 2013 avser att öka fokus på delmålet om förbättrad tillgång till vatten och sanitet, vilket bedöms ha hög relevans även för millenniemålen 4 och 5. Det kan enligt utskottet förutsättas att regeringen också på det internationella planet verkar för att resurserna med denna inriktning ökar.

I flera motioner läggs förslag fram om klimatinsatser. Det gäller bl.a. klimatsäkring av biståndet, tekniköverföring och ytterligare (additionella) medel för klimatinsatser.

Utskottet anser i likhet med regeringen att ekonomisk tillväxt, miljö- och klimatpåverkan, klimatförändringarnas effekter och sammanhängande risker ska bedömas och integreras i analys, planering, strategier, genomförande och uppföljning i utvecklingsarbetet med enskilda länder och regioner och i multilaterala organisationer.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att klimatsatsningen i biståndet fortsätter under 2013. Sveriges klimatbistånd bidrar till utvecklingsländernas möjligheter att anpassa sig till klimatförändringarna och till att bygga upp kapacitet för att hantera dessa. Målet är främst att på det mest effektiva sättet bidra till de fattigaste ländernas anpassning till ett förändrat klimat och till en miljömässigt hållbar utveckling. Det är även angeläget att stödja insatser som leder till begränsade utsläpp av växthusgaser.

Insatser för att stödja anpassning till klimatförändringarna kan innebära åtgärder som syftar till att minska människors sårbarhet, exempelvis investeringar i hälsa, sanitet, fungerande ekosystem, mark och uthålligt jordbruk och tillgång till vatten, liksom projekt som är direkt relaterade till klimat, exempelvis väderprognoser och byggande av vallar. Många fattiga drabbas särskilt av klimatförändringar, och Afrika är sannolikt den kontinent i världen som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Klimatsatsningen prioriterar därför kanaler som tydligt gynnar de allra fattigaste och de värst drabbade länderna, exempelvis fattiga länder i Afrika.

Som ordförandeland i EU 2009 verkade Sverige aktivt för ambitiösa åtaganden om klimatfinansiering i samband med klimatkonferensen i Köpenhamn 2009. I anslutning till förhandlingarna där godkände Europeiska rådet en snabbstartsfinansiering på sammanlagt 7,2 miljarder euro under perioden 2010–2012. Sverige har åtagit sig att bidra med totalt ca 8 miljarder kronor (ca 11 procent av EU:s totala åtagande) under motsvarande period.

Förutom bilaterala insatser i enskilda länder har medel till anpassningsåtgärder i de fattigaste länderna kanaliserats via exempelvis Least Developed Country Fund, som är knuten till FN:s klimatkonvention, och Anpassningsfonden (Adaption Fund), som är knuten till Kyotoprotokollet. I båda dessa fall är Sverige den näst största givaren. Medel har också kanaliserats via Världsbankens klimatfonder och multilaterala utvecklingsbanker som medverkar i finansiering av investeringar i förnybar energi och energieffektivisering.

Sveriges klimatbistånd kommer under 2013 att fortsätta på en internationellt sett ambitiös nivå. Bland annat kommer ca 2 miljarder kronor att kanaliseras via bilaterala och regionala kanaler. Utöver detta kommer Sverige att anslå ytterligare 0,5 miljarder kronor för insatser som bidrar till ett långsiktigt anpassningsarbete i de allra fattigaste och värst drabbade länderna, exempelvis i Afrika. Det görs exempelvis genom investeringar i fungerande ekosystem, sanitet, uthålligt jordbruk och tillgång till vatten.

Sverige är engagerat i finansiering av drygt 40 bilaterala energiprojekt i utvecklingsländer genom Kyotoprotokollets Clean Development Mechanism (CDM) och med utgångspunkt från världlandets egna prioriteringar. Engagemanget bidrar till hållbar utveckling och tekniköverföring.

Tematisk prioritering: främjande av jämställdhet och kvinnors roll för utveckling

Också för den tredje tematiska prioriteringen för Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete, främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling, finns ett övergripande mål som gäller för Sveriges stöd och som avser både det multilaterala och det bilaterala utvecklingssamarbetet. Målet är jämställdhet, ökat inflytande för kvinnor samt ökad respekt för kvinnors rättigheter i utvecklingsländer.

I den tematiska prioriteringen med inriktning mot att främja jämställdhet och kvinnors roll i utveckling ingår också frågor om exempelvis sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), som i sin tur innefattar hbt-frågor.

Regeringen fattade i juli 2010 beslut om en policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll inom svenskt utvecklingssamarbete under perioden 2010–2015. Policyn har fyra huvudområden:

- kvinnors politiska deltagande och inflytande
- kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor
- sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)

- kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

Regeringen redovisade 2011 i en särskild resultatskrivelse (skr. 2010/11:167, bet. 2011/12:UU2, rskr. 2011/12:83) resultat inom det tematiska området jämställdhet och kvinnors roll för utveckling. Skrivelsen ger enligt utskottet en bred översikt över utvecklingssamarbetet för att främja jämställdhet och kvinnors roll för utveckling och resultatet av detta.

Sverige verkar för jämställdhet och frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) både bilateralt och genom multilaterala processer. Utskottet anser att Sverige ska fortsätta att vara pådrivande på dessa områden såväl i bilaterala sammanhang som inom EU och i multilaterala organisationer inklusive utvecklingsbanker.

Med anledning av motionsförslag om en än starkare satsning på insatser inom ramen för den aktuella tematiska prioriteringen och som avser SRHR och hbt-frågor konstaterar utskottet att rätten att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion är grundläggande för alla människor. Utskottet välkomnar att regeringen prioriterar och driver hbt-frågor och frågan om kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp, inklusive SRHR.

Som framgått tidigare i betänkandet kommer Sverige under 2013 att öka bidraget till millenniemålen med särskilt fokus på bl.a. millenniemålen 4 om minskad barnadödlighet och 5 om förbättrad mödr hälsa. Utskottet välkomnar detta. Framstegen när det gäller dessa mål är ojämna, och millenniemål 5 är dessutom det mål som uppvisar minst framsteg. Insatser ska genomföras för att minska risken för att kvinnor och flickor ska dö i samband med graviditet och förlossning. Utskottet ser positivt på att insatser också ska genomföras som främjar sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), t.ex. insatser och program där förebyggande åtgärder och information ingår. Det är också värdefullt att regeringen fortsätter att göra tydliga ställningstaganden och kraftfulla ansträngningar att främja SRHR i nationell och internationell politikutformning. Utskottet är dock inte, som föreslås i en motion, berett att förordna att en viss fastställd andel av biståndsbudgeten ska gå till SRHR-relaterad verksamhet.

Som utskottet framhöll också i förra årets budgetbetänkande (bet. 2011/12:UU2) utgör, inom ramen för Sveriges SRHR-politik, hbt-personers rättigheter en viktig fråga. I Sveriges internationella SRHR-politik ingår att höja kompetensen om sexuell läggning och könsidentiteter i Sveriges internationella arbete och på så sätt motverka att arbetet med SRHR automatiskt utgår från att alla människor är heterosexuella. Vidare ska Sverige fortsätta att verka för att diskriminering mot hbt-personer uppmärksammas som kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Utskottet redovisade i betänkande 2011/12:UU2 ett antal exempel på biståndsinsatser som rör hbt-frågor liksom åtgärder till stöd för svenska ambassaders arbete med att i samarbetsländerna föra en dialog om bl.a. hbt-personers rättigheter.

Utskottet välkomnar att regeringen i mars 2012 beslutade om en strategi för regionalt arbete med hiv och aids och SRHR samt arbete för homo-, bi- och transsexuella personers mänskliga rättigheter i Afrika söder om Sahara under perioden 2012–2013.

Verksamheten vid Sadev

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt att säkra både den kortsiktiga uppföljningen av biståndsinsatser och den mer långsiktiga utvärderingen av biståndets resultat. Regeringen anger i budgetpropositionen som sin ambition att det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet i högre utsträckning ska kunna påvisa konkreta resultat i form av såväl prestationer som effekter. Därför behövs robusta system för en systematisk uppföljning och utvärdering.

I betänkande 2003/04:UU3 Sveriges politik för global utveckling godkände riksdagen regeringens förslag om en självständig funktion för att utvärdera det internationella utvecklingssamarbetet. I den proposition (prop. 2002/03:122) som låg till grund för riksdagens beslut aviserade regeringen att en utredning skulle tillsättas för att överväga lämpliga former för utvärderingsfunktionen.

I budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1 utg.omr. 7) informerade regeringen att den avsåg att inrätta en myndighet för utvärderingsfunktionen. Valet av myndighetsform motiverades med att utvärderingsorganet fick en fristående ställning i förhållande till övriga aktörer inom biståndsförvaltningen. Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) inrättades den 1 januari 2006 och är förlagt till Karlstad.

I september 2011 beslutade regeringen att se över utvärderingsverksamheten inom Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Statskontoret fick i uppdrag att göra översynen och lämna förslag om eventuella förbättringsåtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig styrning och organisation av verksamheten samt processer för att följa upp utvärderingar inom utvecklingssamarbetet. Under arbetet med översynen intervjuade Statskontoret ledamöter i utrikesutskottet om deras syn på utvärdering av biståndet.

Statskontoret redovisade uppdraget i rapporten Utvärdering av svenskt bistånd – En översyn av utvärderingsverksamheten (2012:17), som publicerades i maj 2012. Översynen genomfördes enligt Statskontoret vid en tidpunkt när regeringen övervägde att göra vissa förändringar i resultatstyrningen och Sida anpassade sin organisation och verksamhet till tidigare ställda krav. Det faktum att verksamheten vid Sadev inte hade utvärderats sedan myndigheten inrättades 2006 påverkade enligt Statskontoret inriktningen av översynen och förslagen i denna.

I översynen konstaterades att Sida och Sadev är de två myndigheter som har en nyckelroll för att utvärdera svenskt bistånd. Sida utvärderar det bistånd som myndigheten själv ansvarar för medan Sadev förväntas utvärdera alla delar av biståndet. Vad gäller Sadev ansåg Statskontoret att myndigheten inte hade motsvarat förväntningarna på att producera rele-

vanta utvärderingar av hög kvalitet. Sadev hade dittills inte utvärderat effekter av biståndet trots att detta är en av myndighetens huvuduppgifter. Statskontoret lämnade ett antal förslag till åtgärder som regeringen borde vidta för att förbättra utvärderingsverksamheten inom biståndet. I fråga om Sadev rekommenderade Statskontoret att regeringen skulle skapa förutsättningar för en omstart av Sadev och lämnade förslag om hur detta skulle kunna ske.

Av budgetpropositionen framgår att frågan har beretts inom Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) och att en promemoria har tagits fram med förslag på att Sadev avvecklas den 31 december 2012. Promemorian har remissbehandlats.

Den 20 september 2012 beslutade regeringen att ge Sadev i uppdrag att förbereda och så långt det är möjligt avveckla myndigheten den 31 december 2012. Bakgrunden är enligt regeringen att Sadevs verksamhet under en längre tid har präglats av brister i effektivitet och kvalitet och att den inte har kunnat möta regeringens behov av utvärderingar av det svenska utvecklingssamarbetet. Den 31 oktober 2012 överlämnade Sadev en plan till regeringen för avvecklingen fram till den 31 december 2012 och för återstående avveckling därefter.

Som framgått tidigare i betänkandet informerade biståndsministern vid en föredragning inför utskottet den 4 oktober 2012 om regeringens beslut om att avveckla Sadev.

Utskottet anser att för att säkerställa att biståndet håller hög kvalitet krävs en väl fungerande utvärderingsverksamhet. För att kunna fatta välgrundade beslut i biståndspolitiken krävs gedigen kunskap om biståndets resultat och effektivitet. Därför är det angeläget att nu utforma en ändamålsenlig funktion att utvärdera av Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

Som framgått tidigare i betänkandet besökte utrikesutskottet Sadev den 27 februari 2012.

Under rubriken Anslag och bemyndiganden nedan tar utskottet ställning till regeringens förslag i budgetpropositionen om ett anslag för avveckling av Sadev och till motionsförslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet om anslag för 2013 för fortsatt verksamhet vid Sadev.

Swedfund

I budgetpropositionen har regeringen föreslagit ett bemyndigande om kapitaltillskott på 400 miljoner kronor till det statliga bolaget Swedfund International AB. Detta är en del av det kapitaltillskott till bolaget om minst 1 200 miljoner kronor under perioden 2012–2014 som regeringen aviserade i förra årets budgetproposition. För 2012 har riksdagen godkänt ett kapitaltillskott på 400 miljoner kronor (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:UU2, rskr. 2011/12:83).

I tre olika motioner begärs som framgått ovan att riksdagen inte ska bevilja ett kapitaltillskott till Swedfund för 2013. I en av motionerna hävdas att regeringen inte tillräckligt har redovisat vilka åtgärder den vidtagit med anledning av tidigare framförd kritik mot bolaget. I en annan motion begärs en tydligare redovisning av hur Swedfunds verksamhet bidrar till en hållbar utveckling där fattiga människors perspektiv och rättigheter står i centrum.

I betänkandena 2009/10:UU2, 2010/11:UU2 och 2011/12:UU2 har utskottet redogjort för sin syn på Swedfund och de åtgärder som har vidtagits med anledning av Riksrevisionens granskning av Swedfund. Senast i förra årets budgetbetänkande (bet. 2011/12:UU2) lämnade utskottet således en rad upplysningar om åtgärder vad gäller Swedfunds styrning, kontroll och inriktning. Utskottet konstaterar att regeringen därefter har vidtagit ytterligare ett antal sådana åtgärder.

Vid Swedfunds årsstämma 2012 förstärktes styrningen av bolaget genom beslut om en ny ägaranvisning. Enligt denna ska Swedfund, liksom tidigare, bidra till målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU) om en rättvis och hållbar global utveckling. Målen för bolagets verksamhet är målet för internationellt utvecklingssamarbete, dvs. att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor och målet för reformsamarbetet i Östeuropa, dvs. stärkt demokrati, rättvis och hållbar utveckling samt närmande till Europeiska unionen och dess värdegrunder.

Av ägaranvisningen för Swedfund framgår också att investeringarnas bidrag till verksamhetens mål ska tillmätas avgörande vikt och att bolaget systematiskt och kontinuerligt ska bedöma och externt redovisa de övergripande resultaten av investeringarna och deras bidrag till biståndsmålen.

Swedfund följer en rad internationella normer och principer för ansvarsfulla investeringar. I ägaranvisningen slås också fast att investeringarna ska ske inom sunda och tydliga bolagsstrukturer som inte bidrar till skatteundragande, penningtvätt och finansiering av terrorism. Där framgår nu explicit att investeringar i låginkomstländer och postkonfliktländer ska prioriteras.

Swedfund redovisar verksamhetens resultat i sin hållbarhets- och årsredovisning som finns tillgänglig på bolagets webbsida. Utöver rapporteringen där ska bolaget enligt ägaranvisningen också rapportera till Öppna biståndet (openaid.se), IATI och OECD/Dac.

Under rubriken Anslag och bemyndiganden nedan tar utskottet ställning till regeringens förslag i budgetpropositionen om bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund och motionsförslag om detta.

Revisionens iakttagelser

Som ett led i utskottets uppföljningsarbete tar utskottet del av uppgifter om revisionens iakttagelser om myndigheterna inom utgiftsområdet.

Vad gäller revisionen av myndigheterna under 2011 noterar utskottet att det av budgetpropositionen framgår att finansutskottet har gett en revisionsbyrå i uppdrag att utföra en extern revision av Riksrevisionen, där myndighetens anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete finansieras via utgiftsområde 7. Revisionen har i sin revisionsberättelse bedömt Riksrevisionens årsredovisning som i allt väsentligt rättvisande.

Av Riksrevisionens årliga rapport 2012 framgår att Riksrevisionen har lämnat en upplysning i revisionsberättelsen för Sida. Genom att lämna en upplysning i revisionsberättelsen lyfter revisorn fram särskilt viktig information som lämnats i årsredovisningen. En upplysning innebär dock inte en modifierad revisionsberättelse. Genom den aktuella upplysningen i revisionsberättelsen för Sida fäster revisorn uppmärksamheten på att Sida i sin årsredovisning för 2011 beskriver brister i den interna styrningen och kontrollen av hanteringen av biståndsinsatser. Riksrevisionen uppmärksammar också läsaren på att Sidas styrelse inte har gjort någon bedömning av den rättvisande bilden för de ekonomiska åtaganden som ingåtts av Regeringskansliet inom de anslagsposter som Regeringskansliet beslutar om, men som Sida administrerar utbetalningar för samt redovisar i sin årsredovisning.

Anslag och bemyndiganden

Utskottet övergår nu till att behandla förslag om anslag och bemyndiganden.

I budgetpropositionen redogör regeringen för sina förslag om medelstilldelning på respektive anslag och motiv till förslagen. Med utgångspunkt från regeringens redogörelse och utskottets ställningstaganden till motionsförslag om bl.a. avräkningar, den allmänna inriktningen på Sveriges internationella utvecklingspolitik och de tematiska prioriteringarna i biståndet, som redovisats tidigare i betänkandet, ställer sig utskottet bakom förslaget om medel under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet. Utskottet tillstyrker även förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslaget 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).

Som framgått ovan besökte utskottet Nordiska Afrikainstitutet den 5 november 2012. Vid besöket gavs en översikt över institutets forskning som är organiserad i fyra kluster: konflikt, säkerhet och demokratisering, globalisering, handel och regional integration, landsbygdens förändring, resurser och ägande samt städers dynamik. Inom samtliga forskningsområden betonas fattigdomsfrågor och fattigdomsrelevans samt jämställdhetsperspektiv. Av budgetpropositionen framgår att det pågår en översyn av Nordiska Afrikainstitutet. Statskontoret, som på regeringens uppdrag genomför översynen av institutets roll och funktion som svensk myndighet, ska redovisa uppdraget senast den 18 mars 2013. I uppdraget ingår också att samordna genomförandet av en kvalitetsgranskning av myndighetens forskning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslaget 1:3 Nordiska Afrikainstitutet.

Folke Bernadotteakademien (FBA) är en myndighet för internationella fredsinsatser. Tillsammans med svenska och internationella partner arbetar FBA med konfliktförebyggande, återuppbyggnad, forskning och utveckling. Myndigheten bedriver också verksamhet med utbildning, samträning och övning för att utveckla Sveriges förmåga inom fredsinsatser. Av budgetpropositionen framgår att regeringen arbetar med att förtydliga uppdraget för FBA. Till grund för detta ligger en myndighetsanalys av FBA som utförts av Statskontoret (2011:21). Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelstilldelning under anslaget 1:4 Folke Bernadotteakademien.

Utskottet anser att Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete utgör en viktig del av Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Målet för verksamheten är att inom ramen för svensk biståndspolitik stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva offentlig revision, stärka parlamentens kontrollmakt och bidra till uppbyggnaden av god förvaltning och korruptionsbekämpning i utvecklingsländer. Huvudinriktningen bör vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utvecklingssamarbetet initieras, planeras och genomförs i direkt samverkan med samarbetslandets nationella revisionsmyndighet. Inriktningen av Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete ska ligga i linje med svenska prioriteringar och slås fast efter samråd med Sida. Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om en oförändrad tilldelning på anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete.

Utskottet har i ett särskilt avsnitt tidigare i betänkandet redogjort för den kritik som riktats mot Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) och som enligt regeringen har motiverat dess beslut om avveckling av myndigheten.

Det har konstaterats brister i utvärderingen av svensk biståndspolitik och det finns en samsyn i utrikesutskottet kring behovet av reformering av utvärderingen av svenskt bistånd. Regeringen förbereder en omstrukturering från Sadev till en ny och mer ändamålsenlig utvärderingsfunktion. Utrikesutskottet är angeläget att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen för samråd om den nya utvärderingsfunktionen. Utskottet fäster särskild vikt vid att övergången från Sadev till ny verksamhet sker överlappande och att det inte uppstår något glapp i utvärderingsverksamheten.

I utvärderingen av Sadev har bl.a. möjligheten att rekrytera kompetent personal i Karlstad ifrågasatts. Utskottet delar inte uppfattningen om rekryteringssvårigheter utan vill tvärtom peka på att det runt om i hela landet finns kompetens att tillgå. Karlstad ligger dessutom geografiskt väl placerat för att verksamheten ska kunna knyta till sig forskningskompetens från både Sverige och våra nordiska grannländer. Därmed utesluts inte möjligheten att en framtida verksamhet under rätt förutsättningar skulle kunna förläggas till Karlstad.

Det är av stor vikt att det finns en fristående utvärderingsfunktion av god kvalitet. En bred politisk majoritet anser att det är angeläget med utvärdering av biståndets genomförande och långsiktiga effekter och att utvär-

deringsverksamheten svarar mot behovet av kvalitativt och relevant beslutsunderlag. Utskottet förutsätter att processen kring utformningen av en ny utvärderingsverksamhet ska vara transparent och att detta resulterar i en bred politisk enighet kring den framtida verksamhetsutformningen. Av yttersta vikt är även att funktionen är fristående och har ett stort mått av oberoende.

Utskottet förordar att det anslag som i budgetpropositionen benämns Avveckling av institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete ersätts av ett anslag med benämningen Utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (se tabell i bilaga 3). Anslaget ska användas för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete och får utöver detta användas för omstrukturering av den befintliga utvärderingsmyndigheten.

Anslaget 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa används främst för reformstöd till länder i Östeuropa, på västra Balkan och i Turkiet. Medel från anslaget används för utvecklingssamarbete genom Sida, Svenska institutet, Strålsäkerhetsmyndigheten, Folke Bernadotteakademien och Regeringskansliet. Samarbetet har ett tydligt reformperspektiv och inriktas på att stödja ett närmande till EU:s grundläggande värden, principer och normer. Stödet omfattar både policyfrågor och kapacitetsutveckling. Utskottet ställer sig bakom förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslaget 2:1 för 2013, vilket är oförändrat jämfört med innevarande budgetår.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner Sveriges medverkan i kapitalhöjning i Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) som innebär att Sverige under 2013–2020 ska betala in 20 059 000 kronor till AfDB och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 971 040 000 Units of Account (UA)⁴.

I budgetpropositionen redogör regeringen för bakgrunden till det aktuella förslaget som är föranlett av Sydsudans medlemskap i AfDB. Utskottet anser i likhet med regeringen att det är önskvärt att stödja Sydsudans inlemmande i det internationella samfundet och att därmed förbättra förutsättningarna för landets utveckling.

Kapitalhöjningen i AfDB innebär att Sveriges grundkapital i AfDB ökar från 936 640 000 UA till 971 040 000 UA. Ökningen finansieras med garantier till 94 procent och inbetalningar av kapital till 6 procent. Sverige ska därmed öka garantiåtagandet gentemot banken från ca 880 miljoner UA till 910 miljoner UA samt under åren 2013–2020 betala in 2 064 000 UA till AfDB utöver redan ingångna åtaganden. I svenska kronor innebär detta att Sveriges garantiåtagande gentemot banken beräknas öka från ca 10 100 miljoner kronor till drygt 10 400 miljoner kronor samt att Sverige under åren 2013–2020 beräknas betala in drygt 20 miljoner kronor till AfDB.

⁴ Units of Accounts (UA) är AfDB:s interna valuta och motsvarar IMF:s särskilda dragningsrätter (SDR).

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i AfDB och statliga garantiåtaganden i banken (prop.yrk. 6).

Utskottet övergår nu till att behandla förslagen i budgetpropositionen om bemyndiganden inom utgiftsområde 7.

I budgetpropositionen föreslår regeringen ett bemyndigande om att under 2013 besluta om ett kapitaltillskott på högst 400 miljoner kronor till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB. Som framgått ovan har motionsförslag lagts fram om att riksdagen ska avslå förslaget. Utskottet har i ett särskilt avsnitt ovan redovisat information om styrning, kontroll och inriktning vad gäller Swedfund. Enligt utskottets uppfattning innebär bolagets nya ägaranvisning att det biståndspolitiska uppdraget ytterligare har förtydligats. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ett kapitaltillskott till Swedfund (prop.yrk. 7) och avvisar motionsförslagen om att inte bevilja ett kapitaltillskott.

Inga motioner har lagts fram när det gäller de övriga förslag om bemyndiganden i budgetpropositionen som utskottet tar ställning till nedan.

I budgetpropositionen föreslår regeringen ett bemyndigande att för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 52 700 miljoner kronor 2014–2023. Förslaget tillstyrks av utskottet (prop.yrk. 2).

I budgetpropositionen finns en översikt över gjorda och förväntade ekonomiska åtaganden under anslaget. Under 2013 beräknas nya åtaganden uppgå till totalt 25 600 miljoner kronor.

För den del av anslaget som Regeringskansliet beslutar om beräknas nya åtaganden göras 2013 till ett belopp av ca 13 500 miljoner kronor som främst avser 17:e påfyllnaden av Internationella utvecklingsfonden i Världsbanken (IDA), 13:e påfyllnaden i Afrikanska utvecklingsfonden (AfDF) och 6:e påfyllnaden av Globala miljöfaciliteten (GEF). För den del av anslag 1:1 som Sida disponerar beräknas nya åtaganden göras under 2013 till ett belopp om drygt 12 000 miljoner kronor. Åtagandena består av insatser som löper under flera år och som berör alla Sidas verksamheter. Utfallet kan bl.a. komma att påverkas av att avtal sluts senare än beräknat och av att det i mottagarländerna inträffar oförutsedda händelser som inverkar på planerade beslut om projekt och program. Förändringar kan även inträffa på grund av att utbetalningar av redan beslutade insatser förskjuts över tiden. För den del av anslag 1:1 som Svenska institutet disponerar beräknas nya åtaganden göras 2013 till ett belopp av ca 60 miljoner kronor. Åtagandena består framför allt av fleråriga stipendier.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att bemyndiga regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar för Sidas garantigivning till ett belopp av högst 10 000 miljoner kronor (prop.yrk. 3). Garantiåtagandet innefattar såväl äldre system för biståndsgarantier och fristående garantier som garantier enligt det system som infördes 2009.

Utskottet ställer sig också bakom förslaget i budgetpropositionen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 23 575 651 euro (prop.yrk. 4), vilket motsvarar ca 200 miljoner kronor.

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 103 720 437 euro, vilket motsvarar ca 900 miljoner kronor. Av budgetpropositionen framgår att eventuella infrianden av garantier finansieras av Riksgäldskontorets garantireserv. Utskottet ställer sig bakom förslaget (prop.yrk. 5).

I budgetpropositionen föreslår regeringen ett bemyndigande att för anslaget 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 280 miljoner kronor under 2014–2019. Av budgetpropositionen framgår att bemyndigandet främst avser Sida och åtaganden av långsiktig karaktär inom myndighetens alla verksamheter inom reformsamarbetet med Östeuropa. Utskottet tillstyrker förslaget (prop.yrk. 8).

Utskottet ställer sig också bakom Riksrevisionens förslag att Riksrevisionen under 2013 för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklings-samarbete ska medges att ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 22 miljoner kronor under 2014–2016 (prop.yrk. 10).

Mot bakgrund av utskottets överväganden tillstyrker utskottet sammanfattningsvis Riksrevisionens förslag i proposition 2012/13:1 utg.omr. 7 punkterna 10 och 11 samt regeringens förslag i punkterna 1–8 och 9 delvis och tillstyrker i fråga om Sadev motionerna 2012/13:U281 (V) yrkande 1 i denna del, 2012/13:U286 (SD) i denna del, 2012/13:U288 (SD) yrkande 14 i denna del, 2012/13:U318 (S) yrkande 2 i denna del och 2012/13:U341 (MP) yrkande 7 i denna del. Utskottet avstyrker motionerna 2012/13:U208 (V) yrkandena 1–5, 7, 8, 12, 14, 15 och 19–22, 2012/13:U233 (FP) yrkande 1, 2012/13:U238 (MP) yrkande 1, 2012/13:U281 (V) yrkandena 1 i denna del och 2, 2012/13:U282 (FP) yrkandena 1, 3 och 4, 2012/13:U286 (SD) i denna del, 2012/13:U288 (SD) yrkandena 1–7, 9–13 samt 15 och 16, 2012/13:U296 (KD) yrkande 4, 2012/13:U306 (S) yrkandena 3, 9–11 och 12 delvis, 2012/13:U312 (MP) yrkandena 1–3, 2012/13:U315 (MP) yrkandena 1–3, 2012/13:U317 (MP), 2012/13:U318 (S) yrkandena 1 och 3–6, 2012/13:U327 (V) yrkandena 9, 11 och 19, 2012/13:U341 (MP) yrkandena 1–5 och 10, 2012/13:So595 (MP) yrkandena 25 och 26 samt 2012/13:MJ424 (S) yrkande 4.

Övriga yrkanden

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och promemorian Förenklad motionsbehandling under återstoden av mandatperioden som utrikesutskottet fastställde i oktober 2010.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som anges nedan inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna 2012/13:U203 (KD), 2012/13:U208 (V) yrkandena 9, 13 och 18, 2012/13:U223 (KD) yrkandena 1 och 2, 2012/13:U230 (KD) yrkandena 1 och 2, 2012/13:U233 (FP) yrkandena 3–5, 2012/13:U235 (KD, M), 2012/13:U244 (S), 2012/13:U257 (M), 2012/13:U262 (S) yrkandena 2 och 3, 2012/13:U284 (C) yrkandena 1 och 2, 2012/13:U285 (C), 2012/13:U290 (SD), 2012/13:U292 (KD), 2012/13:U296 (KD) yrkandena 1–3 och 5–7, 2012/13:U298 (M), 2012/13:U303 (FP), 2012/13:U308 (S), 2012/13:U335 (M) och 2012/13:U336 (M).

Biståndets resultat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om styrning och resultatuppföljning i Sveriges bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbete. Riksdagen avslår också motionsyrkanden om ekonomiska och sociala rättigheter i biståndet och om partinära bistånd. Skrivelse 2012/13:164 läggs till handlingarna.

Jämför reservationerna 12 (S, MP, V), 13 (MP, V) och 14 (SD).

Bakgrund till resultatskrivelsen på temat demokrati och mänskliga rättigheter

Som framgått behandlas i detta betänkande, utöver budgetpropositionen för utgiftsområde 7, även regeringens skrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter.

Regeringen har tidigare lämnat tre särskilda skrivelser om biståndets resultat: skrivelse 2008/09:189 Biståndets resultat, skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat och skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling. Dessa har behandlats i betänkandena 2009/10:UU2 (rskr. 2009/10:88), 2010/11:UU2 (rskr. 2010/11:98) och 2011/12:UU2 (rskr. 2011/12: 83).

Innan den första resultatskrivelsen utformades förde representanter för Utrikesdepartementet en dialog med en referensgrupp med företrädare för samtliga riksdagspartier.

Resultatskrivelsen

Huvudkomponenter i den nu aktuella resultatskrivelsen om biståndsinsatser för demokrati och mänskliga rättigheter framgår i början av detta betänkande.

Det svenska bilaterala biståndet till stöd för demokrati och mänskliga rättigheter (DMR-biståndet) har uppgått till mellan 3,5 och 4,2 miljarder kronor årligen under 2007–2010, vilket i genomsnitt motsvarar ca 25 procent av det bilaterala biståndet.

Sida har i en resultatbilaga till sin årsredovisning 2011 belyst resultat av den verksamhet som myndigheten stöder vars huvudinriktning är demokratisk utveckling och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. I resultatbilagan har Sida också redogjort för rättighetsperspektivets tillämpning inom myndighetens verksamhet och för resultat av den verksamhet som myndigheten stöder i de länder/områden som avslutat en samarbetsstrategiperiod under 2011, dvs. Tanzania, Sudan, Zambia samt Västbanken och Gaza.

Sverige bidrar även genom multilaterala organisationer till verksamhet som syftar till att stödja demokrati och mänskliga rättigheter. Regeringen anser att bilaterala och multilaterala kanaler för stöd till demokrati och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet är ömsesidigt förstärkande. I skrivelsen belyses multilateralt stöd via följande organisationer: UNDP, Unicef, OHCHR, Världsbanken och International IDEA. Samtliga av dessa multilaterala organisationer har olika definitioner av begreppet demokrati och mänskliga rättigheter och beskriver och strukturerar sin verksamhet på skilda sätt. Även resultat från EU:s verksamhet inom demokrati och mänskliga rättigheter belyses i regeringens resultatskrivelse.

År 2010 beslutade regeringen om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i biståndet. I policyn anges tre fokusområden: medborgerliga och politiska rättigheter, demokratins och rättstatens institutioner och procedurer samt demokratiseringens aktörer. Där anges också att ett rättighetsperspektiv ska tillämpas inom hela utvecklingssamarbetet.

I skrivelsen 2011/12:164 slår regeringen fast att resultatredovisningen från Sida och multilaterala organisationer visar att verksamheten är relevant utifrån prioriteringarna i regeringens policy. Utmaningen för både det bilaterala och det multilaterala utvecklingssamarbetet ligger i att mer systematiskt följa upp resultat på längre sikt och att lyfta fram samband mellan de genomförda insatserna, synergier med andra aktörers insatser och de förändringar som har skett. I skrivelsen konstateras att det finns en risk för att slutsatser och lärdomar av redovisningen blir för generella och inte tillräckligt operativa för regeringens styrning.

När det gäller möjligheterna att mäta effekter av bistånd till demokrati och mänskliga rättigheter bedömer regeringen att kvaliteten på de existerande instrumenten för att mäta demokrati måste utvecklas och att nya instrument tas fram, något som sannolikt är tidskrävande.

I skrivelsen redovisar regeringen sina bedömningar av resultat från det bilaterala utvecklingssamarbetet inom demokrati och mänskliga rättigheter. Där kommenteras de övergripande slutsatserna i Sidans ovan nämnda resultatbilaga. Sidans slutsatser är i sammandrag följande:

- det krävs djup kunskap om lokala förhållanden
- breda ansatser liksom flexibilitet, långsiktighet och uthållighet ger Sida ett mervärde
- hela kedjan av ansvarsutkrävande institutioner och aktörer bör stödjas och ett brett lokalt ägarskap stärkas
- politiskt känsliga frågor ställer särskilda krav
- riskanalys och riskhantering är viktiga för hållbara resultat
- en väl utvecklad mål- och resultatstyrning är viktig för hållbara resultat.

I resultatskrivelsen redovisar regeringen sina bedömningar av Sidans slutsatser om DMR-biståndet. Några av de centrala komponenterna i regeringens bedömning är följande:

- Maktanalyser borde i möjligaste mån användas i samtliga samarbetsstrategier som utgångspunkt för biståndets utformning i allmänhet och i DMR-biståndet i synnerhet.
- Det är positivt att Sverige har en bred ansats för att kunna göra genomtänkta och strategiska val om vilken roll just Sverige ska spela. Ställningstagandena i gällande DMR-policy är fortsatt relevanta. Regeringen delar Sidans slutsats om vikten av flexibilitet, långsiktighet, uthållighet och innovation. Alltför generella och ibland otydligt formulerade mål bör preciseras.
- DMR-biståndet ska även i fortsättningen stödja stat, parlament, partier och organisationer i det civila samhället. Parlament och partier i mottagarlandet har centrala roller för nationellt ägarskap och ansvarsutkrävande.
- Det är eftersträvänsvärt att vara så strategisk som möjligt i valet av vilka potentiellt kontroversiella frågor som ska drivas i syfte att nå uppsatta mål för utvecklingssamarbetet. DMR-biståndets uppgift är att bidra till att stärka demokratiska värden och mänskliga rättigheter i samarbetsländerna på bred front. Regeringen har betonat vikten av att stödja s.k. motvindsfrågor på global nivå för ökat genomslag på nationell nivå, t.ex. gällande hbt-personers rättigheter, arbete mot dödsstraff och kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter.

I skrivelse 2011/12:164 redovisar regeringen också bedömningar av kvaliteten på resultatuppföljningen när det gäller EU:s och multilaterala organisationers verksamhet inom demokrati och mänskliga rättigheter.

EU betonar vikten av demokrati och mänskliga rättigheter i sitt utvecklingsarbete. Unionens redovisningssystem gör det dock svårt att systematiskt spåra resultat. Enligt regeringen bör EU ta fram ett enhetligt system som redovisar utvecklingsresultat – dagens system är främst inriktat på att mäta om insatserna har genomförts på ett effektivt sätt. En av de svenska prioriteringarna i arbetet med EU-biståndet är enligt regeringen att verka för förbättrad resultatredovisning.

Regeringen anser att multilaterala organisationers resultatrapportering inte tillgodoser Sveriges behov av resultatinformation fullt ut. Samtliga organisationer redovisar huvudsakligen aktiviteter och prestationer samt exempel på insatser som illustrerar goda resultat. I begränsad omfattning rapporterar organisationerna om vilka slutsatser de dragit av sin resultatrapportering och hur de har utnyttjat eventuellt lärande för att förbättra sina program och insatser på landnivå. Sverige ska även i fortsättningen verka för att organisationernas resultatrapportering förbättras och att den utformas på ett lättbegripligt sätt och är tillgänglig för allmänheten.

Motionerna

I kommittémotionerna 2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12 delvis, som avlämnades under allmänna motionstiden hösten 2012, hävdar Socialdemokraterna att biståndet förändras i slutna processer. Regeringen har lagt ner Sadev utan att ge besked om hur utvärderingen ska organiseras i stället, och behåller i många fall de bilaterala samarbetsstrategierna oförändrade tills nya resultatstrategier ska komma på plats. Vidare har regeringen infört en ny struktur för anslagposter med en ny verksamhetsindelning som följd, vilket har medfört att det råder oreda i biståndspolitikerna efter att regeringen har suttit vid makten under en och en halv mandatperiod. I internationella överenskommelser slås fast att mottagarnas ägarskap och inflytande över utvecklingsarbetet ska öka. Socialdemokraterna finner det oroande att signalerna om en biståndsplattform och vad som kallas resultat-erbjudande snarare tycks avse givarstyrd kontroll och mätbara faktorer än långsiktiga resultat. Partiet betonar att styrningen ska vara tydlig och att rätt saker ska mätas och utvärderas. Jakten på kortsiktiga resultat får inte överskugga hållbarhet och långsiktighet och tillräckliga resurser måste avsättas för genomförande, uppföljning och analys.

Socialdemokraterna vill enligt den sistnämnda motionen att Sverige ska fortsätta att lämna budgetstöd i utvecklingsarbetet. Rätt utformat och med rätt partner främjar budgetstödet mottagarens ägarskap, ökad parlamentarisk och medborgerlig insyn och bidrar till öppenhet i hela statsbudgeten. Utvecklingsarbetet ska präglas av effektivitet, kvalitet och måluppfyllelse och stor möda ägnas åt kontroll och utvärdering. Redovisningen av

hur biståndsmedel fördelas och används bör förbättras och initiativet Öppna biståndet (Open Aid) är ett steg på vägen som bör utvecklas, anser Socialdemokraterna.

Miljöpartiet anser enligt kommittémotion 2012/13:A386 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 6, som avlämnades under allmänna motionstiden hösten 2012, att regeringen i skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling inte har belyst köns- maktsperspektivet. Partiet menar att allt ekonomiskt bistånd ska analyseras och utvärderas ur ett makt- och könsperspektiv för att komma till rätta med snedfördelningen av resurser baserat på kön.

I kommittémotion 2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 8, som avlämnades under allmänna motionstiden hösten 2012, hävdar Miljöpartiet att regeringen inte ställer lika höga krav på att påvisa resultat och effekter i det multilaterala biståndet som den gör i fråga om det bilaterala biståndet. En genomgripande analys av det multilaterala biståndets målnuppfyllelse har bara gjorts en gång, och det var 1991 (SOU 1991:48). En strategi för det multilaterala biståndet antogs 2007 och även om ett antal organisationsbedömningar har gjorts sedan dess har ingen övergripande uppföljning och analys genomförts. Miljöpartiet föreslår en utredning i frågan och att regeringen före utgången av 2013 återkommer till riksdagen för att presentera en övergripande analys av målnuppfyllelsen i förhållande till det svenska biståndets mål. En sådan skulle kunna bidra till en eventuell revidering av den nuvarande strategin för hur det multilaterala stödet ska se ut.

Sverigedemokraterna har avlämnat kommittémotion 2012/13:U1 av Julia Kronlid m.fl. (SD), som är en följdmotion till regeringens skrivelse 2010/11:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter. Partiet anser att skrivelsen har fokus på medborgerliga och politiska rättigheter och begär i yrkandena 1 och 2 samt i partimotion 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 8 att ekonomiska och sociala rättigheter ska prioriteras i högre grad. Sverigedemokraterna erinrar om att även rätten till en skälig levnadsstandard, rätten till utbildning och rätten till hälsa är grundläggande mänskliga rättigheter enligt såväl FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna som den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Partiet understyrker att intensifierade insatser på de ekonomiska, sociala och kulturella områdena är avgörande för möjligheterna att nå flera av millenniemålen. Det bilaterala biståndet bör i högre grad prioritera satsningar i det civila samhället som ger större möjligheter för människor att verka för demokrati och mänskliga rättigheter. Världsbanken och FN spelar dock en viktig roll i uppbyggnad och påverkan av demokratiarbete på statlig nivå, anser Sverigedemokraterna.

Det är enligt partiet i motion 2012/13:U1 (SD) yrkande 3 problematiskt att välja att stödja enskilda politiska partier i ett land. Det är ofrånkomligt att detta påverkar maktbalansen i ett land och att det stör den inrikespolitiska processen. Svenskt ekonomiskt bistånd till politiska partier bör upphöra.

Utskottets överväganden

Allmänt om Sveriges bistånd med inriktning på demokrati och mänskliga rättigheter

Som framgått ovan beslutade regeringen 2010 om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i biståndet. Dessförinnan hade utrikesutskottet 2009 i betänkande 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd behandlat regeringens skrivelse 2008/09:11. Utskottet tog i betänkandet ställning till övergripande frågor om demokrati och mänskliga rättigheter i Sveriges utvecklingssamarbete, och lyfte fram de medborgerliga och politiska rättigheternas betydelse. Utskottet redovisade också sin syn på frågor om demokratins och rättsstatens institutioner och procedurer, demokratins aktörer samt demokratifrämjande utvecklingspolitik via EU och multilaterala organ.

Friheten och säkerheten på internet är enligt utskottet en av de stora globala framtidsfrågorna. Utskottet välkomnar därför att Sverige prioriterar friheten på nätet i det utrikespolitiska agerandet. Det gäller dels inom EU och FN-systemet, dels i andra multilaterala forum. Som ett exempel kan nämnas att utrikesministern i sitt anförande i FN:s generalförsamling i september 2012 tog upp frågan om friheten på nätet. Ett annat exempel är att Sverige vid ASEM:s nionde toppmöte i Vientiane, Laos, i november 2012, där utrikesministern deltog, tog upp frågor om nätfrihet och säkerhet. ASEM:s toppmöte är ett forum för informell dialog mellan EU:s medlemsländer, Norge, Schweiz och 22 asiatiska länder om globala politiska trender och ekonomiska utmaningar.

Utskottet har tidigare i betänkandet under rubriken Tematisk prioritering: demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter behandlat motioner som tar sikte på inriktningsfrågor och anslagsvillkor.

Utskottet uppmärksammar nedan de slutsatser som rådet har antagit under 2012 som rör styrning och resultatuppföljning i EU:s utvecklingsbistånd med inriktning på demokrati och mänskliga rättigheter. Därefter behandlar utskottet motionsyrkanden om styrning och resultatuppföljning samt könsmaktsperspektiv i Sveriges utvecklingsbistånd. Avslutningsvis redovisar utskottet sin syn på bl.a. förslagen i följdmotionen till skrivelse 2011/12:164.

EU:s utvecklingsbistånd med inriktning på demokrati och mänskliga rättigheter

Utskottet har ovan behandlat resultatskrivelsen om biståndets resultat inom det tematiska området demokrati och mänskliga rättigheter (skr. 2011/12:164), där regeringen har gjort en bedömning av bl.a. Sidas och EU:s resultatredovisning.

EU och unionens medlemsstater uppmanas i de slutsatser som rådet för utrikes frågor antog i maj 2012 om att främja en gemensam resultatbaserad inriktning. I slutsatserna, som avser EU:s framtida utvecklingspolitik, slår rådet fast att den förnyade EU-strategin för utvecklingspolitiken innebär att EU i framtiden kommer att inrikta sig på de länder och sektorer där man kan få störst genomslagskraft. Genom att använda förstärkta resultatbaserade ramverk på landnivå ska förmågan att följa och utvärdera resultat stärkas, vilket i sin tur underlättar möjligheterna till att förbättra ömsesidigt ansvarsutkrävande och transparens.

Sverige står bakom dessa slutsatser liksom de slutsatser om ett strategiskt ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati som rådet för utrikes frågor antog i juni 2012. I ramverket anges att EU ska främja mänskliga rättigheter i alla delar av sin utrikespolitik utan undantag. I fråga om utvecklingssamarbete slås fast att ett människorättsbaserat tillvägagångssätt ska tillämpas för att säkra att EU stärker sina strävanden att stödja partnerländer i att genomföra sina internationella åtaganden för mänskliga rättigheter (MR).

Ramverket för kommande år inkluderar en handlingsplan för praktiskt genomförande. Handlingsplanen omfattar perioden t.o.m. 2014. Ett av åtagandena i handlingsplanen är att EU ska arbeta mot en rättighetsbaserad ansats i utvecklingssamarbetet, vilket välkomnas av utskottet. En verktygslåda ska tas fram för hur MR-principer ska integreras i EU:s operationella utvecklingssamarbete. Bedömningar av mänskliga rättigheter ska ingå som en övergripande beståndsdel i unionens bistånd till länder, särskilt i fråga om budgetstöd, vilket ligger i linje med vad utskottet förespråkar (se t.ex. utlåtande 2010/11:UU4 EU:s budgetstöd till tredjeland i framtiden). I handlingsplanen anges vidare att MR-frågor ska integreras i EU:s agerande vad gäller den globala utvecklingsagendan och andra globala frågor, och då framför allt i processen för att ta fram framtida globala utvecklingsmål ("post-millenniemalet").

Ytterligare ett åtagande i handlingsplanen är att EU ska redovisa genomförandet av MR-ramverket. Det ska ske i den årliga rapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen som ges ut av Europeiska utrikestjänsten (EEAS). På så vis, menar rådet, blir det möjligt för EU:s alla intressenter, inklusive det civila samhället, att bedöma effekten av EU:s åtgärder och att bidra till att definiera framtida prioriteringar. Utskottet välkomnar detta.

Styrning och resultatuppföljning, jämställdhetsperspektiv

I en motion riktas kritik mot styrningen och resultatuppföljningen i Sveriges bistånd. Motionärerna hävdar bl.a. att biståndet förändras i slutna processer och att det råder oreda i biståndspolitikerna.

Sedan regeringen tillträdde 2006 har den genomfört en rad åtgärder på biståndsområdet för att förstärka resultatstyrningen och systematisera uppföljningen av resultat mot uppställda mål. Detta arbete ligger i linje med Parisdeklarationen om biståndseffektivitet i det internationella utvecklings-samarbetet och uppföljningskonferenser till denna. Vid den senaste internationella uppföljningskonferensen, som ägde rum i Busan, Sydkorea, 2011 fastslogs att slutmålet med biståndet är att det ska leda till hållbara utvecklingsresultat. Resultatagendan i utvecklingssamarbetet har därmed fått en mer framträdande roll än i tidigare överenskommelser. En liknande utveckling har ägt rum inom EU, vilket utskottet har belyst ovan.

Frågor om styrning och resultatuppföljning i biståndet behandlas regelmässigt i budgetbetänkanden för utgiftsområde 7 men kan också ingå i andra betänkanden från utskottet. Det arbete som regeringen har bedrivit sedan 2006 med att reformera styrningen och resultatuppföljningen i biståndet har enligt utskottets uppfattning skett i nära kontakt med riksdagen. Utan att i detalj gå in på vilka kontakter som har ägt rum vill utskottet ge exempel på sådana.

Regeringen beslutade 2007 om en modell för förstärkt resultatstyrning i biståndet och aviserade då att den skulle redovisa resultat av det svenska utvecklingssamarbetet till riksdagen 2009 och 2010. Eftersom utrikesutskottet sågs som huvudsaklig mottagare av resultatskrivelsen tog Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) kring årsskiftet 2007–2008 initiativ till att upprätta en referensgrupp från utskottet. Ett av syftena var enligt regeringen att undersöka utskottets behov av resultatinformation om biståndet och att ställa dessa informationskrav mot förutsättningarna för resultatredovisningen. Ett annat syfte var att skapa ett utrymme för dialog mellan riksdag och regering för att öka förståelsen av och kunskapen om resultatstyrningens konsekvenser, regeringens effektiviseringsarbete inom området och förutsättningarna för att kunna mäta biståndet. Samtliga riksdagspartier var representerade i referensgruppen som hade flera möten under våren 2008.

Biståndsministern har vid flera tillfällen i utskottet redogjort för sin syn på styrning och resultatuppföljning i biståndet och fört diskussioner med utskottet om detta. I november 2011 anordnade utrikesutskottet och Utrikesdepartementet ett seminarium om biståndsfrågor utifrån regeringens resultatskrivelse 2010/11:167. I seminariet, där biståndsministern medverkade, diskuterades styrning och resultatuppföljning inom biståndet och jämställdhet inom utvecklingssamarbetet.

I den aktuella motionen riktas även kritik mot den nya struktur för anslagsposter som regeringen aviserar i budgetpropositionen. Enligt regeringen syftar den till ökad transparens och konsekvens mellan politikens inriktning och biståndets fördelning. Utskottet stöder regeringens princip

om att biståndet ska gå att följa från politikens inriktning och intention, via genomförandets olika steg till uppföljning och resultatanalys. Detta ligger i linje med strävandena mot ökad transparens i biståndet. En sammanslagning av några anslagsposter väntas också leda till ett effektivare och mer flexibelt resursutnyttjande. Utskottet anser att detta bidrar till tydlighet i biståndspolitikerna.

Som nyss nämnts anordnade utrikesutskottet och Utrikesdepartementet i november 2011 ett seminarium där bl.a. styrning och resultatuppföljning inom biståndet diskuterades. Såväl ledamöter som tjänstemän vid partikanslierna i riksdagen var inbjudna till seminariet. Innan seminariet hade Statskontoret avlämnat rapporten Styrning av svensk biståndspolitik – en utvärdering. Där riktade Statskontoret kritik mot ett alltför komplext styrsystem för Sveriges utvecklingsbistånd och lade fram förslag om hur styrningen och resultatuppföljningen kan förbättras.

I betänkande 2011/12:UU2 konstaterade utskottet att det skulle vara värdefullt med en mer utvecklad resultatanalys som kunde ligga till grund för omprioriteringar och omprövningar inom utvecklingssamarbetet. För att möjliggöra detta kan det enligt utskottet vara nödvändigt att minska ambitionerna vad gäller årlig resultatredovisning och se över styrprocesserna så att underlag från resultatanalyser i större utsträckning kan användas som underlag i den strategiska styrningen. Utskottet konstaterade i betänkande 2011/12:UU2 att en inriktning av detta slag ligger i linje med Statskontorets förslag till förbättringar av styrningen av svenskt utvecklingssamarbete.

Utskottet välkomnar regeringens redovisning i budgetpropositionen om hur den avser att utveckla den strategiska styrningen av biståndet med utgångspunkt från förtydliganden av den biståndspolitiska inriktningen, roll- och ansvarsfördelningen mellan regering, Regeringskansliet och myndigheter samt i fråga om vikten av resultat i biståndet.

I en motion hävdas att regeringen inte ställer lika höga krav på att påvisa resultat och effekter i det multilaterala biståndet som i det bilaterala.

I budgetpropositionen anger regeringen att den avser att etablera ett mer resultatbaserat förhållningssätt i styrningen av såväl det bilaterala som det multilaterala biståndet. Målsättningarna i den av regeringen beslutade strategin för multilateralt utvecklingssamarbete som antogs 2007 ligger fast. Där fastslås att Sverige ska stödja multilaterala organisationer som är effektiva och relevanta för regeringens tematiska biståndspolitiska prioriteringar.

Sedan strategin antogs har Sveriges samarbete med de multilaterala organisationerna blivit mer strukturerat, strategiskt och effektivt. Regelbundna organisationsbedömningar, närmare dialog med organisationerna och utarbetande av organisationsstrategier har bidragit till detta. Genomförandet av strategin ska nu enligt regeringen skärpas ytterligare. Sverige ska agera mer aktivt och utnyttja ett brett register för påverkan och styrning, bl.a. genom styrelsearbete, bilateral dialog och finansiering, för att stärka de multilaterala organisationernas resultatfokus.

Regeringen framhåller att principen om att Sverige i huvudsak ger icke-öronmärkta basbidrag fortfarande ska gälla. I särskilt angelägna reformprocesser kan det dock vara motiverat med öronmärkt finansiering för att stödja processer som exempelvis syftar till att stärka de multilaterala organisationernas resultatfokus och samordning på landnivå. Utskottet står bakom denna inriktning och välkomnar att regeringen avser att utveckla metoder som tydliggör vilka krav som Sverige ställer på multilaterala organisationers strategiska planer och resultatramverk. Det är också positivt att regeringen i samarbete med likasinnade länder agerar för att multilaterala organisationer ska fastställa tydliga och avgränsade målsättningar och att samtliga organisationer fastställer kompletta resultatramverk med relevanta mål, indikatorer och utgångspunkter, där graden av måluppfyllelse på olika resultatnivåer kan mätas och följas upp kontinuerligt.

Avslutningsvis vill utskottet i fråga om utvärdering av multilateralt bistånd nämna att Sadev i augusti 2012 publicerade rapporten *Improving assessments of effectiveness of multilateral organisations* (Sadev Report 2012:3), som utarbetats på uppdrag av utvärderingsmyndigheten. Rapporten baseras på fallstudier och en litteraturgenomgång med fokus på begreppsmässiga och metodologiska utmaningar vid bedömning av FN-organ, multilaterala utvecklingsbanker och globala och regionala partnerskap. I rapporten konstateras att bedömningar och utvärderingar av multilaterala organisationer kan bli bättre och mindre fragmenterade. Bedömningar är inga självändamål utan bör i så hög grad som möjligt bidra till såväl ökad effektivitet i multilaterala organisationer som bättre fördelning av biståndsmedel.

I fråga om motionsförslaget om ett könsmaktsperspektiv i biståndet hänvisar utskottet till sina tidigare ställningstaganden kring ett sådant perspektiv. Utskottet har i flera betänkanden, senast betänkande 2011/12:UU2, betonat att ett jämställdhets- och könsmaktsperspektiv ska genomsyra den svenska politiken för global utveckling. Dessa perspektiv är en central del av såväl rättighetsperspektivet som fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet tar sin utgångspunkt i respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati, jämställdhet mellan kvinnor och män samt barnets rättigheter. Utskottet betonar återigen att jämställdhetsperspektivet är centralt för att Sveriges bidrag till global utveckling och kampen mot fattigdomen ska bli effektivt.

Mänskliga rättigheter i biståndspolitiken

I följdmotionen till resultatskrivelsen 2011/12:167 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter förespråkar motionärerna en starkare prioritering på ekonomiska och sociala rättigheter i biståndet och hänvisar till grundläggande internationella instrument på människorättsområdet.

Utskottet konstaterar att de mänskliga rättigheterna är odelbara och ömsesidigt samverkande. De rättigheter som kommer till uttryck i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) respektive FN:s konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (ICECR) är alltså sammanlänkade med varandra.

Utskottet anser att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna har ett tydligt genomslag i det svenska utvecklingsarbetet, bl.a. genom Sveriges ansträngningar att tillsammans med andra bidra till att FN:s millenniemål nås. Millenniemålen kan sägas konkretisera vissa centrala ekonomiska och sociala rättigheter.

Utskottet anser därför i likhet med regeringen att det finns ett behov av ett starkare fokus på de medborgerliga och politiska rättigheterna i utvecklingsarbetet då efterlevnaden av dessa rättigheter är nödvändiga förutsättningar för att bygga fungerande demokratier och bekämpa fattigdom. Respekten för de olika opinionsfriheterna (tanke-, samvets-, religions-, yttrande-, åsikts-, förenings- och mötesfrihet) utgör en stomme i det demokratifrämjande arbetet.

Utskottet välkomnar att Sverige arbetar mot förtryck av dem som verkar för respekt för de mänskliga rättigheterna och för demokrati. Stöd ges till individer, inklusive de individer och grupper som utsätts för förföljelse, kränkningar och övergrepp för att de utövar de olika åsiktsfriheterna.

Utskottet betonar sambandet mellan demokrati och välstånd. Demokratien är det enda styrelseskick som ger utrymme för den mänskliga initiativförmåga och skaparkraft som är nödvändig för att bekämpa fattigdom.

Utskottet värdesätter att regeringen har antagit en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i biståndet och lyfter fram betydelsen av dessa rättigheter i fattigdomsbekämpningen. Policyn antogs sedan riksdagen ställt sig bakom utrikesutskottets ställningstaganden i betänkandet 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd (rskr. 2008/09:187). Utskottet anser att ställningstagandena där fortfarande äger giltighet.

Vad gäller omfattningen av det svenska biståndet till stöd för demokrati och mänskliga rättigheter i ekonomiska termer uppger regeringen i skrivelse 2011/12:167, som framgått ovan, att det har uppgått till mellan 3,5 och 4,2 miljarder kronor årligen under 2007–2010, vilket i genomsnitt motsvarar ca 25 procent av det bilaterala biståndet.

I linje med policyn för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter i biståndet lämnar Sverige stöd till bl.a. demokratins aktörer. Sådant stöd kanaliseras bl.a. via svenska partianknutna organisationer (PAO) enligt en strategi som har beslutats av regeringen. Det övergripande målet är demokratisk utveckling och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Verksamheten ska bidra till att få till stånd väl fungerande demokratiska politiska partier och väl fungerande flerpartisystem på demokratisk grund i utvecklingsländer. För att nå det övergripande målet är stödet inriktat på

två verksamhetsområden: stöd till systerpartier och näraliggande politiska rörelser och organisationer samt stöd till flerpartisystem. I en motion riktas kritik mot sådant stöd.

Utskottet anser att PAO-stödet utgör en viktig del av biståndet till demokratiuppbyggnad och konstaterar att det även syftar till att främja respekten för de mänskliga rättigheterna och alla människors lika värde liksom till att upprätta kanaler mellan medborgarna och politiska beslutsfattare, vilket främjar ett representativt styrelseskick.

Motionsyrkandet om att biståndet för demokrati och mänskliga rättigheter i större utsträckning bör gå genom det civila samhällets aktörer avstyrks med hänvisning till utskottets ställningstagande om bistånd via det civila samhället under rubriken Tematisk prioritering: demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrker utskottet motionerna 2012/13:U1 (SD) yrkandena 1–3, 2012/13:U288 (SD) yrkande 8, 2012/13:U306 (S) yrkande 12 delvis, 2012/13:U318 (S) yrkande 7, 2012/13:U341 (MP) yrkande 8 och 2012/13:A386 (MP) yrkande 6.

Utskottet lägger skrivelse 2011/12:164 till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

a) Biståndsramen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs om biståndsramen i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:U286 av Julia Kronlid m.fl. (SD) i denna del och avslår proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 1 och det ytterligare motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Anslag och anslagsvillkor för 2013 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som reservanten angivit, för budgetåret 2013 anslag under utgiftsområde 7 i enlighet med reservantens förslag i bilaga 5 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 11 och motionerna 2012/13:U286 av Julia Kronlid m.fl. (SD) i denna del och 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 4, 6, 7 och 9–16,

bifaller delvis motionerna

2012/13:U281 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,

2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 2 och

2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 7 och

avslår proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 9 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Bemyndigande om garantier för biståndsverksamhet

=Utskottet.

- d) *Bemyndigande om garantier för EIB-lån*
=Utskottet.
- e) *Bemyndigande om garantier för NIB:s miljöinvesteringsslån*
=Utskottet.
- f) *Godkännande av Sveriges medverkan i kapitalhöjningen i AfDB och bemyndigande om garantier till följd av kapitalhöjningen*
=Utskottet.
- g) *Bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund*
=Utskottet.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har i motioner föreslagit att Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) inte ska läggas ner utan i stället få möjlighet till en omstart. Regeringen har efter att motionerna lämnades beslutat om avveckling av Sadev.

Sverigedemokraterna välkomnar förvisso att det nu finns en samsyn i utrikesutskottet att vi inte kommer stå helt utan en utvärderingsfunktion utan att övergången från Sadev till ny verksamhet ska ske överlappande, och att den nya funktionen ska ha ett högt mått av oberoende/fristående självständighet. Utskottsmajoriteten tar emellertid inte tydligt ställning till förmån för en omstart för Sadev, som Sverigedemokraterna förespråkar utan för endast ett allmänt resonemang kring en omstrukturering från Sadev till en ny utvärderingsfunktion. Det är dock fortfarande mycket som står oklart i hur den nya utvärderingsfunktionen ska utformas, och framtiden för Sadev i Karlstad står fortfarande oklar. Sverigedemokraterna anser att de problem som identifierats vid Sadev ska åtgärdas och deras roll som oberoende utvärderingsmyndighet ska stärkas men utifrån den information vi har tilldelats kan vi inte se att dessa problem som funnits utgör tillräcklig grund för en avveckling av Sadev. Därför väljer vi från Sverigedemokraternas sida att reservera oss och redogör nedan för partiets politik enligt våra motionsförslag om anslag, anslagsvillkor och bemyndigande, som behandlas i betänkandet.

Sverigedemokraterna tror på ett ansvarsfullt bistånd där varje satsad krona ska göra så mycket nytta som möjligt. Vi nöjer oss inte med en kvantitativ målsättning utan fäster större fokus vid kvaliteten och att biståndet är inriktat på effektivitet och resultat. Bistånd ska vara till för en positiv utveckling i mottagarlandet och inte för att givarländer ska nå kvantitativa målsättningar. Det långsiktiga målet med bistånd måste vara att länder utvecklas till den grad att de inte längre behöver något bistånd. Genom en grundlig översyn av ineffektivt bistånd, koncentration av biståndet till de minst utvecklade länderna och färre inriktningar kan Sverige gradvis effektivisera utvecklingsbiståndet och 2014 ha en biståndsram på 0,7 procent av BNI, vilket är i linje med FN:s rekommendationer.

Sida hanterar en stor del av biståndet. I takt med att biståndsramen justeras räknar Sverigedemokraterna med att Sidas förvaltningskostnader kan bli lägre.

Vårt parti är kritiskt mot att Sverige ger bilateralt bistånd till länder i Europa för att de ska uppfylla kraven för att kunna gå med i EU. Vi anser därför att reformsamarbetet med Östeuropa ska fasas ut och avslutas 2014. I konsekvens med detta avvisar Sverigedemokraterna regeringens förslag om ett bemyndigande för reformsamarbete med Östeuropa under perioden 2014–2019 (se reservation 11).

Konflikter, naturkatastrofer och andra humanitära kriser är något som kan skapa en stor förödelse för ett land under en lång tid. Sverigedemokraterna anser att Sverige efter bästa förmåga ska lämna bistånd vid dylika katastrofer. Vi vill därför öka anslagstilldelningen till humanitära insatser och konflikthantering.

Svenska organisationer i det civila samhället som verkar bland lokalbefolkningen kan nå ut till de mest utsatta människorna och kan bygga upp ett samarbete med lokala organisationer i mottagarlandet. På grund av det viktiga arbete som de svenska organisationerna utför anser Sverigedemokraterna att extra resurser ska skjutas till för detta ändamål.

Vårt parti vill avsluta de bilaterala samarbetsstrategierna med medelinkomstländer som Kina, Indien och Vietnam. Om svenska biståndsmedel ska gå till Västbanken och Gaza bör det ställas högre krav på ett avståndsstagande från terrorism och ett aktivt arbete mot antisemitism. Sverige bör i första hand satsa på humanitära insatser till dessa områden.

Biståndsformen budgetstöd betalas ut direkt till mottagarlandets statskassa, vilket ställer stora krav på mottagarlandets kapacitet. På grund av de brister som finns i fråga om styrning och kontroll av denna biståndsform och de risker som den är förenad med anser Sverigedemokraterna att budgetstödet bör avvecklas.

Sverigedemokraterna vill i det bilaterala biståndet prioritera satsningar i det civila samhället och ge högre prioritet åt sociala och ekonomiska rättigheter i biståndet, vilket vi utvecklar närmare i en reservation i detta betänkande.

Många människor i utvecklingsländer är helt beroende av natur och jordbruk för sin överlevnad och påverkas därför starkt av klimatförändringar. Därför är det viktigt att öka biståndssatsningarna på hållbart jordbruk, hållbart skogsbruk och naturresurshantering. Detta gäller också tillgången till rent vatten och sanitet samt vattenförsörjning i jordbruket. Att sträva efter en klimat- och miljömässigt hållbar utveckling i utvecklingsländerna bör vara vägledande i allt utvecklingsamarbete. Satsningar på utbildning, hälsa och familjeplanering anser vi också vara angeläget.

En stor majoritet av de fattigaste människorna lever på landsbygden och är beroende av jordbruket för sin överlevnad. För många är också skogsbruket av stor betydelse. En ökad tillgång till livsmedel och jordbruksprodukter kan lyfta kvinnor från att inte bara försörja familjen utan kan också

generera inkomster till familjen genom försäljning av jordbruksprodukter. Skogen har betydelse för miljö och klimat men också som inkomstkälla för många människor. Sverigedemokraterna vill öka medelstilledningen till främst jordbruksutveckling men även till hållbart skogsbruk och vi väljer i vårt budgetalternativ att dubbla biståndet till dessa ändamål så att det 2013 uppgår till ca 2 miljarder kronor.

Tillgången till vatten och grundläggande sanitet har avgörande betydelse för hälsa och utveckling och är också grundläggande mänskliga rättigheter. Brist på tillgång till vatten och grundläggande sanitet är något som drabbar kvinnor och barn extra hårt och hindrar deras möjligheter till utveckling. Sverigedemokraterna vill kraftigt öka anslagstilledningen till vatten och grundläggande sanitet. Av det bilaterala biståndet genom Sida vill vi öronmärka 2 miljarder kronor för satsningar på vatten och grundläggande sanitet, vilket skulle utgöra ca 16 procent av det bilaterala biståndet genom Sida.

Barnkonventionen slår fast att alla barn har rätt till utbildning. Ändå saknar ungefär 67 miljoner barn möjlighet att gå i skolan, och majoriteten av dessa är flickor. Utbildning kan göra det möjligt för människor att ta sig ur fattigdom. Att uppnå grundskoleutbildning för alla är ett av millenniemålen. Sverigedemokraterna vill mot denna bakgrund öka den andel av biståndet som går till utbildning. I biståndsbudgeten för 2013 vill vi satsa 1,4 miljarder kronor på utbildning samt fokusera insatserna på de minst utvecklade länderna.

Sverigedemokraterna vill också stärka biståndet till hälsofrämjande insatser så att det uppgår till 1,3 miljarder kronor 2013.

I det långsiktiga målet att länder ska bli oberoende av bistånd är det givet att insatser som bidrar till ökad sysselsättning och god ekonomisk utveckling är avgörande för en framgångsrik fattigdomsbekämpning. Vi ser därför positivt på en ökad samverkan med näringsliv och privata aktörer för jobbskapande insatser.

Det är viktigt att bygga relationer med länder efter avslutat biståndsarbete. Sverigedemokraterna anser dock att sådana insatser som kallas aktörs-samverkan har fortgått alltför länge i länder där utvecklingssamarbetet i egentlig mening är avslutat. Enligt vår uppfattning faller denna form av relationsbyggande utanför ramen för det grundläggande målet med bistånd – att arbeta med fattigdomsbekämpning och humanitär hjälp – och insatser av denna karaktär måste därför inte nödvändigtvis finansieras med biståndsmedel.

I fråga om basbudgetstöd till multilaterala organisationer prioriterar Sverigedemokraterna FN och dess underorganisationer då vi anser att dessa hör till de viktigaste multilaterala biståndsorganisationerna. Enligt vår uppfattning bör stödet till FN-organet UNHCR höjas mer än vad regeringen beräknat. När det gäller multilaterala utvecklingsbanker är Världsbankgruppen det vi vill prioritera högst. När det gäller övriga regionala utvecklings-

banker och fonder anser vi att Sverige ger så små medel till varje bank att våra möjligheter att påverka vad svenska biståndsmedel används till är begränsade.

Krig och naturkatastrofer tenderar allt som oftast att skapa oerhörda migrationsströmmar. Ofta flyr människor inom det egna landet, eller till direkt närliggande länder. Sverigedemokraterna ser det som viktigt att bidra med insatser för att bistå dessa utsatta människor på flykt.

Med vetenskapen om att det för varje satsad krona går att hjälpa betydligt fler människor i krisområdenas närhet än vad som är möjligt i Sverige anser Sverigedemokraterna att det varken är en klok, rättvis eller human flyktingpolitik som bedrivs i dagsläget. Genom en ansvarsfull flyktingpolitik kan vi göra mindre avräkningar för flyktingkostnader än regeringen, och i stället öka medlen till UNHCR för stöd till flyktingar i krisområdenas närhet. Under 2013 vill Sverigedemokraterna anslå 1 miljard kronor mer än regeringen till UNHCR och därefter ytterligare öka Sveriges bidrag dit. Vi anser det också vara en principiellt dålig utgångspunkt att betrakta kostnader för flyktingmottagande i Sverige som en del av den gängse biståndsramen och anser att regeringen bör upphöra med att lägga stora medel från biståndsramen på flyktingmottagning i Sverige i stället för biståndsverksamhet i utvecklingsländer. Denna insikt leder till att vi under budgetperioden renodlar 0630 biståndsramen och därmed undviker helt att betrakta flyktingmottagande i Sverige som bistånd.

2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2,

2012/13:U233 av Anita Brodén (FP) yrkande 1,

2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 3 och

2012/13:U315 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motion

2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 5.

Ställningstagande

Genom millenniemålen 2000 fastställdes en gemensam internationell dagordning för global utveckling genom den s.k. millenniedeklarationen och de åtta millenniemålen. Där slås fast att global utveckling kräver en helhetssyn och att insatser för fattigdomsbekämpning, utbildning, hälsa, fred, säkerhet, miljö, mänskliga rättigheter och demokrati hör ihop.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att det är Sveriges skyldighet att trycka på de rika länder som inte lever upp till de gemensamt satta målsättningarna. Inte minst gäller detta för länderna inom EU. Sverige bör inom EU och andra internationella forum aktivt verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet inom ramen för millenniemålen uppfyllande blir verklighet.

Sociala transfereringar som ger människor pengar direkt i handen, är ett effektivt sätt att nå de allra mest utsatta. Genom att på ett direkt sätt stärka människors köpkraft, kan hunger och fattigdom bekämpas. Direktstöd är ett sätt att nå människor som lever i allra största utsatthet, grupper som det internationella biståndet haft svårt att nå. Med en människosyn som grundar sig i tillit till att människor själva kan hantera pengar, faller sig sociala transfereringar naturliga. Ett stort antal vetenskapliga utvärderingar visar att sociala transfereringar över lag ger goda resultat – undernäringen minskar, särskilt bland barn, fler barn går i skolan och människors hälsa förbättras.

Social trygghet är en mänsklig rättighet, och sociala trygghetssystem kan tydligt motiveras ur ett rättighetsperspektiv. Det kan även motiveras på rent ekonomiska grunder, i och med att välnärda och utbildade medborgare har större förutsättningar att bidra till ett lands ekonomiska utveckling. Det råder i dag konsensus om att biståndet kan spela en viktig roll för att bygga upp trygghetssystem i fattiga länder. Sociala trygghetssystem, och även olika former av direkt och ovillkorat kontantstöd, kan vara ett effektivt och rättframt sätt att bidra till att uppnå millenniemålen.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att Sverige bör driva frågan om sociala trygghetssystem i givarsamordning och i de multilaterala institutiverna. Cash transfers, pengar i handen, är ett sätt att öka individens makt. Det blir enskilda människor som själva avgör bäst hur resurserna används, snarare än byråkrater i givar- och mottagarländerna. En sådan inriktning ligger i linje med Sveriges politik för global utveckling (PGU).

3. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 5 samt avslår motionerna 2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2, 2012/13:U233 av Anita Brodén (FP) yrkande 1, 2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 3 och 2012/13:U315 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet är en avgörande faktor för hälsa och utveckling i utvecklingsländer och är grundläggande mänskliga rättigheter.

Enligt uppgifter från organisationen Wateraid saknar två och en halv miljard människor en toalett att gå till vid behov, vilket kan ge upphov till allvarliga miljö- och hälsoproblem.

Bristen på tillgång till vatten och grundläggande sanitet är något som drabbar kvinnor och barn extra hårt och hindrar deras möjligheter till utveckling. Satsningar på vatten och sanitet kan rädda liv och främja hälsa jämställdhet och ge förutsättningar för att fattiga människor ska kunna förbättra sina levnadsvillkor på många olika områden.

En majoritet av de fattigaste människorna lever på landsbygden och är beroende av jordbruket för sin överlevnad. Världsbankens studie *Voices of the Poor* visade att tillgång till livsmedel var ett av de områden som fattiga människor prioriterade högst. En annan rapport från Världsbanken framhöll att satsningar på jordbruksutveckling är ett av de mest grundläggande och viktiga verktygen i att kunna bekämpa fattigdom och gynna utvecklingen i utvecklingsländer (*World Development Report, 2008*).

Jordbruket är både en källa till familjens livsmedel och ger en möjlighet att generera inkomster. En ökad tillgång till livsmedel och jordbruksprodukter kan lyfta kvinnor från att inte bara försörja familjen utan att även generera inkomster till familjen genom försäljning av varor. Satsningar på jordbruksutveckling är också avgörande om vi ska nå millenniemål 1 om att halvera världens fattigdom och hunger.

Ett annat viktigt område är ett hållbart nyttjande av framför allt tropiska skogar. Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) är mer än 25 procent av världens befolkning beroende av skogsresurser för sitt levebröd. Majoriteten av dessa människor lever i utvecklingsländer.

Sverigedemokraterna anser att regeringen i sin dialog med multilaterala organisationer och internationella aktörer bör verka för ökad medvetenhet om vikten av satsningar dels på vatten och sanitet, dels på jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk.

4. Inriktning på EU-biståndet, punkt 3 (S, MP, V)

av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Hans Linde (V), Yilmaz Kerimo (S), Helén Pettersson i Umeå (S) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 11.

Ställningstagande

EU:s medlemsländer och kommissionen är tillsammans världens största biståndsgivare och unionen ska vara en pådrivande aktör för att uppnå FN:s millenniemål. För att det ska lyckas krävs att EU-biståndet i större utsträckning fokuseras på fattigdomsbekämpning och att EU:s olika politikområden samordnas bättre för en hållbar global utveckling. Sverige bör agera för detta.

Under 2012 förhandlas EU:s långtidsbudget för perioden 2014–2020. Förhandlingarna är ett viktigt tillfälle att säkerställa att EU lever upp till sina åtaganden rörande biståndsvolymer, vilket vi anser bör ske samtidigt som unionens budget minskar på en rad andra områden.

I förhandlingarna om unionens långtidsbudget måste Sverige aktivt verka för att EU och dess medlemsländer i budgeten gör en tydlig färdplan för hur EU:s gemensamma mål om att nå 0,7 procent av BNI till 2015 ska uppnås. Sverige bör även agera för att långtidsbudgeten fastställer åtagandet om att 0,15 procent av BNI ska gå till bistånd till de minst utvecklade länderna (MUL). Dessutom bör Sverige verka för att långtidsbudgeten fastställer att klimatfinansieringen ska ske utöver redan existerande åtaganden för biståndet. Våra partier anser också att det är viktigt att ramverket klargör att samstämmighet för utveckling är ett överordnat mål och att detta ska komma till uttryck i en konkret färdplan. Sverige bör arbeta aktivt för att en sådan färdplan kommer till stånd.

Det finns också ett behov av att tydliggöra det civila samhällets roll för utveckling i EU:s långtidsbudget, bl.a. genom det civila samhällets deltagande i beslutsprocesser och genom ökad finansiering av det civila samhällets verksamhet. Sverige bör verka för att det civila samhällets roll för utveckling tydliggörs i unionens långtidsbudget.

5. Skuldavskrivning, punkt 4 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 21 och 22 samt 2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Ansvar för skuldkrisen kan inte enbart läggas på länderna i syd. Internationella institutioner och länder i nord har ett stort ansvar för flera länders skuldkris. Många gånger har man lånat ut pengar till diktaturer trots att man varit medveten om att lånen inte skulle komma befolkningen till del. I dessa fall är det tydligt att nord har ett medansvar för skuldsättningen och skulderna är att betrakta som illegitima. Det är därför välkommet att Norges regering har beslutat att tillsätta en skuldrevision för att undersöka hur stor del av Norges fordringar på fattiga länder som är legitima.

Även Sverige bör enligt Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillsätta en skuldrevision enligt norsk modell för att undersöka hur stor del av Sveriges fordringar som är legitima.

En av flera förutsättningar för utveckling i syd är att omfattande skuldavskrivningar kommer till stånd och att det skapas internationella system för hållbar långivning. Sverige bör verka för att de fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.

Tidigare år har regeringen avräknat bilaterala skuldavskrivningar från biståndsramen. I årets budgetproposition anges att detta inte är aktuellt under 2013. I det fall skuldavskrivningar ändå kommer att aktualiseras vill vi klargöra att Miljöpartiet och Vänsterpartiet säger nej till det system som regeringen använder för regelmässig avskrivning av skulder.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att ett framtida system för skuldavskrivningar ska ta hänsyn till skuldens legitimitet och utgå från den faktiska fordran, och inte räknas upp till orimliga belopp för att sedan avräknas från biståndsramen.

6. Dacregler, punkt 5 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:U238 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att det är illavarslande att det enligt det internationella regelverket för bistånd är möjligt att bygga nya kärnkraftverk med biståndsmedel, vilket kan leda till att fattiga och instabila länder leds in i ett kärnkraftsberoende för sin energiframställning för många år framöver. Sverige bör i utvecklingssammanhang verka för att Dacs regelverk ändras så att det blir möjligt att undvika satsningar på kärnkraft i fattiga och instabila länder, betalda av biståndsmedel.

- 7. Vissa frågor om styrning och öppenhet, punkt 6 (S, MP, V)**
av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Hans Linde (V), Yilmaz Kerimo (S), Helén Pettersson i Umeå (S) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 15 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Utvecklingspolitiken handlar om att minska fattigdomen i världen och främja en hållbar och demokratisk utveckling. Den ska ta sin utgångspunkt i människors egna drivkrafter till utveckling.

Det långsiktiga målet för det svenska internationella utvecklingssamarbetet måste vara att samarbetsländerna blir öppna, fria, demokratiska, socialt och ekonomiskt utvecklade stater. Det här är ett långsiktigt mål som det i de allra flesta fall tar flera decennier att förverkliga.

De områden för utvecklingssamarbete som Sverige ska engagera sig i ska i första hand vara sådana där Sverige har goda erfarenheter och kunskaper som vi kan dela med andra länder. Det kan t.ex. gälla jämställdhet, jämlikhet, miljöteknik och sociala trygghetssystem. Vi vill bekämpa ekonomiska och sociala klyftor, vidga solidariteten och bidra till en värld där fattigdom och maktlöshet hör till det förgångna.

Bistånd kan, rätt använt, vara en katalysator för ökad utbildning, jämlikhet och framtidstro, men kan också bidra till att bekämpa korrumperade odemokratiska styrelseskick. Utvecklingssamarbetet ska präglas av hög ambition när det gäller biståndsvolymer, hög kvalitet och inriktning på långsiktiga resultat.

Regeringen lanserade 2011 Open Aid, vars syfte är att offentliggöra bl.a. strategier, utvärderingar och kostnader för biståndet. Det är eftersträvanvärt att det statliga biståndet blir mer transparent, och Open Aid-initiativet kan vara ett steg i den riktningen. Skattebetalarna har självklart rätt att veta att pengarna används på ett bra sätt och att bidragen kan utvärderas utifrån biståndets mål. Det gäller i givarländerna såväl som i mottagarländerna.

Vi saknar dock transparensen och öppenheten kring att mer än 10 procent av biståndsramen används för att finansiera flyktingkostnader i Sverige, samt att, utöver detta, ytterligare biståndsmedel finansierar bl.a. ambassadkostnader i OECD-länder. Regeringen redovisar inte heller hur detta bidrar till att uppnå regeringens uppsatta mål för internationellt utvecklingssamarbete, som är att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att även kostnader av det slag som nämnts här och som finansieras via biståndsramen i framtiden tydligt ska redovisas inom ramen för Open Aid.

8. Miljö och klimat, punkt 7 (S)

av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Yilmaz Kerimo (S) och Helén Pettersson i Umeå (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 9 och

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4 och avslår motionerna

2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 4 och

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 19.

Ställningstagande

Klimatförändringarna drabbar redan i dag många utvecklingsländer. Insatser för att klara konsekvenserna och hejda klimatförändringarna kräver omfattande internationella åtgärder och samarbete. Sverige måste öka ansträngningarna för en omställning till ett hållbarare samhälle och agera pådrivande för att få andra att vidta åtgärder men också att ta eget ansvar.

En mekanism för miljötekniköverföring och kunskapsöverföring till utvecklingsländerna bör inrättas. FN:s miljöprogram Unep bör stärkas och utvecklas till ett centralt miljöorgan inom FN. Satsningar bör ske på arbetet inom ramen för FN:s vetenskapliga klimatpanel, IPCC. Sverige bör vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatåtgärder.

9. Miljö och klimat, punkt 7 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 19 samt avslår motionerna

2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 4,

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 9 och

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

I FN:s klimatkonvention (UNFCCC) anges principerna för hur framtida klimatöverenskommelser ska göras. Det är de industrialiserade länderna som historiskt sett smutsat ned och de måste därför ta ledningen för utsläppsminskningarna (art 3.1). Vid klimatkonventionens toppmöte i Bali 2007 enades länderna om en handlingsplan för hur den rika världen ska stödja dem som drabbas värst av klimatförändringarna. En av knäckfrågorna är hur teknik och resurser ska kunna föras över till syd. Handlingsplanen slår fast att de rika länderna måste hjälpa de fattiga med finansiellt stöd och ny teknik, och man konstaterar att resurserna måste vara "tillräckliga, förutsägbara och beständiga". Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att Sverige i internationella klimatförhandlingar måste verka för att klimatfinansieringen inte inskränker på det ordinarie biståndet.

Hittills har mycket litet skett för att realisera förslag om nya källor för klimatfinansiering, trots att forskare pekar på växande kostnader för anpassning och skador i fattiga länder som en följd av industriländernas histo-

riska utsläpp. Sverige måste i internationella klimatförhandlingar vara pådrivande för att skapa nya finansieringsmekanismer med tillräckliga, stabila och förutsägbara summor till klimatåtgärder i utvecklingsländerna.

EU behöver ta ett större ekonomiskt ansvar för att stödja dem som drabbas värst av klimatförändringarna. Men EU har ingen enskild budgetpost för klimatbistånd. Sverige bör verka för att det utanför biståndssatsningarna i EU:s budget också inrättas en enskild budgetpost för klimatbistånd.

10. SRHR, hbtq, punkt 8 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 25.

Ställningstagande

Centralt i arbetet med frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är tillgången till materiel som rör SRHR. I många länder råder i dag stor brist på exempelvis kondomer, p-piller, spiraler och andra preventivmedel samt på materiel som behövs vid förlossningar, mödravård och säkra aborter, samt hiv-tester.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att regeringen i de analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete bör lyfta fram tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice, inklusive tillgång till preventivmedel, kondomer och annat materiel som används vid förlossningar och utförandet av säkra aborter.

Enligt Miljöpartiet och Vänsterpartiet har Sverige tyvärr en passiv roll när det gäller att aktivt stödja och träffa representanter för lokala hbtq-organisationer i samarbetsländer inom biståndet. Vi anser att denna aspekt är viktig och att det är angeläget att Sverige genom sådana kontakter visar engagemang och aktivitet.

11. Beställningsbemyndigande för anslag 2:1, punkt 10 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2012/13:1 utgiftsområde 7 punkt 8.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att anslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa bör fasas ut och avvecklas 2014 (se motionerna 2012/13:U286 (SD) i denna del och 2012/13:U288 (SD) yrkande 13). I konsekvens med detta har Sverigedemokraterna vid beredningen av detta betänkande i utrikesutskottet yrkat avslag på regeringens förslag i budgetpropositionen om ett beställningsbemyndigande för anslag 2:1 för perioden 2014–2019.

12. Styrning och resultatuppföljning, punkt 13 (S, MP, V)

av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Hans Linde (V), Yilmaz Kerimo (S), Helén Pettersson i Umeå (S) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12 i denna del, 2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 och 2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Regeringen fortsätter att förändra biståndet i slutna processer. I budgetpropositionen skrivs det mycket om förändringar och nya strategier. Där aviseras en plattform för biståndspolitiska prioriteringar men det framgår inte vad denna ska innehålla eller hur den kommer att påverka utvecklings-samarbetet. Dagens bilaterala samarbetsstrategier behålls i avvaktan på att nya resultatstrategier någon gång ska komma på plats. En förändrad anslagsstruktur delar upp verksamheten på ett nytt sätt som ska styras av strategier som ännu inte presenterats. Till detta kommer att regeringen lagt ned Sadev utan besked om hur utvärderingen av biståndet ska organiseras i stället. Regeringens företrädare har till retoriken drivit en ordning-och-reda-politik, men efter en och en halv mandatperiod tycks oredan vara stor.

I internationella överenskommelser slås fast att givare och mottagare tillsammans är partner och att mottagarnas ägarskap och inflytande över utvecklingssamarbetet därför behöver öka. Mot denna bakgrund finner vi det oroande att regeringens signaler om den nya biståndsplattformen mer tycks handla om givarestyrd kontroll och mätbara faktorer än om långsiktiga resultat. Vi vill understryka vikten av ett långsiktigt perspektiv i utvecklingssamarbetet för att detta ska kunna bidra till djupgående förändringar.

Regeringen ställer i fråga om det multilaterala biståndet inte samma höga krav på att lyfta fram resultat och effekter som den gör beträffande det bilaterala biståndet. Över lag visar regeringen en något större tilltro till de multilaterala organisationernas effektivitet, utan att för den skull lyfta fram uppgifter som styrker detta. Det multilaterala biståndet uppgick 2011 till närmare 50 procent av biståndet. En genomgripande analys av det multilaterala biståndets måluppfyllelse har bara gjorts en gång, nämligen i en utredning 1991 (SOU 1991:48).

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att en utredning bör tillsättas om uppföljning och analys av Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete. Regeringen bör därefter innan slutet av 2013 återkomma till riksdagen med en övergripande analys av måluppfyllelsen i förhållande till det svenska biståndets mål. Detta skulle kunna bidra till en eventuell revidering av den nuvarande strategin för det multilaterala utvecklingssamarbetet.

13. Jämställdhetsperspektiv, punkt 14 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:A386 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

Jämställdhet är ett av regeringens tre prioriterade områden när det gäller Sveriges politik för global utveckling, men det saknas där ett tydligt köns- maktsperspektiv. Också i regeringens skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling saknades köns- maktsperspektivet. Miljöpartiet och Vänsterpartiet menar att allt ekonomiskt bistånd ska analyseras och utvärderas ur ett makt- och könspek- tiv för att man ska komma till rätta med snedfördelningen av resurser baserat på kön.

14. MR i biståndet, punkt 15 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:U1 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

I regeringens skrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter framkommer det ett tydligt fokus på medborgerliga och politiska rättigheter och stöd till statliga institutioner och myndigheter. Detta har i grunden ett gott syfte men frågan är i vilken grad ett alltför långtgående fokus på demokrati och MR bidrar till att uppfylla milenniemålen.

När biståndspolitikerna utformas vill Sverigedemokraterna utgå från fattiga människors prioriteringar. Enligt Världsbankens studie *Voices of the Poor* prioriterade i en undersökning majoriteten av de fattiga människorna på landsbygden säker tillgång till livsmedel och inkomster. Andra studier redovisade otillräcklig tillgång till eller dåligt dricksvatten som det främsta problemet. Kvinnorna i Världsbankens studie prioriterade även frågor om ohälsa, dåliga utbildningsmöjligheter för barnen samt brist på mödravård och möjlighet till familjeplanering. Sverigedemokraterna anser att detta betyder att man i högre grad bör prioritera ekonomiska och sociala rättigheter i biståndet.

Att uppnå fungerande demokratiska samhällen där mänskliga fri- och rättigheter respekteras och människor kan uppnå ett välstånd inte bara vad gäller tillgång till livsmedel och ökade inkomster är naturligtvis en viktig utgångspunkt för utvecklingssamarbetet. En sådan förändring tar dock tid och behöver i första hand komma inifrån och drivas av inhemska krafter och individer som har en förståelse för och kunskap om lokala förutsättningar. Studier visar på att för fattiga, marginaliserade människor är frågan om att göra sin röst hörd och utöva inflytande i första hand en fråga om deras ställning i den omedelbara närmiljön. Det avgörande sättet att förbättra deras ställning förefaller vara att utgå från fattiga människors prioriteringar och ge dem förutsättningar att förbättra sin ekonomiska ställning och säkra tillgången till livsmedel, vilket i högsta grad även gäller kvinnor. Därför menar Sverigedemokraterna att satsningar i biståndet på fattiga människors grundläggande behov också främjar deras möjligheter till utveckling och att verka för andra rättigheter. Även i arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter bör det svenska bilaterala biståndet i högre grad prioritera satsningar i det civila samhället som ger större möjligheter för människor att verka för demokrati och mänskliga rättigheter. I arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter i andra länder är det dock viktigt att skilja mellan att verka för grundläggande mänskliga rättigheter och demokratiska principer och att gå in och detaljstyra länders politiska inriktningar t.ex. med att överföra svensk abortpolitik och genuspedagogik.

I arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter inom biståndet anser Sverigedemokraterna att det är problematiskt att lämna stöd till enskilda politiska partier i ett annat land. Det är ofrånkomligt att detta påverkar maktbalansen och att det stör den inrikespolitiska processen. Vi menar därför att Sverige ska upphöra att i biståndet lämna ekonomiskt bistånd till politiska partier.

Särskilda yttranden

1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (S)

Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Yilmaz Kerimo (S) och Helén Pettersson i Umeå (S) anför:

Sverige är ett unikt land. Svenskarna är kunniga, kreativa och öppna för omvärlden. Nu har vi chansen att bygga ett framgångsrikt, jämlikt, jämställt och hållbart samhälle. Men för att nå dit behöver Sverige bli mycket bättre på en central punkt: jobbskapandet. Här har Sverige lyckats sämre än jämförbara länder.

Sverige har i dag en arbetslöshet som närmar sig 8 procent. Det är lika högt eller högre än många jämförbara europeiska länder. Nästa år bedöms arbetslösheten bli ännu högre än i dag. Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa har mer än fördubblats under de senaste sex åren. Utanförskapet består.

Arbetslösheten gör att utrymmet för nya ekonomiska reformer begränsas. Detta är en viktig anledning till att regeringens egna expertmyndigheter anser att utrymmet för ofinansierade reformer i innevarande läge är mycket begränsat.

Nu för regeringen en politik som inte är förenlig med överskottsmålet. Det hotar stabiliteten i svensk ekonomi – och därmed framtida jobb och välfärd. Sverige behöver en politik för full sysselsättning. Sverige behöver en ny affärsplan för att skapa jobb och stärka vår konkurrenskraft. Sverige behöver en ny färdriktning.

Vårt mål är att Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. Vi har höga ambitioner för Sveriges unga. Det svenska innovationsarbetet bör lyftas upp till högsta politiska nivå. Vi prioriterar resurser för strategisk samverkan mellan staten och Sveriges framtidsbranscher. Rekryteringsgapet måste stängas. Fas 3 ska avvecklas. Ungdomar ska jobba eller studera – inte vara långtidsarbetslösa.

Regeringen gör bedömningen att reformutrymmet för 2013 är 23 miljarder kronor. Vi delar inte den bedömningen – utan föreslår ett reformutrymme om 18 miljarder kronor. Därmed skapas en konjunkturbuffert i vårt budgetalternativ. Vi följer utvecklingen på arbetsmarknaden nära, och står beredda att nyttja denna konjunkturbuffert för att stimulera efterfrågan och värna sysselsättningen i välfärden i händelse av en oväntad och kraftig framtida nedgång. Vi håller krutet torrt.

I motionsförslag har Socialdemokraterna kritiserat regeringens överilade beslut om avveckling av utvärderingsmyndigheten Sadev. Det är positivt att en utskottsmajoritet i betänkandet förordar en omstrukturering av Sadev till en ny och mer ändamålsenlig utvärderingsfunktion och att vi därigenom har fått gehör i utskottet för vår kritik.

Utöver ställningstagandet vad gäller anslag och anslagsvillkor för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete redovisar Socialdemokraterna i detta särskilda yttrande partiets politik enligt våra motionsförslag om anslag, anslagsvillkor och bemyndigande, som behandlas i betänkandet.

Det är möjligt att göra avräkningar från biståndsramen. Socialdemokraterna står bakom avräkningar enligt OECD/Dacs regelverk förutsatt att regelverket följs fullt ut.

Skulder är ofta ett avgörande utvecklingshinder och Socialdemokraterna välkomnar initiativ till skuldavskrivningar men avvisar den form av avräkningsmetod som regeringen har tillämpat i stor skala. I stället bör skulderna avräknas krona för faktisk krona jämfört med vad skulden är värd den dag avräkningen görs. Då hade exempelvis den avräkning som gällde Kongo som tidigare beslutats om och som 2012 minskar biståndet med närmare 1 miljard kronor uppgått till ett betydligt lägre belopp än vad som blev fallet med regeringens avräkningsmetod.

Socialdemokraterna anser att de medel som räknas av från biståndsramen måste uppfylla de mål som annars gäller för biståndet. Regeringen bör göra en redovisning av detta i samband med att budgeten överlämnas till riksdagen.

Socialdemokraterna anser att Sverige ska inrätta en demokratifond för att främja demokrati och stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner i länder och regioner där detta är eftersatt, däribland länderna i Nordafrika där en demokratisk utveckling nu har tagit sin början.

Det tycks som om regeringen har tagit intryck av detta krav som vi drev redan i vår budgetmotion i fjol. Vi välkomnar att regeringen nu avsätter medel för att stödja demokratiseringsprocesser i Mellanöstern och Nordafrika. Samtidigt understryker vi vikten av att Sveriges stöd till de nordafrikanska länderna ska bygga på insikten om att kvinnors delaktighet behövs för att det ska vara möjligt att uppnå en hållbar demokratisk utveckling. Sveriges stöd ska bidra till att kvinnor ges möjlighet att göra sina röster hörda i den samhällsomvandling som nu sker.

Stödet från Sverige ska också främja framväxten av civila organisationer och ett starkt civilt samhälle. De erfarenheter svenska folkrörelser har av utbyte med människor i de forna öststaterna bör genom svenskt bistånd överföras till Nordafrika. Också ett brett utbyte mellan politiska partier och organisationer i Sverige och länderna i Nordafrika är av vikt. Sverige bör ge stöd för att bygga upp demokratiska partier, vilket är en förutsättning för demokratiska val.

Socialdemokraterna anser att Sverige ska använda den kommande biståndsökning som automatiskt följer av ökad BNI till en satsning på en demokratifond, kvinnors delaktighet i samhällsomvandlingen samt stöd till svenska folkrörelsernas arbete för ett civilt samhälle i Nordafrika.

Socialdemokraterna föreslår en satsning på att främja demokrati och stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner i länder där detta är eftersatt, exempelvis med anledning av den arabiska våren.

Enligt uppgift har det humanitära biståndet till de västsahariska flyktinglägren sjunkit dramatiskt till följd av att Spanien, den största biståndsgivaren, har skurit ned på detta bistånd på grund av den ekonomiska krisen i Spanien. Vi socialdemokrater menar att Sverige därför bör öronmärka en del av det svenska humanitära biståndet för att täcka upp den brist som nu uppstått i västsahariska flyktingläger.

Verksamheten genom det civila samhällets organisationer, eller folkrörelsebistånd, spelar en viktig roll i demokratiprocesser. Genom dessa organisationers medverkan i det internationella utvecklingssamarbetet kan Sverige bidra till att stärka det civila samhällets roll i utvecklingsländerna, något som är grundläggande för ett samhälles demokratiska utveckling.

Under senare år har medelstillelningen för det civila samhällets informationsarbete minskat och syftet har dessutom ändrats. Socialdemokraterna anser att regeringen bör höja den andel som går till informations- och kommunikationsverksamhet till vad som gällde före minskningarna. Informationsanslagets användning och mål bör avse även opinionsbildande arbete, och detta oavsett om de frågor som drivs i opinionsbildningen är partiskiljande eller inte.

Vi ser allvarligt på den kritik som Riksrevisionen tidigare riktat mot det statliga bolaget Swedfund som arbetar med riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. De krav på resultat och effektivitet som ställs på övrigt bistånd ska självklart ställas också på Swedfunds verksamhet.

Regeringen har inte återkommit till riksdagen med en fullödlig redogörelse för hur man åtgärdat den tidigare framförda kritiken, vilket vi krävt. Därför säger vi nej till regeringens förslag i budgetpropositionen om ett kapitaltillskott till Swedfund för 2013. Dessa medel ska stå kvar inom anslag 1:1 och användas till tillväxt- och jobbskapande utvecklingssamarbete.

2. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (MP)

Valter Mutt (MP) anför:

I motionsförslag har Miljöpatiet kritiserat regeringens överilade beslut om avveckling av utvärderingsmyndigheten Sadev. Det är positivt att en utskottsmajoritet i betänkandet förordar en omstrukturering av Sadev till en ny och mer ändamålsenlig utvärderingsfunktion och att vi därigenom har fått gehör i utskottet för vår kritik.

Utöver ställningstagandet vad gäller anslag och anslagsvillkor för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete redovisar Miljöpartiet i detta särskilda yttrande partiets politik enligt våra motionsförslag om anslag, anslagsvillkor och bemyndigande, som behandlas i betänkandet.

Miljöpartiet säger i likhet med tidigare år nej till regeringens förslag om ett bemyndigande om kapitaltillskott på 400 miljoner kronor till det statliga riskkapitalbolaget Swedfund. Bolaget har under ett flertal år omgärdats av kritiserade satsningar, varav flera rör konflikter kring odlingsmark och biobränslen. Trots åtgärder i form av nya ägardirektiv för bolaget tycks det fortfarande finnas en oklarhet i Swedfunds styrning och ledning. Miljöpartiet vill se en tydligare redovisning av hur bolagets verksamhet bidrar till en hållbar utveckling där fattiga människors perspektiv och rättigheter står i centrum innan nya medel skjuts till.

Miljöpartiet ifrågasätter att regeringen med avräkningar på 4,4 miljarder kronor från biståndsramen betalar en så stor andel av flyktingmottagandet. Vi menar att regeringen gör en alltför vid tolkning av OECDs/Dacs regelverk för vad som får räknas som bistånd vid flyktingmottagning. Vår tolkning är att detta endast medger finansiering av den del av flyktingmottagandet som berör personer med flyktingstatus och att beloppet således bör vara väsentligt mindre. Vi vill, med anledning av den aktuella avräkningen och andra ökade avräkningar och som ett steg i rätt riktning, återföra 1 600 miljoner kronor till biståndsramen och till utgiftsområde 7.

Sverige har, liksom andra industriländer, i FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet åtagit sig att minska sina egna utsläpp till en nivå som krävs för att undvika farlig klimatförändring samt att, med additionella medel, utöver biståndet, finansiera utsläppsminskningar och anpassning till ett förändrat klimat i fattiga länder.

Inget av detta genomförs. Vad gäller den internationella finansieringen lovade statsministern inför klimatförhandlingarna i Köpenhamn 2009 över 7,5 miljarder kronor i nya medel, men klimatarbetet i fattiga länder har inte fått en enda ny krona. I årets budget halverar regeringen dessutom medlen till miljö och klimat i biståndet.

Biståndet behövs mer än någonsin för att bekämpa fattigdom och stödja demokratisk utveckling och ska givetvis vara miljö- och klimatsäkert. Sverige måste vara ett föredöme och särredovisa vad som är bistånd och vad som är klimatskadestånd. Genom att öppet och tydligt redovisa vilka nya internationella klimatinsatser som görs, inom biståndet och med additionella medel, kan Sverige bidra till att minska låsningarna i de internationella förhandlingarna.

Miljöpartiet vill införa ett verkligt ekonomiskt stöd till klimatarbete i fattiga länder. Detta stöd ska inte bestå av köp av osäkra utsläppsrätter eller dubbelräknat bistånd utan ska ge nya pengar utan krav på kompensation. Vi väljer att till internationella klimatinsatser destinerade intäkter som statsbudgeten får från auktionering inom EU:s handel med utsläppsrätter. Dessutom tillför vi också medel från reformutrymmet för att öka takten i

klimatombeställning i fattiga länder. Vi inrättar en ny budgetpost för detta inom utgiftsområde 20. Totalt uppgår satsningen till 5,7 miljarder kronor 2013–2016.

Sociala transfereringar som ger människor pengar direkt i handen är ett effektivt sätt att nå de allra mest utsatta. Genom att på ett direkt sätt stärka människors köpkraft kan hunger och fattigdom bekämpas. Direktstöd är ett sätt att nå människor som lever i allra största utsatthet, grupper som det internationella biståndet haft svårt att nå. Med en människosyn som grundar sig i tillit till att människor själva kan hantera pengar, faller sig sociala transfereringar naturliga. Ett stort antal vetenskapliga utvärderingar visar att sociala transfereringar över lag ger goda resultat – undernäringen minskar, särskilt bland barn, fler barn går i skolan och människors hälsa förbättras.

Social trygghet är en mänsklig rättighet och sociala trygghetssystem kan tydligt motiveras ur ett rättighetsperspektiv. De kan även motiveras på rent ekonomiska grunder, i och med att välnärda och utbildade medborgare har större förutsättningar att bidra till ett lands ekonomiska utveckling. Det råder i dag konsensus om att biståndet kan spela en viktig roll för att bygga upp trygghetssystem i fattiga länder. Sociala trygghetssystem, och även olika former av direkt och ovillkorat kontantstöd, kan vara ett effektivt och rättframt sätt att bidra till att uppnå millenniemålen.

Miljöpartiet anser att Sverige bör driva frågan om sociala trygghetssystem i givarsamordning och i de multilaterala institutionerna. Cash transfers, pengar i handen, är ett sätt att öka individens makt. Det blir enskilda människor som själva avgör bäst hur resurserna används, snarare än byråkrater i givar- och mottagarländerna. Utvecklingsbistånd från Sverige bör i högre grad och genom långsiktigt samarbete med utvecklingsländer inriktas på att bygga upp sociala trygghets- och transfereringssystem som ger människor pengar i handen. Sverige bör i dialogen med sina samarbetsländer lyfta fram frågorna om sociala trygghetssystem.

Sahelområdet är ett av de områden i världen som är värst drabbat av klimatpåverkan. För tredje gången på bara sju år har Västafrika drabbats av en svältkatastrof på grund av torka. Allt fler pekar nu på att klimatet förändrats. Det gör att det traditionella jordbruket inte fungerar. Under 2011 kom regnen inte alls eller glest och oregelbundet, vilket gjorde att skördarna uteblev. Under 2010 var situationen den motsatta med häftiga skyfall och översvämningar, bl.a. i Mauretanien.

För att underlätta för människor i Sahelområdet behövs inte bara bistånd. Sverige bör aktivt verka för ren teknik för att minska den egna klimatpåverkan – den mesta energin kommer från fossila bränslen – och för att anpassa länderna till det ändrade klimatet.

FN, Röda Korset och andra organisationer delade under sommaren 2012 ut nödhjälp till mer än 10 miljoner människor i Sahelområdet. Det har förhindrat en stor svältkatastrof, men krisen är inte över. Som ett resultat av den europeiska ekonomiska krisen minskar mängden bistånd. Sverige

bidrar med humanitär hjälp till torkans offer i den drabbade regionen men bör lämna ökat stöd i dagens situation när andra givarländer inte har möjlighet att bidra i samma utsträckning som tidigare.

Förutom de västsahariska flyktinglägren i Algeriet äger det nu rum en flyktingkatastrof i Sahelområdet till följd av oroligheterna i Mali. Hundratusentals människor har flytt till grannländerna och inget pekar i dag på att flyktingströmmen kommer att avta. Sverige kan och bör bistå de västsahariska och de maliska flyktingarna i Sahelområdet.

Av det belopp på 1 600 miljoner kronor som vi återför till biståndsramen öronmärker vi 60 miljoner kronor till det s.k. informationsanslaget. Vi menar att informationsbidraget är av avgörande betydelse för bred folklig mobilisering i arbetet för en rättvisare värld. Utvecklingens drivkrafter och hinder måste bli mer kända och kopplingen mellan biståndets resultat och utmaningar på andra politikområden måste synliggöras i enlighet med Sveriges politik för global utveckling.

Under senare tid har reglerna för informationsbidraget till svenska organisationer förändrats. Sida har meddelat att informationsbidraget enligt de nya reglerna enbart får användas för att ge fakta och öka kunskapen om bistånd hos svenska folket. Däremot får pengarna inte användas till att öka engagemanget för viktiga utvecklingsfrågor eller leda till agerande för t.ex. fattigdomsbekämpning.

Konsekvenserna har i vissa fall förmodligen blivit andra än vad som förväntades. För exempelvis organisationen Ecpat, som arbetar mot barnsexhandel, innebär de nya reglerna att den inte kan få stöd för att påverka reseföretag och resenärer att agera mot barnsexturism. För att få ta del av informationsbidraget får Ecpat endast verka för att öka företagets och resenärernas kunskap om barnsexturism. De får inte med information och argumentation påverka människor att agera mot barnsexturism.

Informationsbidraget var tidigare ett av de tillgängliga medlen för att nå det övergripande målet för svenskt utvecklingssamarbete, nämligen att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Med det nya systemet för informationsbidrag finns det en risk för prioritering av ansökningar med lägre ambition för informationsarbetet. Dessutom är det svårt för organisationerna att veta var gränsen dras mellan kunskapsökning och påverkansarbete.

Miljöpartiet menar att informationsbidraget självklart bör ha samma fokus som övrigt bistånd, dvs. fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter, vilket bör återspeglas i regelverket.

Utöver detta anser Miljöpartiet att biståndet i större utsträckning bör kopplas till utveckling av hbtq-personers rättigheter.

3. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (V)

Hans Linde (V) anför:

Vänsterpartiet har i sin budgetmotion presenterat en politik som är ett helhetsalternativ till regeringens budgetproposition. När nu vårt förslag till budgettram har fallit väljer vi att i detta särskilda yttrande redovisa den politik vi menar att Sverige behöver för en bättre framtid. För Vänsterpartiet är full sysselsättning det överordnade målet för den ekonomiska politiken. Vi lägger fram förslag som skapar fler jobb, som utjämnar inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och som ökar den ekonomiska jämlikheten.

Vänsterpartiet föreslår stora och nödvändiga samhällsnyttiga investeringar som skapar jobb. Vi vill investera i gröna jobb för miljön och klimatet, bl.a. genom en storsatsning på förnybar energi. Vi vill se ett ökat bostadsbyggande och föreslår ett långsiktigt investeringsstöd för byggande av hyresrätter med rimliga hyror och som bidrar till energiomställningen. För att bygga bort bostadsbristen behövs det ca 20 000 nya hyresrätter om året, vilket vi beräknar nå efter fem år med vårt investeringsstöd. Det behövs också en omfattande upprustningsatsning riktad till miljöprogrammet vilket vi finansierar. Tillgängligheten ska förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet för järnvägen kan förseningarna på allvar minskas för både människor och gods, och satsningarna skapar också nya jobb. Detsamma gäller våra förslag för att öka resandet med kollektivtrafik.

Det behövs bättre kvalitet i vård, skola och omsorg. Vi gör en stor satsning på äldreomsorgen, bl.a. genom fler anställda och utbildning. Statsbidragen till kommunerna ska värdesäkras, både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. En gymnasiegaranti föreslås som innebär att alla ska ha rätt till gymnasieutbildning innan de fyller 25 år. Vänsterpartiet satsar på ett generationsväxlingsprogram på arbetsmarknaden med 25 000 jobb- och utbildningsplatser. Vi föreslår ett särskilt statsbidrag för att öka lärartätheten i grundskolan och en extra förstärkning av resurserna till skolor med särskilt stora behov. De som arbetar kvällar, nätter och helger ska ha rätt till den skattefinansierade barnomsorgen, och därför satsar vi för att skapa 15 000 platser inom barnomsorgen på oönskade arbetstid. Vi föreslår också en stimulans till kommunerna så att barn till arbetslösa och föräldralediga ges rätt till 30 timmars förskola. Sjukförsäkringen förbättras, bl.a. genom slopad tidsbegränsning och möjligheter att återförsäkra dem som har utförsäkrats till följd av regeringens försäkringar. En individualiserad föräldraförsäkring föreslås och ett höjt och värdesäkrat underhållsstöd. Vi föreslår också att studiemedlen höjs.

För oss är utbildning centralt, och därför gör vi omfattande satsningar på utbildningsplatser i komvux, högskolor, yrkesutbildningar m.m. Vänsterpartiet satsar också på arbetsmarknadsåtgärder för att rusta människor för ett hållbart arbetsliv med plats för fler. Därför lägger vi bl.a. fram förslag

om en stärkt arbetslöshetsförsäkring. Vi avskaffar programmet fas 3 och ersätter det med subventionerade jobb med avtalsenlig lön och utbildningsplatser. Vi satsar på förbättrad tillgänglighet på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning och ett förstärkt arbetsmiljöarbete.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med den minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av de ekonomiska resurserna. Målsättningen för Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vi tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft och likformighet.

I motionsförslag har Vänsterpartiet kritiserat regeringens överilade beslut om avveckling av utvärderingsmyndigheten Sadev. Det är positivt att en utskottsmajoritet i betänkandet förordar en omstrukturering av Sadev till en ny och mer ändamålsenlig utvärderingsfunktion och att vi därigenom har fått gehör i utskottet för vår kritik.

Utöver ställningstagandet vad gäller anslag och anslagsvillkor för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete redovisar Vänsterpartiet i detta särskilda yttrande partiets politik enligt våra motionsförslag om anslag, anslagsvillkor och bemyndigande, som behandlas i betänkandet. Våra förslag inom utgiftsområde 7 är en del av vårt budgetalternativ som en helhet. Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet.

Under lång tid har Vänsterpartiet varit pådrivande för att Sverige ska uppnå målet om att 1 procent av BNI ska avsättas för internationellt utvecklingssamarbete. Målet är i dag formellt nått, inte minst tack vare de svenska frivilligorganisationernas påtryckningsarbete. Behovet av bistånd har aldrig varit större i världen. Nu är det dags att gå vidare. Enprocentsmålet bör ersättas av ett enprocentsgolv som inte får understigas.

Millenniedeklarationen med de åtta millenniemålen slår fast att global utveckling kräver en helhetssyn – insatser för fattigdomsbekämpning, utbildning, hälsa, fred, säkerhet, miljö, mänskliga rättigheter och demokrati hör ihop.

Millenniemål 8 berör den rika världens åtaganden för att nå millenniemålen, och målet är långt ifrån uppfyllt eftersom världens rika länder inte har ökat biståndet till utlovade nivåer. Vänsterpartiet anser att regeringen måste koppla allt bistånds- och utvecklingsarbete till förverkligandet av millenniemålen och genomförandet av Sveriges politik för global utveckling.

Ågarskap är en fråga om demokrati men också om effektivitet. Om biståndsmedel ska leda till långsiktiga förändringar krävs att mottagaren äger sin egen utveckling. Därför måste besluten om landets utveckling fattas av invånarna själva – detta är grunden för demokrati. Allt utvecklingsbistånd ska utgå från respektive mottagarlands egna behov. Dess suveränitet ska respekteras och inte förknippas med ekonomiska villkor.

De sammanlagda avräkningarna från biståndsramen uppgår 2013 till 6 971 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1,1 miljarder kronor jämfört med föregående år. Avräkningarna som andel av biståndsramen uppgår i årets budget till 18 procent. Av detta beräknas kostnaden för asylsökande från utvecklingsländer som räknas in i biståndsramen uppgå till nästan 4,4 miljarder kronor, vilket motsvarar 11,6 procent av det totala biståndet. Vänsterpartiet anser att det inte är rimligt att flyktingmottagande som sker i Sverige finansieras genom biståndsbudgeten. Dessutom strider det mot grunderna för svensk biståndspolitik.

Vänsterpartiets mål är att avräkningarna för flyktingmottagande på sikt helt ska upphöra och som ett första steg halverar vi dessa. Det betyder att det reella utvecklingssamarbetet och anslag 1:1 Biståndsverksamhet förstärks med 2 224 miljoner kronor. Dessa medel bör användas till humanitär hjälp till de människor som lever på flykt i andra delar av världen. Ett sådant stöd får dock inte utformas på ett sådant sätt att det ersätter flyktingmottagande i Sverige eller används som förevändning för att inskränka möjligheterna att söka asyl.

Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken ställer liksom alla banker upp villkor för att ett land ska beviljas lån eller för att gamla lån ska avskrivas. Det är i sig inget anmärkningsvärt att sätta upp villkor, men Vänsterpartiet är kritiskt till hur kraven många gånger utformats och på vilka grunder de har tillkommit.

Många givare väljer i dag att koppla sitt utvecklingssamarbete till IMF:s villkor och krav, s.k. konditionalitet, vilket gör det omöjligt för många utvecklingsländer att självständigt utforma sin ekonomiska politik eftersom det skulle äventyra såväl lån som skuldavskrivningar och bistånd. Flera givarländer, däribland Norge och Storbritannien, har beslutat att inte koppla sitt utvecklingssamarbete till IMF:s makroekonomiska krav. Sverige bör göra detsamma.

Arbetet med att möta och förebygga klimatförändringarna får inte ske på bekostnad av viktiga insatser för minskad fattigdom, jämställdhet osv. Nya medel behövs för klimatinsatserna. Regeringen har hittills valt att finansiera stora delar av sina klimatinsatser i utvecklingsländerna med bistånd, vilket Vänsterpartiet är kritiskt till. Vi vill se ett ökat svenskt fokus på klimatbistånd och genomföra en stor satsning på ett klimatbistånd som ligger utöver enprocentsmålet. På så vis undandrar vi inte resurser från andra viktiga områden. Vänsterpartiet föreslår därför att ett klimatbistånd införs där 500 miljoner kronor avsätts 2013, utöver den föreslagna biståndsramen. Pengarna ska användas till förebyggande klimatåtgärder som motverkar konsekvenserna av de klimatförändringar vi redan ser. Detta klimatbistånd bör under 2014 öka till 1 000 miljoner kronor för att 2015 uppgå till 1 500 miljoner kronor. Vänsterpartiet anslår vidare 500 miljoner kronor i multilateralt klimatbistånd inom ramen för FN, vilket finansieras med intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter.

Genom minskade avräkningar och genom att vi avvisar kapitaltillskottet till Swedfund på 400 miljoner kronor 2013 förstärker Vänsterpartiet utvecklingssamarbetet med 2 624 miljoner kronor. Det är medel som vi vill ska öronmärkas till arbetet med SRHR-frågor (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter).

Frågor om SRHR måste prioriteras i Sveriges utvecklingssamarbete. Vänsterpartiet driver sedan flera år att minst 10 procent av biståndsbudgeten ska öronmärkas för SRHR. Regeringen bör under mandatperioden öka andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet med inriktningen att detta ska uppgå till minst 10 procent.

Svenskt bistånd till rent vatten och sanitet har minskat de senaste åren. Samtidigt finns i UD:s policy för miljö och klimat 2010–2014 ett tydligt fokus på vatten och sanitet. Sverige ska enligt policyn bidra till ”förbättrad vattenresurshantering, ökad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet”. Detta är naturligtvis bra, men kopplingen måste bli tydligare i budgeten och verksamheten. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag på hur utvecklingsarbetet med rent vatten och sanitet kan förstärkas.

Folkrörelser och frivilligorganisationer i Sverige spelar även i fortsättningen en viktig roll inom biståndet, och deras informationsarbete är värdefullt. En framgångsrik svensk utvecklingspolitik förutsätter arbete såväl genom de multilaterala organisationerna som genom bilateralt samarbete och genom folkrörelserna. Tack vare alla de svenskar som ideellt har engagerat sig i solidaritets- och biståndsarbetet har svensk utvecklingspolitik dessutom fått en tydligare folklig förankring och tillförts viktiga perspektiv. Tyvärr verkar regeringen inte se värdet av folkrörelserna.

En viktig, om än liten, del av folkrörelsernas arbete har varit deras informationsarbete. Under den borgerliga regeringen har anslagen för informationsarbetet kraftigt skurits ned och en egeninsats införts. En direkt konsekvens är att flera mindre resursstarka organisationer har fått svårt att delta i utvecklingsdebatten och en rad tidskrifter om utvecklingsfrågor har tvingats lägga ned. Dagens krav på egeninsats för informationsarbete bör avskaffas helt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2012/13:1

Proposition 2012/13:1 Budgetpropositionen för 2013 utgiftsområde 7:

1. Riksdagen fastställer biståndsramen för 2013 till 1 procent av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst (BNI) för 2013 (avsnitt 2.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på 52 700 000 000 kronor 2014–2023 (avsnitt 3.7.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 23 575 651 euro (avsnitt 3.7.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst intill ett belopp av 103 720 437 euro (avsnitt 3.7.1).
6. Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) som innebär att Sverige under 2013–2020 till AfDB ska inbetala 20 059 000 kronor och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till AfDB som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 971 040 000 Units of Account (UA), (avsnitt 3.7.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kronor (avsnitt 3.7.1).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på 2 280 000 000 kronor 2014–2019 (avsnitt 4.7.1).

9. Riksdagen anvisar för budgetåret 2013 ramanslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, vad gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt uppställning nedan.
10. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2013 för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 22 000 000 kronor 2014–2016 (avsnitt 3.7.5).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2013 ett ramanslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt uppställning nedan.

Skrivelse 2011/12:164

Regeringens skrivelse 2011/12:164 Biståndets resultat – tema demokrati och mänskliga rättigheter.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2011/12:164

2012/13:U1 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i högre grad prioritera de sociala och ekonomiska rättigheterna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bilaterala biståndet för demokrati och mänskliga rättigheter i högre utsträckning bör gå genom det civila samhällets aktörer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att biståndet inte ska påverka maktbalansen i ett land genom ekonomiskt bistånd till politiska partier.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:U203 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur ett system skulle kunna utformas så att pengar avsätts under år med ökade biståndsanslag för att användas under år med minskande anslag.

2012/13:U208 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste koppla allt bistånds- och utvecklingsarbete till millenniemålets och PGU:s uppfyllande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och andra internationella forum aktivt bör verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet inom ramen för millenniemålets uppfyllande blir verklighet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att enprocentsmålet för svenskt bistånd ska göras om till ett enprocentsgolv som utvecklingssamarbetet inte får understiga.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att allt utvecklingsbistånd ska utgå från respektive mottagarlands eget behov och respektera dess suveränitet och inte förknippas med ekonomiska villkor.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inte ska koppla sitt utvecklingssamarbete till IMF:s makroekonomiska krav.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet till 10 procent av biståndsbudgeten.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice och utförandet av säkra aborter ska lyftas fram i de analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för sin utvecklingspolitik regelmässigt ska redovisa hur och på vilket sätt man implementerar FN:s kvinnokonvention i sitt arbete.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett klimatbistånd utöver den föreslagna biståndsramen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom OECD/Dac bör arbeta för att åtaganden enligt Kyotoprotokollet inte får räknas som utvecklingssamarbete.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur utvecklingsarbetet med rent vatten och sanitet kan förstärkas.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även avräkningar för flyktingmottagande, skuldavskrivningar, utländska studenter vid svenska högskolor och ambassadkostnader på biståndsbudgeten i framtiden ska redovisas inom ramen för Open Aid-initiativet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för förändringar av Dacs regelverk så att kostnader för flyktingmottagande, skuldavskrivningar och utländska studenter inte ska kunna räknas som bistånd.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att egeninsats för frivilligorganisationers informationsarbete helt bör avskaffas.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingsfrågor i EU:s långtidsbudget.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör tillsätta en skuldrevision enligt norsk modell för att undersöka hur stor del av Sveriges fordringar som är legitima.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de 50 fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.

2012/13:U223 av Irene Oskarsson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att Sverige fortsätter att bidra till informations spridning om hiv och aids genom de biståndssatsningar som görs via civilsamhällets organisationer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att öka tillgängligheten till brosmediciner.

2012/13:U230 av Penilla Gunther (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, inom ramen för FN:s högnivåpanel för utvecklingsagendan post 2015, bör verka för att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter integreras i det reviderade och uppgraderade ramverket för global utveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter får en tydlig plats i det särskilda arbete kring de hälsorelaterade millenniemålen som kommer att utgöra ett bidrag till arbetet inom FN:s högnivåpanel för utvecklingsagendan post 2015.

2012/13:U233 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Sverige fortsätter att driva på övriga länder att leva upp till sina biståndslöften.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat engagemang för millenniemålets uppfyllande samt ett bättre tillvaratagande av frivilligorganisationerna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta bort handelsstörande hinder för att möjliggöra en utveckling i tredje världen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inkludera åtgärder för klimatanpassning samt grön teknikutveckling och tekniköverföring till fattiga länder i Sveriges biståndspolitik.

2012/13:U235 av Annelie Enochson m.fl. (KD, M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att livsnödvändig infrastruktur i östra Kongo blir verklighet.

2012/13:U238 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att Dacregelverket ändras i syfte att undvika satsningar på kärnkraft i fattiga och instabila länder betalda av biståndsmedel.

2012/13:U244 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda Interparlamentariska unionens organisation och verksamhet som en del av satsningen på en demokratisering av länder i Mellanöstern och Nordafrika.

2012/13:U257 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella organ och i bilaterala kontakter bör verka för att man prioriterar utbildning inom det humanitära biståndet.

2012/13:U262 av Lars Johansson m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör satsa biståndsresurser för att möjliggöra för den somaliska diasporan att bli en aktiv aktör för att återbygga sitt hemland, och att svenska organisationer, t.ex. Kooperation utan gränser, bör engageras för att göra denna hjälp möjlig.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Somalia bör få ett särskilt demokratibistånd, där studieförbunden engageras för att tillsammans med den somaliska diasporan vara med och utveckla demokratin.

2012/13:U281 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2013 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kronor (avsnitt 3.7.1 i propositionen).

2012/13:U282 av Anita Brodén m.fl. (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatbiståndet till största delen blir additionellt, då vikten av ett stort humanitärt bistånd inte får undermineras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör medverka till att samtliga givarländer ökar sina biståndsambitioner.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen driver klimaddimensionen av utvecklingsfrågor och fattigdomsbekämpning.

2012/13:U284 av Annika Qarlsso och Abir Al-Sahlani (båda C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska öka stödet till internationellt utvecklingssamarbete som ger tillgång till säkra och lagliga aborter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i sitt internationella policyarbete och inom ramen för Sveriges engagemang i de globala initiativen för att minska mödradödligheten särskilt ska lyfta kvinnors rätt till säker abort.

2012/13:U285 av Annika Qarlsso och Abir Al-Sahlani (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter integreras i det reviderade och uppgraderade ramverket för global utveckling.

2012/13:U286 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2013 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2012/13:U288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka satsningar på humanitärt bistånd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraftigt öka biståndet till insatser för rent vatten och grundläggande sanitet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i högre utsträckning ska öka medvetenheten kring vikten av satsningar på vatten och sanitet i sin dialog med multilaterala organisationer och internationella aktörer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraftigt öka biståndet till insatser för jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i högre utsträckning ska öka medvetenheten kring vikten av satsningar på jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk i sin dialog med multilaterala organisationer och internationella aktörer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka biståndet till utbildningsinsatser och i högre grad rikta insatserna till de minst utvecklade länderna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka biståndet riktat till insatser för bättre hälsa.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bistånd riktat till demokrati och mänskliga rättigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka biståndet riktat till ekonomisk utveckling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka biståndet till organisationen UNHCR för att kunna hjälpa fler flyktingar i krisens närområde.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte göra avräkningar i biståndet för flyktingmottagning i Sverige.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i biståndet prioritera de minst utvecklade länderna och avsluta biståndet till medelinkomstländer.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avsluta reformsamarbete i Östeuropa.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) inte ska läggas ned utan få möjligheten till en omstart.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avveckla biståndsformen budgetstöd i dess nuvarande form i det svenska bilaterala biståndet.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i högre grad kanalisera bistånd genom svenska organisationer i det civila samhället.

2012/13:U290 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i huvudsak neka bistånd till länder som inte tecknar återtagandavtal i enlighet med svenska önskemål.

2012/13:U292 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra och följa upp religionsfrihetsperspektivet i det svenska biståndet.

2012/13:U296 av Emma Henriksson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det svenska utvecklingssamarbetet även i fortsättningen bör ha främjandet av de mänskliga fri- och rättigheterna som både utgångspunkt och mål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett fortsatt PAO-stöd samt utvecklingsinsatser avsedda att främja jämställdhet, religionsfrihet och skydd av MR-försvare.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biståndsinsatser riktade till barn och unga.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att även framöver stödja det civila samhällets utvecklingsfrämjande insatser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatta satsningar på företag- och entreprenörskapsdrivna utvecklingsinsatser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att inrätta en resurspool bestående av tematiska och geografiska experter från både Sverige och mottagarländerna.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av satsningar på utvecklingsinsatser med högre risk.

2012/13:U298 av Abdirizak Waberi (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenskt bistånd till Somalia.

2012/13:U303 av Barbro Westerholm (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges internationella utvecklingspolitik för säkra aborter och minskad mödradödlighet.

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.2 Utgångspunkter och resultatmål.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.8 Klimat.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.9 Det civila samhället och informationsarbete.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.10 Multilateralt och humanitärt bistånd samt bistånd via EU.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.11 Kvalitetssäkring av svenskt utvecklingssamarbete.

2012/13:U308 av Åsa Lindestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över biståndet från Sverige så att även kvinnor som brukar mark men saknar lagfart kan få stöd av statsfinansierat återuppbyggnadsstöd.

2012/13:U312 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt verka för överföring av ren teknik till Sahelområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka det humanitära biståndet till offren för torkan i Sahelområdet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bistå med ökad hjälp till flyktingarna i Sahelområdet.

2012/13:U315 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenskt internationellt bistånd i högre grad och genom långsiktigt samarbete med utvecklingsländer inriktas på att bygga upp sociala trygghets- och transfereringssystem som ger människor pengar i handen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör lyfta fram frågorna om sociala trygghetssystem i dialogen med sina samarbetsländer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva frågorna om sociala trygghetssystem i givarsamordning och i de multilaterala institutionerna.

2012/13:U317 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om informationsbidraget till svenska organisationer.

2012/13:U318 av Urban Ahlin m.fl. (S):

1. Riksdagen avslår regeringens föreslagna kapitaltillskott till Swedfund International AB på 400 000 000 kronor under 2013; dessa medel ska kvarstå i anslaget 1:1 och användas till tillväxt- och jobbskapande utvecklingssamarbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sadev.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenskt demokratistöd till Nordafrika och Mellanöstern.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avräkningar från biståndsramen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om informationsanslaget och det civila samhällets organisationer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om humanitärt bistånd till Västsaharas flyktingar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om styrning och kvalitetssäkring.

2012/13:U327 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar ska verka för att klimatfinansiering inte inskränker på det ordinarie biståndet.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar verkar för nya finansieringsmekanismer med tillräckliga, stabila och förutsägbara summor till klimatåtgärder i utvecklingsländerna.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att det i EU:s budget inrättas en enskild budgetpost utöver det redan existerande utvecklingsbiståndet, för klimatbistånd.

2012/13:U335 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att än tydligare och mer kraftfullt bidra till konkreta resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att bekämpa könsstymning.

2012/13:U336 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur biståndet än tydligare och mer kraftfullt kan bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete att bekämpa mödradödlighet.

2012/13:U341 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regeringens bemyndigande avseende kapitaltillskott om 400 000 000 kronor till Swedfund International AB.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatsatsningar i utvecklingsländer ska göras med additionella medel, utöver biståndet, i enlighet med FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vad som bör vara beräkningsgrund gällande kostnader för flyktigmottagande med finansiering från biståndsramen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att för framtida skuldavskrivningar ta fram ett system som tar hänsyn till skuldens legitimitet och att vid avskrivningar utgå från den faktiska fordran.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öronmärka 60 miljoner kronor av biståndsramen för informationsinsatser och opinionsbildning om utvecklings drivkrafter och hinder.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte lägga ned myndigheten Sadev utan ge den i uppdrag att arbeta med oberoende granskning av hur politiken för global utveckling genomförs i olika politikområden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en övergripande analys av måluppfyllelsen för det multilaterala stödet inom biståndet.
10. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt uppställning i avsnittet Anslag.

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP):

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att aktivt stödja och träffa representanter för lokala hbtq-organisationer.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bistånd i större utsträckning bör kopplas till utveckling av hbtq-personers rättigheter.

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenskt utvecklingssamarbete ska vara klimatsäkert.

2012/13:A386 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att allt ekonomiskt bistånd ska analyseras och följas upp ur ett könsmaktsperspektiv.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen				
		S	MP	SD	V	
1:1	Biståndsverksamhet	28 772 979		+1 600 000	-6 452 650	+2 224 000
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	971 629			-150 000	
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	14 156			-8 000	
1:4	Folke Bernadotteakademien	62 567			-20 000	
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ¹	40 000				
1:6	Avveckling av Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	23 021	-23 021	-23 021	-23 021	-23 021
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	1 307 360			-907 000	
Nya anslag						
99:1	Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (SADEV)		+23 021	+23 021	+23 021	+23 021
99:2	Klimatbistånd					+1 000 000
Summa för utgiftsområdet	31 191 712	±0	+1 600 000	-7 537 650	+3 224 000	

¹ Förslaget om anslag har lagts fram av Riksrevisionen.

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2013 under
utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
1:1 Biståndsverksamhet	±0	28 772 979
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	±0	971 629
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	±0	14 156
1:4 Folke Bernadotteakademin	±0	62 567
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ¹	±0	40 000
1:6 Avveckling av Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	-23 021	±0
2:1 Reformsamarbete i Östeuropa	±0	1 307 360
Nytt anslag		
99:1 Utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	+23 021	23 021
Summa för utgiftsområdet	±0	31 191 712

¹ Förslaget om anslag har lagts fram av Riksrevisionen.

BILAGA 4

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkterna 1 och 12

Motion	Motionärer	Yrkanden
1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd		
<i>a) Biståndsramen</i>		
2012/13:U208	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	3
2012/13:U286	Julia Kronlid m.fl. (SD)	i denna del
<i>b) Anslag och anslagsvillkor för 2013 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd</i>		
2012/13:U208	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	1, 4, 5, 7, 12, 14 och 19
2012/13:U282	Anita Brodén m.fl. (FP)	1
2012/13:U288	Jimmie Åkesson m.fl. (SD)	1, 2, 4, 6, 7, 9–13, 15 och 16
2012/13:U296	Emma Henriksson (KD)	4
2012/13:U306	Urban Ahlin m.fl. (S)	10 och 12 i denna del
2012/13:U312	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	1–3
2012/13:U315	Annika Lillemets m.fl. (MP)	1 och 2
2012/13:U317	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	
2012/13:U318	Urban Ahlin m.fl. (S)	3–6
2012/13:U341	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	2, 3, 5 och 10
2012/13:So595	Helena Leander m.fl. (MP)	26
<i>g) Bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund</i>		
2012/13:U281	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	2
2012/13:U318	Urban Ahlin m.fl. (S)	1
2012/13:U341	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	1
12. Vissa övriga frågor		
2012/13:U203	Caroline Szyber (KD)	
2012/13:U208	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	9, 13 och 18
2012/13:U223	Irene Oskarsson (KD)	1 och 2
2012/13:U230	Penilla Gunther (KD)	1 och 2
2012/13:U233	Anita Brodén (FP)	3–5
2012/13:U235	Annelie Enochson m.fl. (KD, M)	
2012/13:U244	Krister Örnfjäder (S)	
2012/13:U257	Krister Hammarbergh (M)	
2012/13:U262	Lars Johansson m.fl. (S)	2 och 3
2012/13:U284	Annika Carlsson och Abir Al-Sahlani (båda C)	1 och 2
2012/13:U285	Annika Carlsson och Abir Al-Sahlani (båda C)	
2012/13:U290	Johnny Skalin (SD)	
2012/13:U292	Mikael Oscarsson (KD)	
2012/13:U296	Emma Henriksson (KD)	1–3 och 5–7
2012/13:U298	Abdirizak Waberi (M)	

Motion	Motionärer	Yrkanden
2012/13:U303	Barbro Westerholm (FP)	
2012/13:U308	Åsa Lindestam m.fl. (S)	
2012/13:U335	Ulrika Karlsson i Uppsala (M)	
2012/13:U336	Ulrika Karlsson i Uppsala (M)	

BILAGA 5

Reservantens anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)Förslag till beslut om anslag för 2013 inom
utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*Tusental kronor*

Ramanslag		Avvikelse gentemot regeringen	Reservanternas förslag
1:1	Biståndsverksamhet	- 6 452 650	22 320 329
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklings- samarbete (Sida)	- 150 000	821 629
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	- 8 000	6 156
1:4	Folke Bernadotteakademin	- 20 000	42 567
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utveck- lingssamarbete	±0	40 000
1:6	Avveckling av Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	- 23 021	–
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	-907 000	400 360
99:1	Institutet för utvärdering av internatio- nellt utvecklingssamarbete (SADEV)	+23 021	23 021
Summa för utgiftsområdet		-7 537 650	23 654 062